اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

یکشنبه ● ۱۹ فروردین ۱۴۰۳ ● ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ ● ۷ آوریل ۲۰۲۴ ● سال هفتم ● شماره ۱۲۷۹ ● ۸صفحه ● قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

صادرات کمتر از ۷درصد سنگ‌های تزئینی

بهرام شکوری گفت: یکی از ظرفیت‌هایی معدنی کشور سنگ‌های تزئینی است که انواع و اقسام رنگ‌ها و طرح‌های مختلف را ما در سنگ‌هایمان مشاهده می‌کنیم که با توجه به تنوع و نوع سنگ‌هایی که در معادن ما وجود دارد، رتبه نخست دنیا را به خود اختصاص داده است.

۲

ایران و ترکیه برای تبادل برق به توافق رسیدند

علی اکبر محرابیان در دیدار با "آلب‌ارسلان بایراکتار»، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه که به ایران سفر کرده است، گفت: روابط سیاسی ایران و ترکیه در شرایط بسیار خوبی قرار دارد و در حوزه روابط اقتصادی نیز ظرفیت‌های بسیار بالایی برای توسعه همکاری‌ها میان دو کشور وجود دارد.

۷

«روزگار معدن» جایگاه ایران در اکتشاف معادن را بررسی کرد:

وضعیت قرمز

۳

یادداشت‌ها

دماسنج طلایی

۲

تافته جدا بافته

۳

بن‌بست فولاد؟

۴

مشکلی برای چهار فصل

۶

تحلیل تکنیکال یا بنیادی؟

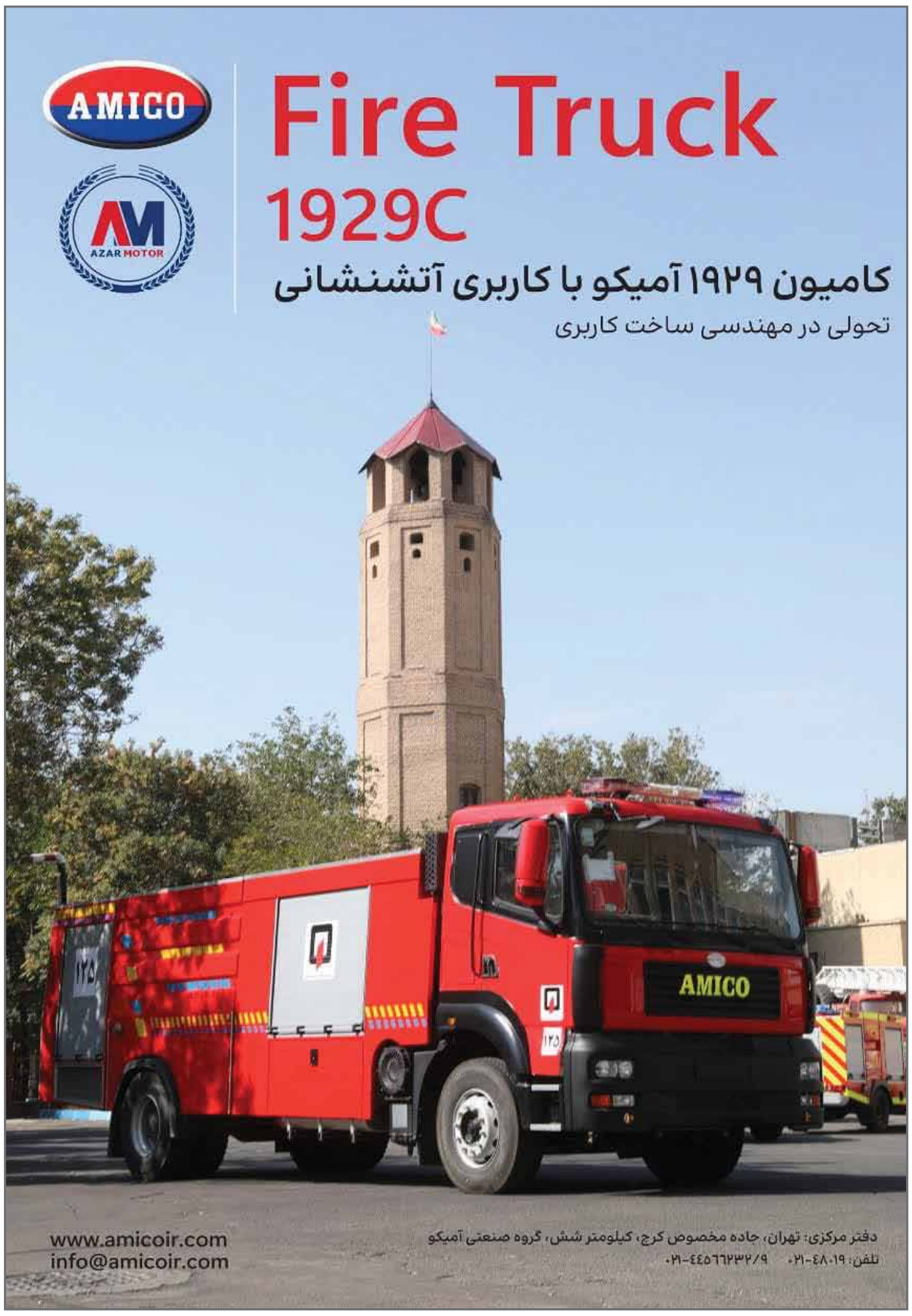
۸

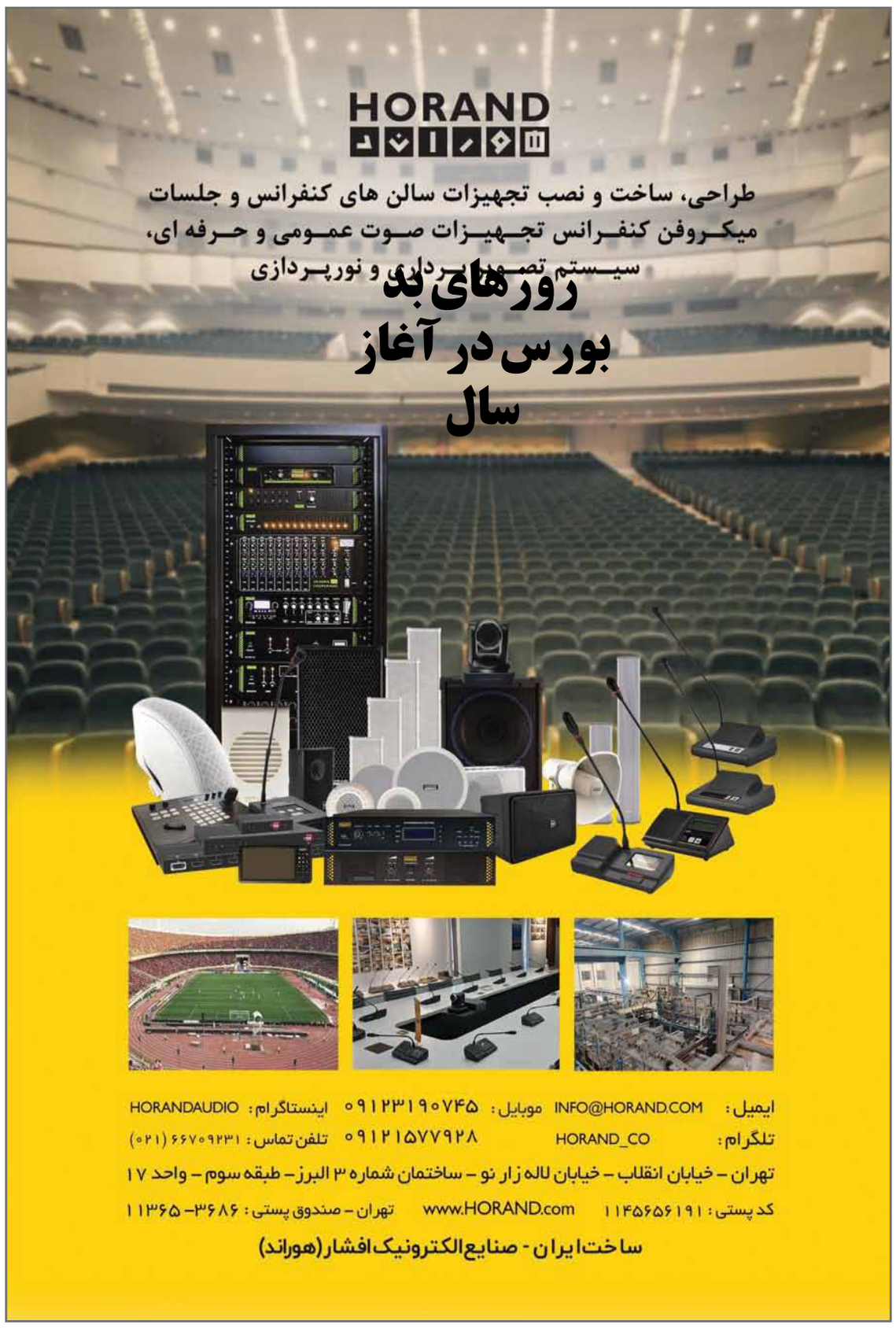
تیترهای روز

از ماست که بر ماست!
۲

عملکرد یکساله مجتمع گاز پارس‌جنوبی
۷

روزهای بد بورس در آغاز سال
۸

روزگار معدن
یکشنبه
۱۹فروردین ۱۴۰۳ • ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ • ۷ آوریل ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۲۷۹

یادداشت

دماسنج طلایی

محمد کشتی آرای
عضو کمیسیون تخصصی طلا و جواهرات اتاق اصناف ایران

طلا به عنوان یکی از فلزات گران‌بها و استراتژیک جهان از دیرباز جایگاه ویژه و مهمی در اقتصاد کشورها داشته است. به طور کلی طلا در ادبیات اقتصاد جهانی به عنوان یکی از بازارهای سرمایه‌گذاری شناخته می‌شود زیرا این فلز گران‌بها یک منبع ارزش ثابت به شمار می‌آید. به همین دلیل طلا یکی از سرمایه‌های مطمئن در روزهای ملتهب است و زمانی که افراد به خصوص سرمایه‌گذاران شاهد ریسک، عدم قطعیت و ناامنی اقتصادی در جامعه باشند، نسبت به خرید این فلز گران‌بها اقدام می‌کنند. علاوه‌براین، کشورها باید به همان میزانی که پول چاپ می‌کنند، از ذخایر طلا بهره‌مند شوند که به همین دلیل این فلز یکی از مهم‌ترین دارایی‌های آن‌ها و پشتوانه ارزش پول ملی محسوب می‌شود؛ گفتنی است که دلایلی نظیر ارزش ثابت طلا طی ادوار مختلف، محدودیت تولید آن، امکان تبدیل به پول در هر زمان و مکان و مقاومت در برابر تورم باعث شده‌اند که این فلز گران‌بها به عنوان پشتوانه ارزش پول ملی انتخاب شود.با این وجود باید توجه داشت که متغیرهای مختلفی بر قیمت جهانی طلا موثر هستند که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا و ارزش دلار اشاره کرد. همچنین در بازارهای داخلی دو مولفه اصلی قیمت جهانی طلا و نرخ ارز تعیین‌کننده قیمت‌ها هستند و عواملی همچون شرایط اقتصادی، نرخ تورم، نرخ بیکاری، شاخص بورس اوراق بهادار و موضع‌گیری‌های سیاسی در حوزه‌های مختلف بر نرخ ارز تاثیر می‌گذارند. به همین دلیل زمانی که نرخ ارز در کشور افزایش یابد، ارزش پول ملی در مدار نزولی قرار می‌گیرد و قیمت طلا و سکه در بحبوحه تنش‌های به وجود آمده در بازار صعودی می‌شود؛ در این شرایط دولت باید با سیاست‌گذاری‌های پولی و بانکی، سبب ایجاد آرامش و ثبات در بازار ارز و مانع از افزایش حباب سکه و طلا شود. در همین راستا طی هفته‌های اخیر با رشد حباب سکه و طلا، بانک مرکزی به سرعت دست به کار شد و با افزایش عرضه ارز در سامانه نیما، حراج سکه‌های طرح جدید بدون تاریخ ضرب (اولین حراج روز یکشنبه ۱۳ اسفند ماه ۱۴۰۲) و عرضه شمش طلا در مرکز مبادله ارز و طلای ایران، توانست بازار طلا و سکه را کنترل کند؛ به طوری که حباب طلا به صفر رسید و حباب سکه کاهش یافت. این موضوع نشان داد که التهابات بازار تنها جنبه روانی دارد و متاثر از اقدامات دلالان و سفته‌بازان به منظور کسب سود بیشتر است.همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، قیمت طلای جهانی یکی از متغیرهای موثر بر قیمت طلا در بازارهای داخلی است. در همین راستا، قیمت طلای جهانی در روز جمعه ۱۸ اسفند ماه سال گذشته به دلیل رخداد برخی از اتفاقات سیاسی، انتشار گزارشی مبنی بر افزایش نرخ بیکاری آمریکا و تعدیل افزایش دستمزدها، طی اتفاق بی‌سابقه‌ای با ۰/۹ درصد افزایش به دو هزار و ۱۸۵ دلار رسید. افزایش حدود ۱۰۰ دلاری هر اونس طلا و افزایش نرخ ارز در پی روند صعودی تقاضا در روزهای پایانی سال پیش، باعث شد که بازار سکه و طلا دوباره با تلاطم‌های افزایشی روبه‌رو شود؛ به طوری که روز شنبه ۱۹ اسفند ماه ۱۴۰۲، قیمت هر قطعه سکه تمام طرح جدید با سه میلیون و ۱۵۰ هزار تومان افزایش نسبت به ابتدای هفته پیش از آن، به ۳۷ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان رسید. البته در روز یکشنبه ۲۰ اسفند ماه علی‌رغم تثبیت قیمت طلای جهانی، به دلیل ادامه سیاست‌گذاری‌های بانک مرکزی در خصوص واگذاری سکه و عرضه طلا در مرکز مبادله با هدف کنترل بازار و کاهش نرخ دلار، قیمت سکه حدود یک میلیون تومان افت پیدا کرد. اگرچه طی ۱۰روز ابتدایی سال ۱۴۰۳ قیمت سکه و طلا هم‌زمان با افزایش نرخ ارز و رشد بهای طلای جهانی، روند صعودی به خود گرفت و قیمت هر قطعه سکه تمام طرح جدید در روز شنبه ۱۱ فروردین ماه ۱۴۰۳ به ۳۹ میلیون و ۷۵۰ هزار تومان رسید اما می‌توان گفت که ادامه اقدامات به موقع بانک مرکزی در سال جدید که پیش‌تر به آن‌ها اشاره شد، همچنان می‌تواند در کنترل بازار طلا و سکه موثر واقع شود. لازم به ذکر است که به سبب وجود متغیرهای فراوان در سطوح داخلی و بین‌المللی، امکان پیش‌بینی قیمت‌ها در ادامه سال جاری وجود ندارد اما در صورت تداوم روند واگذاری سکه و طلا توسط بانک مرکزی، می‌توان امیدوار بود که قیمت‌ها دستخوش تغییرات هیجانی نشود و حباب سکه و طلا همچنان کاهشی باشد.

خبر

قطار رکوردشکنی فولاد هرمزگان به راه افتاد

رکورد روزانه تولید آهن اسفنجی در شرکت فولاد هرمزگان در سال «جهش تولید با مشارکت مردم» شکسته شد.

به گزارش «روزگارمعدن» به نقل از روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان، تلاشگران واحد احیا مستقیم شرکت فولاد هرمزگان در لبیک به شعار سال ۱۴۰۳ مبنی بر «جهش تولید با مشارکت مردم»، نخستین رکورد روزانه تولید خود را با تولید پنج هزار و ۹۵۸ تن آهن اسفنجی در تاریخ ۱۳ فروردین ماه امسال ثبت کردند؛ این در حالی است که رکورد قبلی روزانه تولید آهن اسفنجی به میزان پنج هزار و ۸۷۹ تن در ۲۶ آبان ماه سال ۱۴۰۲ به ثبت رسیده بود.پیش از این نیز در تاریخ ۱۱ فروردین ماه امسال، رکورد روزانه تولید آهن اسفنجی در مدول A واحد احیا مستقیم به میزان سه هزار و ۴۱ تن به دست آمده بود.

رکود بازار واردات بیلت جنوب شرق آسیا

هفته گذشته بازار واردات بیلت جنوب شرق آسیا در رکود و نزولی بود. در بازارهای جهانی غیبت چینی ها از بازار به دلیل تعطیلات ۴ تا ۶ آوریل موجب کاهش تمایل به خرید و افت قیمت ها شده است. در بازار جنوب شرق آسیا نیز بیلت وارداتی ۱۵ دلار افت قیمت هفتگی داشته ۴۹۵ دلار هر تن سی اف آر شنیده شده است. قیمت های درخواستی نیز حدود ۴۹۰ دلار است.آخرین قیمت بیلت چین نیز قبل از تعطیلات اخیر ۵ دلار افت هفتگی داشته ۴۵۶ دلار هر تن شنیده شد. افت تقاضای مواد اولیه، کاهش تولید فولاد و رکود بازار فیوچرز میلگرد همگی بر بازار بیلت اثر داشت. در بورس شانگهای چین نیز قیمت قرارداد میلگرد هفته گذشته افت ۲ دلاری داشته ۴۷۹ دلار هر تن ثبت شد.

صادرات کمتر از ۷ درصد سنگ‌های تزئینی

دبیر انجمن سنگ ایران به صادرات کمتر از ۷ درصد سنگ‌های تزئینی اشاره کرد و گفت: معادن ایران در بخش سنگ‌های تزئینی یا همان ساختمانی تنوع بسیاری دارد که نیمی از این ظرفیت‌ها به کار گرفته شده است.بهرام شکوری گفت: یکی از ظرفیت‌هایی معدنی کشور سنگ‌های تزئینی است که انواع و اقسام رنگ‌ها و طرح‌های مختلف را ما در سنگ‌هایمان مشاهده می‌کنیم که با توجه به تنوع و نوع سنگ‌هایی که در معادن ما وجود دارد، رتبه نخست دنیا را به خود اختصاص داده است.

وی به ظرفیت‌های معدنی کشور نیز اشاره کرد و افزود: ظرفیتی که در تولید و فرآوری سنگ‌های تزئینی در کشور وجود دارد، حدود ۳۰ میلیون تن است، اما متأسفانه در بهترین شرایط ۵۰ درصد این ظرفیت به کار گرفته شده است و در شرایط کرونا هم بین ۸ تا ۱۲ میلیون تن تولید سالیانه بوده است و بخش اعظمی از این سنگ در داخل کشور مصرف شد.شکوری به میزان صادرات سنگ تزئینی نیز اشاره کرد و گفت: بیشتر سنگ‌های تزئینی در داخل کشور مصرف می‌شود و کمتر از ۷ درصد از این سنگ‌ها را صادر می‌کنیم که نیازمند توسعه صادرات در این حوزه هستیم.

وی افزود: صادرات سنگ تزئینی در کشور در بهترین شرایط ۳۵۰ میلیون دلار بوده است و در سال گذشته ۱۷۴ میلیون دلار صادرات داشتیم ولی با توجه به ظرفیتی که در حوزه سنگ‌های ساختمانی وجود دارد ما ظرفیت ۵ میلیارد دلار صادرات را داریم اگر در مرحله اول بخواهیم ۳۰ میلیون تن ظرفیتی که در داخل کشور ایجاد شده ما بتوانیم این را تولید کنیم نزدیک به هر حال شاید بالای یک میلیارد دلار در کشور محقق کنیم.شکوری با بیان اینکه در حوزه سنگ تزئینی در کشور ۴۰۰ هزار نفر اشتغال دارند گفت: یکی از محاسن سنگ تزئینی این است که در نقاط مختلف کشور این سنگ تزئینی وجود دارد بویژه در مناطق محروم که سبب آبادانی و رفاه مردم آن منطقه می‌شود و به یک نوعی در آمد حاصل از آن در اقصی نقاط کشور توزیع و ایجاد اشتغال می‌کند.وی گفت: بزرگترین گلوگاه حوزه سنگ‌های تزئینی صادرات است، زمانی که ساختمان سازی در کشور دچار رکود شود و صنعت سنگ نیز دچار مشکل می‌شود، اگر سهم قابل توجهی از بازار خارجی داشته باشیم می‌تواند کمک کننده این صنعت باشد.

شکوری به میزان صادرات کشورهای دارای معادن سنگ تزئینی نیز اشاره کرد و افزود: کشور ترکیه بالای ۷۵ درصد، ایتالیا حدود ۲۳ درصد و هند بیش از ۳۰ درصد از سنگ اش را به صورت به صورت فرآوری نشده صادر می‌کند که ارزآوری خوبی برای کشورشان رقم می‌خورد.

یک فعال صنعتی مطرح کرد:

از ماست که بر ماست!

گروه خبر

مدیرعامل شرکت آریا تکنیک، یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان قطعات اجاق گاز گفت: اهمیت تولید و تاثیر آن بر رشد اقتصادی، کاهش وابستگی به واردات، رفع معضل بیکاری و اشتغال‌زایی بر کسی پوشیده نیست. با این وجود، حوزه تولید در ایران با موانع فراوانی مواجه است که باعث شده تولیدکنندگان انگیزه‌ای برای ادامه فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاران تمایلی به سرمایه‌گذاری در بلندمدت نداشته باشند. در نتیجه با افت تولید در کشور، واردات رونق می‌یابد و بازار داخلی در اختیار تولیدکنندگان خارجی قرار می‌گیرد. در حال حاضر خام‌فروشی مواد اولیه یکی از چالش‌های تولیدکنندگان محسوب می‌شود زیرا با کمبود مواد اولیه و خرید آن با قیمت‌های بالاتر، تولید محصولات با قیمت رقابتی بسیار دشوار است.

محمدحسین رضایی در گفت‌وگو با پایگاه خبری و تحلیلی فلزات آنلاین در خصوص شرایط صنعت آلومینیوم و بازار مصرف این فلز در سال ۱۴۰۲، بیان کرد: اکثر تولیدکنندگان و فعالان صنعت آلومینیوم با یکدیگر هم‌نظر هستند که به طور کلی سال ۱۴۰۲، سال مطلوبی برای صنایع نبود و واحدهای تولیدی با موانعی مانند رکود بازار، عرضه ناکافی آلومینیوم در بورس کالا و فروش اعتباری محصولات در مقابل خرید نقدی مواد اولیه روبه‌رو بودند، به طوری که شرایط در مقایسه با سال ۱۴۰۱ نامناسب‌تر بود زیرا در این سال به دلیل نوسان نرخ ارز شاهد رونق بازار حتی به صورت کاذب نیز بودیم.

باید توجه داشت که درآمد بنگاه‌های صنعتی در ایران برخلاف سایر کشورها، علاوه بر فعالیت تولیدی آن‌ها وابسته به شرایط تورمی، هیجانات بازار به دلیل نوسان قیمت‌ها و هجوم خریداران برای خرید محصولات است؛ در نتیجه به دلیل رکود بازار در سال ۱۴۰۲ و به تعویق افتادن زمان پرداخت مطالبات و افزایش تعداد چک‌های برگشتی، شاهد تحولات چشمگیری در بازارها و محیط کسب‌وکار نبودیم. همچنین تمایل به خرید و فروش اعتباری و اقساطی محصولات بسیار افزایش یافته است که این موضوع تنها مختص به صنعت آلومینیوم نیست و سایر صنایع نیز محصولات خود را با شرایط پرداخت در بلندمدت به فروش می‌رسانند. شایان ذکر است که در اواخر آذر ماه سال گذشته نرخ ارز از مرز ۵۰ هزار تومان عبور کرد، در بهمن ماه به ۶۳ هزار تومان رسید و سپس در مدار نزولی قرار گرفت و قیمت ۵۴ هزار تومان را به ثبت رساند اما در اواخر اسفند ماه مجددا تا سطح ۶۱ هزار تومان افزایش یافت؛ به همین دلیل با نوسان نرخ ارز در ماه‌های پایانی سال، شرایط بازار تا حدودی دستخوش تغییراتی شد. چراکه تا قبل از آن معامله‌گران بسیار محتاطانه عمل می‌کردند و میزان خرید آلومینیوم بر اساس میزان مصرف و فروش محصولات تعیین می‌شد.

ثبات در بازارهای جهانی آلومینیوم

وی در خصوص شرایط بازارهای جهانی آلومینیوم، عنوان کرد: اگر نگاهی به شرایط بازارهای جهانی طی ۱۰ سال اخیر داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که قیمت آلومینیوم تغییرات کم اما محسوسی داشته است. در صورتی که در ایران شاهد نوسان زیاد قیمت‌ها هستیم که علت اصلی آن اختلاف ارزش ریال و نرخ ارز و تغییرات شدید بهای ارز در کشور است.

گفتنی است که اکنون قیمت جهانی آلومینیوم به دو هزار و ۲۸۰ دلار در هر تن می‌رسد و این در حالی است که در سال‌های گذشته قیمت این فلز به مرز سه هزار دلار نیز نزدیک شده بود. باید توجه داشت که تولیدکنندگان چینی و اروپایی از امتیازات دولتی بهره‌مند هستند و در شرایط باثباتی فعالیت می‌کنند. تنها مسئله‌ای که در ماه‌های اخیر باعث ایجاد هیجان در بازارهای خارجی شده است، نوسان قیمت انرژی به دلیل تنش‌های ژئوپلیتیکی میان روسیه و اوکراین بود که با توجه به بررسی کارشناسان اقتصادی اتحادیه اروپا، این موضوع حداکثر هشت تا ۱۲ درصد بر قیمت آلومینیوم تاثیر گذاشت؛ این در حالی است که اگر نرخ تورم در ایران به ۵۰ درصد برسد، اتفاق خاصی رخ نمی‌دهد.

به همین دلیل شرایط بازارهای جهانی تحت تاثیر تقاضا قرار دارد و در ایران علاوه بر این موضوع، نوسان قیمت‌ها خود سبب افزایش معاملات بازار و تمایل به خرید می‌شود. با توجه به این مسئله، تحلیلگران امکان پیش‌بینی دقیق‌تری از وضعیت بازارهای جهانی و قیمت‌ها دارند اما تولیدکنندگان ایرانی به دلیل تغییرات زیاد سیاست‌های داخلی و نوسان قیمت‌ها از این امکان بی‌بهره هستند. در همین راستا بلومبرگ یکی از موسسات شاخص تحقیقات بازار، پیش‌بینی کرده است که در سال ۲۰۲۷ به دلیل عرضه پایین و تقاضای بالای مصرف‌کنندگان، قیمت‌ها با افزایش ۳۸ درصدی همراه شوند و بهای آلومینیوم به سه هزار دلار در هر تن برسد.

مدیرعامل شرکت آریا تکنیک با اشاره به کمبود عرضه آلومینیوم در کشور، تصریح کرد: تولیدکنندگان بزرگ آلومینیوم خالص در کشور موفق شدند در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۲، ۳۷۵ هزار تن آلومینیوم تولید کنند که ۱۳۲ هزار تن آن در بازارهای داخلی و مابقی در بازارهای صادراتی عرضه شد. در صورتی که برای رفع نیاز صنایع پایین‌دستی باید میزان عرضه این فلز در کشور افزایش یابد و صادرات و خام‌فروشی آلومینیوم که ارزش افزوده کمی به همراه دارد، روند نزولی به خود بگیرد.

شایان ذکر است که صادرات آلومینیوم خالص به سبب استفاده از امتیازات و منابع داخلی تنها به نفع شرکت‌های تولیدکننده است و به اقتصاد کشور و توسعه پایدار لطمه وارد می‌کند. در نتیجه باید به جای خام‌فروشی، شاهد رونق بیشتر صادرات محصولات نهایی با ارزش افزوده بالاتر باشیم که مزایای فراوانی دارد. در این میان باید به این نکته اشاره کنم که اگر صنایع بالادستی برای تامین مواد اولیه نیازمند صادرات هستند، باید قیمت آلومینیوم در بازار داخلی را کاهش دهند زیرا فروش این فلز با نرخی بیش از قیمت‌های جهانی مانع از رشد صنایع پایین‌دستی شده است.

رشد زیادی قابل تصور نیست

رضایی در خصوص توازن و توسعه صنعت آلومینیوم توضیحات بیشتری ارائه داد و گفت: در حالی که میزان تولید آلومینای کشور به ۲۵۰ هزار تن در سال می‌رسد، نیاز صنایع بالادستی به این ماده معدنی برای تولید آلومینیوم اولیه یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن است. از سوی دیگر علی‌رغم سرمایه‌گذاری در معادن بوکسیت گینه به منظور تامین مواد اولیه مورد نیاز تولیدکنندگان آلومینیوم خالص، اقدامات لازم برای بهره‌برداری از این معادن و فرآوری مواد معدنی صورت نمی‌گیرد. متاسفانه باید اذعان کرد که برخلاف پیشینه بیشتر صنعت آلومینیوم در ایران نسبت به کشورهای حاشیه خلیج فارس (امارات متحده عربی و بحرین)، توسعه چندانی در این صنعت رخ نداده است؛ به طوری که میزان تولید آلومینیوم در کشور به ۷۰۰ هزار تن و در کشورهای حاشیه خلیج فارس به دو میلیون و ۸۰۰ هزار تن می‌رسد. مسلما با وجود موانعی نظیر تحریم‌ها، شرایط دشوار انتقال پول، نبود افراد متخصص در پست‌های مدیریتی و دسترسی نداشتن به دانش و تکنولوژی روز دنیا به دلیل عدم تمایل کشورهای خارجی امکان تحقق تولید یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن شمش آلومینیوم در سال ۱۴۰۴ وجود ندارد و پیش‌بینی می‌کنیم که تولید این فلز حداکثر به ۸۰۰ تا ۹۰۰ هزار تن در سال برسد که عدد قابل‌توجهی نسبت به کشورهای رقیب نیست. در نتیجه اگر میزان تولید آلومینیوم اولیه افزایش نیابد، با رشد هزینه‌های سربار واحدهای تولیدی ممکن است صنعت آلومینیوم از صرفه اقتصادی خارج شود. به همین دلیل احتمال می‌دهیم که صنایع بالادستی برای جلوگیری از متضرر شدن، آلومینیوم زیادی را در بازار عرضه نمی‌کنند؛ با این وجود هزینه انرژی شرکت‌های دولتی نیز باید همانند سایر واحدهای تولیدی در نظر گرفته شود زیرا بخش اعظمی از سود آن‌ها به دلیل سوبسیدهایی است که دریافت می‌کنند. علاوه بر افزایش ظرفیت واحدهای تولیدکننده آلومینیوم اولیه، استفاده از روش‌های نوین و تکنولوژی‌های به‌روز برای کاهش میزان مصرف انرژی نیز باید در دستور کار قرار بگیرد زیرا انرژی سهم زیادی در قیمت تمام شده این فلز دارد.

وی در پاسخ به این سوال که آیا با افزایش تمایل تولیدکنندگان اروپایی برای فروش محصولات آلومینیومی خود در بازار کشورهای آسیا به جای قاره سبز قیمت‌ها دستخوش تغییراتی خواهند شد، ابراز کرد: این اتفاق در سال‌های گذشته نیز رخ داده بود و آلومینیوم از کشورهای عربی و حاشیه خلیج فارس به ایران وارد می‌شد. به همین دلیل با توجه به میزان پایین تولید و عرضه آلومینیوم نسبت به نیاز و مصرف داخلی، تولیدکنندگان اروپایی می‌توانند به رقیبی برای صنایع داخلی و عاملی برای شکست قیمت‌ها تبدیل شوند. باید توجه داشت که در ایران نرخ ارز مهم‌ترین و تاثیرگذارترین مولفه بر قیمت‌هاست. شایان ذکر است که علاوه بر تامین مواد اولیه، هزینه‌های سربار نیز از جمله عوامل موثر بر صرفه اقتصادی فعالیت‌های تولیدی محسوب می‌شود؛ به عنوان مثال در یک برهه زمانی به دلیل افزایش چشمگیر دستمزدها در صنعت اکستروژن، تمایلی به تولید قطعات اکسترود شده نبود. در حالی که اکنون صنعت اکستروژن به دلیل اختلاف قیمت مقاطع اکسترود شده صنعتی با شمش آلومینیوم و حاشیه سود مناسب، جذابیت بیشتری نسبت به تولید آلومینیوم خالص پیدا کرده است.

لزوم تغییر نگرش برای سودآوری بیشتر

مدیرعامل شرکت آریا تکنیک با اشاره به استراتژی‌های کشور چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فلزات اساسی در جهان، اظهار داشت: در سال‌های گذشته واردات شمش آلومینیوم از کشور چین به راحتی انجام می‌شد اما اکنون با تغییر رویکرد این کشور، صادرات آلومینیوم خالص آن کاهشی بوده است و تلاش بر این است تا با تولید و عرضه محصولات نهایی در بازار، سود بیشتری حاصل شود. در نتیجه اکنون شاهد هستیم که تولیدکنندگان چینی به دلیل دسترسی به مواد اولیه ارزان‌قیمت، قدرت رقابت بیشتری در بازار محصولات نهایی دارند. در این شرایط برای اینکه تولیدکنندگان خارجی موفق به تسخیر بازار کشور نشوند، مدیران و تصمیم‌گیران صنعت آلومینیوم باید به دنبال توسعه متوازن زنجیره تولید (از بالادست تا پایین‌دست)، کاهش قیمت مواد اولیه، اعطای امتیازات صادراتی به صادرکنندگان محصولات نهایی و تک نرخی شدن ارز به منظور جلوگیری از ایجاد رانت باشند.

رضایی توضیحات مختصری در خصوص زمینه فعالیت شرکت آریا تکنیک داد و با اشاره به واردات محصولات نهایی افزود: این شرکت یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان قطعات اجاق گاز (شیر و سرشعله) در کشور به شمار می‌آید که حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد نیاز بازار داخلی را برطرف می‌کند. لازم به ذکر است که ۷۰۰ نفر در شرکت آریا تکنیک مشغول به کار هستند و این شرکت علاوه بر آلومینیوم از فلزات دیگری همچون فولاد و برنج نیز استفاده می‌کند.

در حال حاضر شاهد هستیم که به دلیل خارج شدن تولید محصولات از صرفه اقتصادی که ریشه در تصمیمات کلان کشوری دارد، کشورهای ترکیه، اسپانیا و ایتالیا نسبت به صادرات قطعات اجاق گاز به ایران اقدام کرده‌اند.

در نتیجه باید در راستای عمل به منویات مقام معظم رهبری در خصوص رشد تولید، اقدامات لازم برای ثبات نرخ ارز انجام شود؛ در این صورت با تثبیت قیمت‌ها، امکان توسعه فعالیت‌های تولیدی و کاهش بهای تمام شده محصولات برای تولیدکنندگان فراهم می‌شود و در پایان سال، واحدهای تولیدی دیگر زیان‌ده نخواهند بود.

ادامه فروکش تقاضای آهن‌اسفنجی؟

استمرار عرضه‌های قوی آهن‌اسفنجی در رینگ فیزیکی بورس‌کالا در ابتدای سال جدید عطش تقاضا در این بازار را رفع کرد و در ادامه باعث عقب‌نشینی قیمتی در معاملات این محصول شد. اگرچه فعلا این بازار به ثبات نسبی رسیده، اما بازگشت انتظارات تورمی به مسیر رشدی پرشتاب می‌تواند این آرامش را در معاملات هفته جاری بر هم بزند.

استمرار عرضه آهن‌اسفنجی در رینگ فیزیکی بورس کالای ایران ظرف دو هفته ابتدایی بازگشایی بازارها در سال ۱۴۰۳ باعث شد تا ترمز رشد بهای این محصول کشیده شود، به‌نحوی که در معاملات هفته گذشته منتهی به روز جمعه هفدهم فروردین‌ماه، میانگین بهای فروش این محصول به ۱۲هزار و ۸۰۰تومان رسید که این رقم حدود ۷درصد کمتر از نرخ فروش آن در هفته قبل (منتهی به روز جمعه دهم فروردین) بود.

با این حال ظرف روزهای اخیر واهمه از کاهش ارزش پول ملی باعث شده تا بازارهای مالی و کالایی کشور با افزایش تمایل به خرید مواجه شوند، بنابراین این احتمال وجود دارد که روند عقبگرد بهای آهن‌اسفنجی ظرف روزهای پیش‌رو ادامه نیابد. بررسی داده‌های رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران از عرضه ۱۳۷هزار تن آهن‌اسفنجی با قیمت پایه‌ای برابر ۱۲هزار و ۶۸۸تومان در رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران حکایت دارد که این میزان عرضه رقم قابل‌توجهی برای این محصول است.

در زمستان امسال با توجه به محدودیت واحدهای احیا در تامین انرژی گاز از میزان تولید آهن‌اسفنجی در کشور به میزان قابل‌توجهی کاسته شد و همین موضوع باعث شد تا در اغلب هفته‌ها میزان عرضه این محصول به رقمی در حدود ۶۰هزار تا۹۰هزار تن کاهش یابد.

اما با اتمام محدودیت گازی این رویه به اتمام رسیده و افزایش تولید زمینه رشد عرضه در رینگ فیزیکی را فراهم کرده است.

استمرار عرضه‌های بالا برای آهن‌اسفنجی ظرف هفته‌های پایانی سال ۱۴۰۲ و ظرف دوهفته ابتدایی امسال، خیال تولیدکنندگان شمش فولاد را از تامین پایدار مواد اولیه راحت کرد و باعث شد رقابت هیجانی برای کسب سهم از عرضه‌ها از میان برود. میزان تقاضای ثبت‌شده در رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران ظرف هفته گذشته به ۱۴۳هزار تن رسید و در نهایت ۱۲۱هزار تن محصول با میانگین ۱۲هزار و ۸۳۴تومان از این بازار مورد معامله قرار گرفت و به این ترتیب میانگین رقابت نسبت به قیمت پایه برابر ۱.۱درصد بود.

ظرف هفته ابتدایی بازگشایی بازارها در فروردین ۱۴۰۳ منتهی به روز جمعه دهم این ماه بالغ بر ۳۸۳هزار تن آهن‌اسفنجی در رینگ صنعتی بورس‌کالای ایران عرضه شد که رقم به‌مراتب قابل‌توجهی بود. واحدهای احیا که ظرف روزهای پایانی اسفند نتوانستند محصول تولیدی خود را در این بازار عرضه کنند، نسبت به عرضه محصول تولیدی خود در این بازار ظرف هفته ابتدایی بازگشایی بازار در سال جدید اقدام کردند.

این عرضه‌ها در دو روز ششم و هفتم فروردین انجام شد. قیمت پایه تعیین‌شده برای عرضه‌های روز ششم فروردین برابر ۱۲هزار و ۴۶۶تومان و قیمت پایه برای عرضه‌های روز هفتم فروردین برابر ۱۳هزار و ۸۹۰تومان بود. با این حال تمامی عرضه‌ها با استقبال زیاد خریداران مواجه شد و تقاضایی بالغ بر ۴۳۳هزار تن در این بازار به ثبت رسید که در نهایت نیز به فروش کل عرضه‌ها با میانگین قیمت ۱۳هزار و ۷۹۰تومان انجامید.

واحدهای فولادی برای تامین خوراک مصرفی خود ظرف هفته‌های ابتدایی سال نسبت به خرید این محصول در سقف کانال قیمتی ۱۳هزار تومان اقدام کردند. با این حال عرضه‌های قوی عطش تقاضا در این بازار را فرونشاند.

بررسی داده‌های رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران از فروش بالغ بر ۸میلیون و ۹هزار تن آهن‌اسفنجی از رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران در سال ۱۴۰۲ حکایت دارد؛ این در حالی است که ظرف سال ۱۴۰۱ تنها ۳میلیون و ۵۴۸هزار تن آهن‌اسفنجی از رینگ فیزیکی بورس‌کالا مورد معامله قرار گرفت و به این ترتیب ۱۲۵درصد بر حجم فروش این محصول از این بازار افزوده شد.

عمده آهن‌اسفنجی عرضه‌شده در رینگ فیزیکی ظرف سال‌های اخیر معامله شده و در بسیاری از هفته‌ها نیز فروش این محصول با رقابت قیمتی از سوی متقاضیان همراه بوده است. همچنین در طول سال ۱۴۰۲ ارزش معاملات آهن‌اسفنجی از ۱۰۱۲هزار میلیارد ریال عبور کرد.

این در حالی بود که ارزش معاملات این بازار در سال ۱۴۰۱ رقم ۳۲۸هزار میلیاردی را به ثبت رساند و به این ترتیب ارزش معاملات آهن‌اسفنجی در سال ۱۴۰۲ جهش ۲۰۷درصدی داشت. اگرچه ظرف سال ۱۴۰۲ بر حجم و ارزش معاملات آهن‌اسفنجی از رینگ فیزیکی بورس‌کالای ایران افزوده شد، اما رشد ارزش معاملات به مراتب بیش از رشد ارزش معاملات بود.

این موضوع نتیجه رشد بهای فروش این محصول در اغلب معاملات بود. با توجه به تورم افسارگسیخته حاکم بر اقتصاد کشور، افزایش بهای محصولات به شکل سالانه از سوی صنایع و عموم مردم پذیرفته شده است.

با این حال عقبگرد بهای آهن و فولاد در بازار جهانی ظرف سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۲ باعث شد تا بسیاری از محصولات صنعتی نظیر فولاد امسال متناسب با تورم با رشد قیمتی همراه نشوند؛ اما آهن‌اسفنجی در این سال همچنان در مسیر شتابان رشد قیمت نوسان داشت.

روزگار معدن
یکشنبه
● ۱۹فروردین ۱۴۰۳ ● ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ ● ۷ آوریل ۲۰۲۴
● سال هفتم ● شماره ۱۲۷۹

بازیگران بزرگ رینگ صنعتی بورس کالا در سال ۱۴۰۲

ارزش معاملات شمش بلوم، ورق گرم، کاتد مس و گندله سنگ آهن در بورس کالا طی سال ۱۴۰۲ بالا بود و بزرگترین عرضه‌کنندگان این محصولات به ترتیب فولاد خوزستان، فولاد مبارکه، صنایع ملی مس و معدنی و صنعتی گل‌گهر بودند.

چهار محصول شمش بلوم، ورق گرم HR، کاتد مس و گندله سنگ‌آهن بیشترین ارزش معاملات در رینگ صنعتی بورس کالا طی سال ۱۴۰۲ را کسب کردند.

ارزش معاملات شمش بلوم نسبت به سایر محصولات در صدر قرار می‌گیرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد در مجموع ۵ میلیون و ۵۴۴ هزار و ۴۲۱ تن شمش بلوم با ارزش ۱۰۹ هزار و ۹۴۹ میلیارد تومان در بورس کالا معامله شد.

فولاد خوزستان بزرگترین عرضه کننده شمش بلوم در سال ۱۴۰۲ بود.

این شرکت ۱ میلیون و ۲۱۱ هزار و ۱۷۵ هزار تن شمش بلوم به ارزش ۲۴ هزار و ۴۸۰ میلیارد تومان به فروش رساند. متوسط قیمت فروش این محصول نیز برابر با ۲۰.۲ میلیون تومان برای هر تن بود.

ارزش معاملات شمش بلوم در تمام ماه‌های سال ۱۴۰۲ بیش از ماه‌های مختلف در سال ۱۴۰۱ بود. در دو ماه اردیبهشت و آذر ارزش معاملات شمش بلوم در بورس کالا به فراتر از ۱۲ هزار میلیارد تومان رسید و در فصل زمستان ارزش معاملات شمش بلوم نسبت به سایر فصل‌های سال به طور چشم‌گیری کاهش یافت.

ورق گرم HR پس از شمش بلوم ارزش معاملات بالایی در بورس کالا به ثبت رساند. بزرگترین عرضه کننده ورق‌گرم HR در کشور فولاد مبارکه اصفهان است و در سال ۱۴۰۲ نیز حجم اصلی عرضه این نوع ورق در بورس کالا توسط فولاد مبارکه انجام شد.

براساس آمار طی سال ۱۴۰۲ در مجموع ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار و ۵۶۰ تن ورق گرم HR به ارزش ۸۷ هزار و ۷۸۵ میلیارد تومان در بورس کالا به فروش رسید. میانگین نرخ فروش این محصول نیز بیشتر از ۲۷ میلیون تومان به ازای هر تن است. کاتد مس پس از ورق گرم HR در رتبه سوم قرار می‌گیرد.

صنایع ملی مس ایران بزرگترین عرضه کننده کاتد مس در سال ۱۴۰۲ بود و سهم سایر تولیدکنندگان در عرضه این محصول ناچیز است.

صنایع ملی مس ایران در سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۱۹۸ هزار و ۸۸۰ تن کاتد مس به ارزش ۷۲ هزار و ۷۰۹ میلیارد تومان در بورس کالا عرضه کرد.

«روزگار معدن» جایگاه ایران در اکتشاف معادن را بررسی کرد:

وضعیت قرمز

شهریار خادمی

اولین حلقه زنجیره فعالیت‌های معدنی، بخش اکتشاف به شمار می‌آید که شامل تهیه اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافی، شناسایی، پی‌جویی، اکتشاف مقدماتی و تفصیلی است و شناخت صحیح هر یک از این حلقه‌ها و جایگاه بخش‌های مختلف فعال و تاثیرگذار در سیاست‌گذاری و اجرا و نظارت می‌تواند بر پیشبرد کل فعالیت‌های معدنی در یک کشور بسیار تاثیرگذار باشد زیرا هر یک از این حلقه‌ها و نقش آن در ریسک مراحل بعدی مبین میزان ورود سرمایه به هر یک از حلقه‌های بعدی زنجیره است.

در صورت عدم سیاست‌گذاری صحیح، سرمایه‌گذاری به‌موقع و لازم و نظارت کافی در هر مرحله، موقعیت کلی بخش متزلزل و منجر به شکست سرمایه‌گذاری در حلقه‌های بعدی و در نهایت افول بخش معدن می‌شود.

مقوله اکتشاف در مناطق مختلف جهان با رویکردی کاملا اقتصادی و در بستر وجود اطلاعات پایه زمین‌شناسی مناسب و در دسترس توسط شرکت‌های بزرگ و کوچک در مقیاس جهانی و به صورت برون‌مرزی صورت می‌پذیرد و از سال ۲۰۰۲ نیز در جهان همواره روندی فزاینده داشته است. فعالیت‌های اکتشافی در جهان به واقع به عنوان یک فعالیت اقتصادی لحاظ می‌شود که ریسک و فرایند سرمایه‌گذاری مشخص دارد.

با بررسی روند هزینه های اکتشافی در جهان مشخص می‌شود که در دهه اول قرن ۲۱ به طور یکنواخت این روند فزاینده بوده است؛ چراکه از حدود دو میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ آغاز شده و به بیشترین حد خود در سال ۲۰۰۸ (بیش از ۱۰ میلیارد دلار) رسیده است و سپس بعد از یک افت شدید و هم‌نوا با بحران اقتصادی غرب تا حدود نصف کاهش یافته است اما بعد از سال ۲۰۱۰ روند بهبود پیش گرفته و با شیب تند بیشتر شده است.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مقوله اکتشاف در مناطق مختلف جهان رویکردی کاملا پیش‌رونده داشته که بی‌شک منفعت آن‌ها را به دنبال داشته است زیرا در بستر وجود اطلاعات پایه زمین‌شناسی مناسب و در دسترس، مطالعات اکتشافی و به دنبال آن شناسایی ذخایر معدنی برای سرمایه‌گذارای تسهیل و سودآوری مطمئن‌تری به دنبال خواهد داشت.

اکتشافات حوزه معدن بسیار پرریسک و هزینه‌بر است؛ درنتیجه در تمام کشورها این مهم برعهده بخش حاکمیتی است اما کارشناسان باور دارند که دولتمردان در این زمینه در کشور ما کوتاهی کرده‌اند. از قدیمی بودن دستگاه‌های اکتشاف گرفته تا ضعف بودجه همه از مواردی است که در این عرصه مطرح می‌شود.

اهمیت این موضوع از آن‌رو است که با اینکه ایران کشوری با پتانسیل بالای معدنی بوده، اما به دلایل متعدد در این حوزه اکتشافات درستی تاکنون نشده است.

این در حالی است که حمایت دولت‌ها و بحث سرمایه‌گذاری خارجی در دیگر کشورهای منطقه از جمله ترکیه و عربستان از کشور ما بسیار بیشتر بوده که باعث شده در این عرصه از ما پیشی بگیرند. بنابراین با اینکه مزیت کشور ما از دو کشور ذکرشده به مراتب بیشتر بوده اما به دلیل موانع مذکور حوزه اکتشاف در ایران مشکلاتی دارد و نتوانسته آن‌طور که باید پیش برود.

ایران با قرارگرفتن در کمربند کانی‌زایی آلپ- هیمالیا از موقعیت معدنی خوبی برخوردار است. حجم ذخایر معدنی کشور طبق آمارهای مختلفی که وجود دارد بین ۵۰ تا ۶۰ میلیارد تن است و شامل موادمعدنی مختلفی مانند سنگ آهن، مس، سرب و روی و سایر معادن فلزی، انواع سنگ‌های ساختمانی، معادن شن و ماسه و... است

طبق گزارش اندیشکده سیاستگذاری امیرکبیر، ایران با قرارگرفتن در کمربند کانی‌زایی آلپ - هیمالیا از موقعیت معدنی خوبی برخوردار است. حجم ذخایر معدنی کشور طبق آمارهای مختلفی که وجود دارد بین ۵۰ تا ۶۰ میلیارد تن است و شامل موادمعدنی مختلفی مانند سنگ آهن، مس، سرب و روی و سایر معادن فلزی، انواع سنگ‌های ساختمانی، معادن شن و ماسه و... است. البته این حجم از ذخایر معدنی در ایران حاصل فعالیت‌های اکتشافی بوده که تاکنون انجام شده است و به احتمال بسیار زیاد در صورتی که کیفیت و حجم فعالیت‌های اکتشافی افزایش یابد، حجم ذخایر معدنی ایران نیز افزایش خواهد داشت.

احتمالاً شما هم این نکته را شنیده‌اید معدنکاری یکی از سخت‌ترین مشاغل است و کارگران معادن در معرض خطرات جدی قرار دارند.

شاید آنچه از شنیدن واژه «معدن» یا «معدنکاری» در ذهن شما ایجاد می‌شود نیز تصویر یک کارگر خسته است که با صورت و لباس سیاه شده از گرده‌های زغال، در دهانه تونل استخراج زغالسنگ ایستاده است، اما معدنکاری بسیار گسترده از تصورات عموم مردم است و با چالش‌های مختلفی در سطوح مختلف مواجه است که گاهی اوقات درگیرشدن با این چالش‌ها برای فعال معدنی نسبت به استخراج زغالسنگ از تونل‌های تاریک و خطرناک زیرزمینی نیز سخت‌تر است.

اکتشاف اولین حلقه از فعالیت‌های معدنی

انسان همواره برای تأمین نیازهای خود محتاج موادمعدنی بوده است و سابقه معدنکاری به چندین هزار سال قبل از میلاد برمی‌گردد. برای مثال شواهدی به دست آمده است که نشان می‌دهد ۳ هزار سال قبل از میلاد در کشور مصر استخراج مس انجام می‌شده است و قدمت برخی برنزها به ۳ هزار و ۷۰۰ سال پیش برمی‌گردد.

در ایران نیز معدنکاری قدمت زیادی دارد. برای مثال معدن فیروزه نیشابور که بهترین فیروزه دنیا را نیز در اختیار دارد از حدود ۲ هزار سال قبل محلی برای استخراج فیروزه بوده است و در حال حاضر نیز از منابع مهم تولید فیروزه به شمار می‌رود. انسان همواره با استخراج منابع معدنی برای رفع نیازهای خود درگیر بوده است، با این حال با پیشرفت فناوری و صنعت و افزایش مصرف منابع معدنی در سطح جهان، میزان استخراج موادمعدنی نیز افزایش یافت و روش‌ها و تجهیزات جدیدی برای افزایش سرعت استخراج موادمعدنی به کار گرفته شد.

نیاز کشورها به موادمعدنی مختلف موجب شده است برخی کشورها که دارای ذخایر قابل توجهی هستند از مزیت بالایی برخوردار باشند، زیرا این کشورها علاوه بر اینکه می‌توانند نیاز صنعت خود را برطرف کنند، این امکان را دارند که با صادرات منابع معدنی خود درآمدزایی نیز داشته باشند. برای مثال کشور استرالیا که

حدود ۳۰ درصد ذخایر سنگ آهن دنیا را در اختیار دارد درآمد بالایی از صادرات این ماده با ارزش که بیشترین حجم تجارت و مصرف را در بین همه موادمعدنی دارد به دست می‌آورد. جایگاه بخش معدن در کشورهای مختلف نیز با توجه به میزان ذخایر این کشورها متفاوت است. برای مثال معمولاً بیش از ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور شیلی به عنوان یکی از کشورهای بزرگ معدنی که بیشترین ذخایر مس را در اختیار دارد به بخش معدن اختصاص دارد.

همانطور که اشاره شد با پیشرفت صنعت و افزایش استفاده از ذخایر معدنی برای پاسخ به تقاضای روزافزون بازار، نیاز به اکتشاف و استخراج موادمعدنی نیز افزایش یافته است و در صورتی که برنامه مشخصی برای اکتشاف موادمعدنی وجود نداشته باشد، با استخراج ذخایر موجود و افزایش ذخایر اکتشافی کشورها در تأمین مواداولیه مورد نیاز خود با چالش‌هایی مواجه خواهند شد.

در کشور ایران به لطف وجود ذخایر بزرگ معدنی مانند معادن سنگ آهن گل گهر در استان کرمان، چادرملو در استان یزد، سنگان در استان خراسان رضوی، معادن مس سرچشمه در استان کرمان، مس سونگون در آذربایجان شرقی، معدن سرب و روی انگوران زنجان و معادن طلا در استان آذربایجان غربی تاکنون در زمینه موادمعدنی پرکاربرد با چالش تأمین موادمعدنی مواجه نشده‌ایم، اما در صورتی که اکتشافات مناسبی انجام نشود در چند سال آینده تأمین مواداولیه یکی از چالش‌های اساسی بخش معدن و صنعت کشور خواهد بود.

وجود ذخایر بزرگ معدنی در کشور موجب شده است که فعالیت‌های اکتشافی به عنوان اولین حلقه از فعالیت‌های معدنی چندان مورد توجه قرار نگیرد و سطح فعالیت‌های اکتشافی کشور در مقایسه با وضعیت اکتشاف کشورهای معدنی دیگر پایین‌تر باشد. علاوه بر وجود ذخایر معدنی که نیاز کشور را پوشش داده است، تعدادی از مهم‌ترین عواملی که موجب شده کشور در زمینه فعالیت‌های اکتشافی وضعیت مناسبی نداشته باشد شامل موارد زیر است:

▣ هزینه بالای اکتشاف معادن

فعالیت‌های معدنی به صورت کلی دارای ریسک ذاتی هستند و این ریسک در بخش اکتشاف بیشتر از سایر بخش‌های فعالیت‌های معدنی است، زیرا ممکن است سرمایه‌گذاری قابل توجهی در یک محدوده معدنی و انواع فعالیت‌های اکتشافی در آن محدوده انجام شود، اما منجر به اکتشاف ماده معدنی با ارزش که استخراج آن با صرفه اقتصادی همراه باشد، نشود. در این صورت کل سرمایه‌گذاری که برای اکتشاف انجام شده از بین رفته و هیچ بازده‌ای نخواهد داشت.

ریسک بالای فعالیت‌های اکتشافی موجب می‌شود که سرمایه گذار رغبت کمتری برای ورود به این حوزه داشته باشد.

یکی از راه‌هایی که می‌توان تا حدودی ریسک فعالیت‌های اکتشافی را کاهش و انگیزه سرمایه گذار برای ورود به این حوزه را افزایش داد، بیمه فعالیت‌های اکتشافی است. تقویت صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی می‌تواند نقش مهمی در این زمینه ایفا کند و جذابیت سرمایه‌گذاری در این بخش را افزایش دهد. البته باید در نظر داشت که برای انجام فعالیت‌های اکتشافی طرح اکتشافی دقیقی تهیه و طبق آن عمل شود تا کیفیت و دقت اکتشاف افزایش یابد. در صورتی که اکتشافات طبق طرح استانداردی که تهیه شده است انجام نشود، نمی‌تواند مشمول بیمه شود.

هزینه بالای فعالیت‌های اکتشافی نیز از عوامل مهم در ضعف اکتشاف کشور است. اکتشاف دقیق یک محدوده نیازمند انجام حفاری‌های اکتشافی و تست‌های آزمایشگاهی است که با هزینه بالایی انجام می‌شود. به منظور تأمین مالی این فعالیت‌ها لازم است تسهیلاتی برای کاشف در نظر گرفته شود تا بتواند کیفیت فعالیت خود را افزایش و سرمایه‌گذاری کافی در محدوده مورد نظر انجام دهد.

▣ نقش بخش خصوصی در تهیه داده‌های پایه

فعالیت‌های اکتشافی دارای چهار مرحله اصلی است که شامل شناسایی، پیچویی، اکتشاف مقدماتی و اکتشاف تفصیلی است. در مراحل ابتدایی ریسک اکتشاف بالاتر و احتمال کشف ذخیره معدنی پایین‌تر است. در مراحل بعدی ریسک اکتشاف پایین می‌آید و هزینه افزایش می‌یابد. در مرحله شناسایی یک ناحیه کوچک‌تر به عنوان ناحیه‌ای که احتمال وجود ذخیره معدنی در آن وجود دارد، شناسایی و مراحل بعدی اکتشاف در آن محدوده انجام می‌شود. در مرحله شناسایی فعالیت‌هایی از قبیل تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی، ژئوفیزیک و ژئوشیمی انجام می‌شود. چون در این مرحله مساحت مورد بررسی بسیار زیاد و هزینه انجام این فعالیت‌ها نیز بالاست و تهیه این نقشه‌ها از توانبخش خصوصی خارج است، زیرا نیازمند بررسی سطح کشور است و یک نهاد دولتی می‌تواند مجوز این کار را داشته باشد، ریسک این فعالیت زیاد است و منجر به اکتشاف ماده معدنی نیز نمی‌شود که برای بخش خصوصی درآمدی به همراه داشته باشد. نتیجه انجام این فعالیت‌ها تعیین مناطق امیدبخشی است که احتمال وجود ماده معدنی بیشتر است و باید فعالیت اکتشافی دقیق‌تری روی این نواحی انجام شود تا اکتشاف تکمیل شود.

در ایران نیز تهیه داده‌های پایه به عهده دولت است و بخش خصوصی نقشی در این زمینه ندارد، با این حال استفاده از ظرفیت بخش خصوصی به عنوان پیمانکار در دستور کار قرار گرفته است، اما ریسکی متوجه این بخش نخواهد بود. سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور به عنوان متولی تهیه این نقشه‌ها مدیریت و برنامه‌ریزی آن را به عهده دارد. در حال حاضر طرح تحول اکتشافات معدنی با همکاری این سازمان، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی و معاونت معدنی وزارت صمت در حال اجراست که به دنبال تهیه نقشه‌های مذکور در سطح کشور است.

طبق این طرح برای محدوده‌های مختلف مشخص شده است که کدام فعالیت اکتشافی (ژئوفیزیک هوایی، ژئوشیمی یا...) انجام شود و برای برخی مناطق نیز عملیات انجام شده است، با این حال برای انجام هرچه بهتر این فعالیت‌ها به تجهیزات و سرمایه‌گذاری نیاز است و باید با توجه بیشتری در دستور کار قرار گیرد. در حال حاضر تنها دو پرنده اکتشافی در کشور وجود دارد که برای تهیه نقشه‌های ژئوفیزیک هوایی مورد استفاده قرار می‌گیرد، در حالی که با توجه به وسعت کشور به چند برابر این تعداد نیاز است. همچنین از نظر نیروی انسانی نیز لازم است دوره‌های آموزشی برای انجام هر چه بهتر فعالیت‌های اکتشافی انجام شود، زیرا در حال حاضر یکی از چالش‌های این حوزه کمبود نیروی انسانی باتجربه است.

در صورتی که داده‌های پایه زمین شناسی تهیه شود و در دسترس فعالان معدنی قرار گیرد، با توجه به شناختی که از یک محدوده پیدا می‌کنند، می‌توانند با شناخت بیشتری در مزایده‌های مربوط به واگذاری محدوده‌های اکتشافی شرکت کنند و انگیزه ایشان نیز برای سرمایه‌گذاری در مناطق امیدبخش بیشتر می‌شود.

در حال حاضر نقشه‌های ژئوفیزیک کشور مربوط به بیش از ۵۰ سال قبل است و با مقیاس ۱ به ۱۰۰ هزار تهیه شده است. در حالی که لازم است دقت آن افزایش یابد و نقشه‌هایی با مقیاس ۱ به ۵۰ هزار آماده شود تا پتانسیل معدنی کشور نیز با دقت بالاتری شناسایی شود. ممکن است با تهیه این نقشه‌ها و افزایش پتانسیل‌های معدنی در کشور، برنامه‌های مختلف بخش معدن نیز دستخوش اصلاح قرار گیرد. همچنین لازم است ابتدا آنالیز داده‌ها و نقشه‌های موجود با دقت بیشتر و با روش‌های تحلیلی جدید انجام شود، زیرا با تلفیق داده‌های مجود و به روزرسانی نقشه‌ها احتمال شناخت پتانسیل‌های معدنی افزایش می‌یابد.

▣ چالش‌های بخش اکتشاف

همانطور که بیان شد فقدان داده‌های پایه دقیق یکی از چالش‌های بخش اکتشاف است. نکته دیگری که در این زمینه مطرح است، عدم انتشار اطلاعات است. داده‌های موجود در اختیار سازمان زمین‌شناسی است و به صورت برخط و آسان در اختیار فعالان معدنی قرار نمی‌گیرد و این سازمان اقدام به فروش آن می‌کند. در صورتی که اگر این اطلاعات به آسانی و در دسترس فعالان معدنی باشد می‌توانند با بررسی‌هایی که انجام می‌دهند، محدوده‌هایی که برای ایشان مناسب است را انتخاب کرده و اقدام به سرمایه‌گذاری کنند. در صورتی که تهیه داده‌های پایه منجر به افزایش سرمایه‌گذاری در بخش اکتشاف و توسعه این بخش نباشد، کاربرد دیگری نخواهد داشت و لازم است پس از تهیه این اطلاعات در راستای توسعه بخش اکتشاف از آن استفاده کرد.

عدم انتشار داده‌های اکتشافی فقط مربوط به داده‌های پایه نیست. طبق قانون معادن وزارت صمت موظف شده است تمامی اطلاعات مربوط به فعالیت‌های اکتشافی را که در دست بخش‌های مختلفی مانند وزارت نفت، سازمان انرژی اتمی و... قراردارد، جمع‌آوری کند. با وجود گذشت بیش از ۱۰ سال از تصویب قانون معادن در عمل این کار انجام نشده و نه تنها داده‌های اکتشافی بخش‌های مختلف، بلکه داده‌های ذیل وزارت صمت نیز جمع آوری نشده است.

در صورتی که اطلاعات حاصل از فعالیت‌های اکتشافی منتشر شود، فعالان معدنی می‌توانند با بررسی این داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن شناخت مناسبی از بخش‌های مختلف به دست آورند و در صورتی که تصمیم به سرمایه گذاری در یک محدوده داشته باشند، با بررسی فعالیت‌های اکتشافی که از سوی فعالان دیگر در محدوده مورد نظر انجام شده است، در جهت تکمیل این داده‌ها اقدام می‌کند و از موازی‌کاری‌ها جلوگیری می‌شود. همچنین وقتی سرمایه‌گذار شناخت بیشتری نسبت به محدوده داشته باشد، ریسک انجام فعالیت نیز تا حدودی کاسته می‌شود و انگیزه سرمایه‌گذاری نیز افزایش می‌یابد.

▣ مشکلات استعلام از نهادهای مربوطه

فعالیت‌های معدنی به طور ذاتی با تخریب محیط زیست همراه است و مانند هر فعالیت دیگر به همراه مزایای متعددی که به همراه دارد، آسیب‌هایی را نیز به همراه خواهد داشت. به همین دلیل در راستای مدیریت آسیب‌هایی که فعالیت‌های معدنی به همراه دارد لازم است فعالان معدنی قبل از انجام هرگونه فعالیتی شامل اکتشاف یا بهره‌برداری، مجوز فعالیت خود را از بخش‌های مرتبط دریافت کنند.

در این زمینه استعلام‌هایی از بخش‌هایی مانند منابع طبیعی، سازمان انرژی اتمی و سازمان حفاظت محیط‌زیست انجام می‌شود. طبق قانون معادن این بخش‌ها باید دستورالعمل مشخصی داشته باشند که براساس آن به استعلام‌ها پاسخ دهند، اما در عمل آیین‌نامه یا دستورالعملی در این زمینه تهیه نشده است و سازمان‌های مذکور بدون هیچ پاسخگویی با اکثر استعلام‌ها مخالفت می‌کنند.

شاید بتوان مخالفت با استعلام‌های فعالیت معدنی از سوی سازمان‌های مرتبط را بزرگ‌ترین چالش بخش اکتشاف دانست که فعالان معدنی با آن درگیر هستند، زیرا این سازمان‌ها حتی پس از اینکه فعال معدنی، یک محدوده را طی فرآیند مزایده در اختیار می‌گیرد اجازه فعالیت به او نمی‌دهند و در مواردی نیز پس از اینکه کاشف یا بهره‌بردار مجوزهای لازم را دریافت و فعالیت خود را شروع کرد، مزاحمت‌هایی برای او ایجاد می‌کنند. با توجه به اینکه در سال‌های اخیر با اکثر درخواست‌ها مخالفت شده و در برخی استان‌ها بدون هیچ پشتوانه علمی با ۱۰۰ درصد استعلام‌ها مخالفت شده است، انگیزه سرمایه‌گذار برای ورود به این حوزه کاهش می‌یابد.

این موارد نمونه‌هایی از چالش‌های مهم مربوط به اکتشاف معادن در ایران است که رفع آن می‌تواند نقش مهمی در گسترش فعالیت‌های اکتشافی داشته باشد. باید توجه داشت که با وضعیت فعلی اکتشافات معدنی و عدم رفع چالش‌های مذکور و بسیاری چالش‌های دیگر، ایران در چند سال آینده با کمبود موادمعدنی مواجه خواهد شد که ضربه سنگینی به اقتصاد کشور وارد خواهد کرد. برای مثال در صورتی که ذخایر سنگ آهن جدیدی در کشور اکتشاف نشود و به ۷۵ درصد اهداف برنامه‌ریزی شده برای تولید فولاد در کشور دست یابیم، ذخایر سنگ آهن کشور تا کمتر از ۲۰ سال آینده تمام خواهد شد و چالش جدی برای کشور ایجاد خواهد کرد. بنابراین بخش اکتشاف معادن نیازمند توجه، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری بیشتری از جانب مسئولان مربوطه است.

▣ کلام آخر

به‌نظر می‌رسد آنطور که باید به حوزه معدن توجه نشده و همچنان توجه نمی‌شود. موضوع اکتشافات معدنی یکی از گلوگاه‌های راهبردی حوزه معدن است که باید ضمن حل گره‌های آن، توسعه یابد تا از این مسیر آورده‌های اقتصادی مطلوبی نصیب ملت شود. البته در کنار همه این اقدامات، باید نسبت به درآمدهای حاصل از فعالیت‌های معدنی در گوشه‌کنار کشور نیز توجه شود تا ضمن اقناع افکار عمومی، به همراهی آن‌ها در موضوع انتفاع کشور از معدن کمک شود. مع‌الأسف به‌واسطه اخبار متعدد دست‌اندازی به معادن در جاهای مختلف، دید مثبتی در این خصوص وجود ندارد و باید نسبت به این عارضه توجه اساسی شود. در صورت حل این مسئله، حل موضوعات دیگر از جمله اکتشافات معدنی با سهولت انجام می‌شود.

یادداشت

تافته جدا بافته

سعید فتحی
رئیس هیئت مدیره شرکت فرآوری آمیژه‌های رنگین فتح

_نقش مهم و تاثیرگذار صنعت ریخته‌گری در اقتصاد و فعالیت صنایع پایین‌دستی بسیار واضح و غیرقابل انکار است اما با این حال فعالان این عرصه با مشکلات فراوانی مواجه هستند که ادامه مسیر را برای بسیاری از آن‌ها دشوار ساخته است. یکی از چالش‌هایی که اکنون اکثر تولیدکنندگان در کشور با آن دست به گریبان هستند، آثار منفی فعالیت کارگاه‌های ریخته‌گری بدون مجوز و یا به اصطلاح غیرمجاز است که می‌توانند به راحتی برای مدت طولانی فعالیت کنند. یکی از دلایلی که باعث شده تا برخی از سرمایه‌گذاران و واحدهای تولیدی چنین مسیری را برای فعالیت خود انتخاب کنند، قوانین دست و پا گیر مالیات، تامین اجتماعی و کار و برخوردهای سلیقه‌ای سازمان‌های دولتی متولی مانند سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان تامین اجتماعی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و... است.از سوی دیگر عدم وجود نظارت کافی بر فعالیت‌های غیرشفاف باعث شده تا برخی از افراد با سو استفاده از خلا نظارتی این سازمان‌ها بتوانند در شرایط آسان‌تری فعالیت کنند. تولیدکنندگان غیرمجاز همانند تولیدکنندگان قانونی، مالیات، ارزش افزوده، حق بیمه و... پرداخت نمی‌کنند و کسی نیز از آن‌ها مطالبه نمی‌کند زیرا اساسا به صورت ثبت شده و شفاف فعالیت نمی‌کنند؛ حتی به صورت غیرقانونی نیز از منابع انرژی بهره می‌برند. علاوه‌براین، کارگاه‌های غیرمجاز از نیروی‌های کار خارجی که اجازه فعالیت در کشور را ندارند استفاده می‌کنند اما واحدهای مجاز ملزم به استخدام نیروی‌های بومی با دستمزدهای بسیار بالا هستند و در صورت به‌کارگیری نیروی خارجی در خطوط تولید، متحمل جریمه‌های سنگینی می‌شوند؛ تمام این موارد دست به دست یکدیگر داده و باعث شده است تا واحدهای ریخته‌گری غیرمجاز، با حداکثر توان خود مشغول به تولید محصولات و جذب مشتریان بیشتر باشند و از سوی دیگر تولیدکنندگان قانونی، قدرت رقابت‌پذیری خود را در بازار مصرف از دست بدهند.متاسفانه سازمان امور مالیاتی نظارتی بر فعالیت تولیدکنندگان بدون مجوز ندارد و این افراد مبالغ مربوط به خرید مواد اولیه و فروش محصولات را به راحتی بین حساب بانکی کارفرمایان و فروشندگان مواد اولیه جابه‌جا می‌کنند؛ از سوی دیگر شاهد هستیم که سرمایه‌گذاران جدید تمایلی به ثبت شرکت و مواجهه با مشکلات فراوان آن نداشته و به صورت حقیقی فعالیت خود را شروع می‌کنند زیرا واحدهای تولیدی که به صورت شرکتی ثبت شده و ذیل نام شرکت مشغول به فعالیت هستند، بیشتر زیر ذره‌بین بوده و تمام اقدامات آن‌ها باید به صورت قانونی و مستند، ثبت شود. شرکت‌های تولیدکننده برای خرید اقلام مورد نیاز و فروش محصولات، باید فاکتور رسمی در اختیار داشته باشند؛ این در حالی است که برخی از مشتریان تمایلی به دریافت فاکتور رسمی ندارند و برای رفع نیاز خود، به واحدهای غیرمجاز مراجعه می‌کنند. ضمن اینکه سازمان امور مالیاتی به بهانه عدم اعتبار فاکتورهای هزینه‌ای، بخشی از هزینه‌های تولیدکنندگان را هزینه‌های قابل قبول محسوب نکرده و عملا بسیار بیشتر از مالیات ۲۵ درصدی سود واقعی سالیانه، از شرکت‌ها مطالبه می‌کند. تنها راهکار حل این مشکل، نظارت دقیق سازمان امور مالیاتی در رابطه با صدرو فاکتور رسمی است زیرا افزایش شفافیت، مانع از فرار مالیاتی برخی از واحدهای تولیدی می‌شود.علاوه بر مشکلات فوق، قیمت پایین‌تر محصولات تولیدی واحدهای بدون مجوز نیز سبب شده تا کارفرمایان تمایل بیشتری برای همکاری با این نوع واحدها داشته باشند؛ واحدهای تولیدی معتبر خط قرمزهای سخت‌گیرانه‌ای در خصوص کیفیت محصولات و حفظ اعتبار برند خود دارند، بنابراین هرگز محصولات نامرغوب تولید نمی‌کنند. این در حالی است که کیفیت برای تولیدکنندگان غیرمجاز در اولویت قرار نداشته و این واحدها بنا به درخواست کارفرما، محصولات ارزان‌قیمت و بی‌کیفیتی را تولید می‌کنند. این اقدام واحدهای غیرمجاز سبب شده تا محصولات ایرانی در ذهن مصرف‌کنندگان، تداعی‌گر محصولات نامرغوب باشد. این مسئله در صنعت خودروسازی بسیار مشهود است؛ پیمانکاران و کارگاه‌های ریخته‌گری برای اینکه سفارش ریخته‌گری قطعات در تناژ بالا و به صورت دائمی داشته باشند، به خواسته‌های کارفرمایان در خصوص کاهش کیفیت و قیمت، تن می‌دهند.

شاهد هستیم که به دلیل خلا نظارتی سازمان‌های متولی دولتی در شهرک‌های صنعتی کوچک، برخی از واحدهای تولیدی به راحتی در حوزه‌ای خارج از حوزه مجوز خود، فعالیت می‌کنند و یا بعضی از تولیدکنندگان برای اینکه میزان گردش مالی مجموعه را کمتر از میزان واقعی آن اعلام کنند، با حساب بانکی اشخاص دیگری نقل‌وانتقال پول انجام می‌دهند.

آثار سو فعالیت‌های بدون مجوز در صنعت ریخته‌گری هر روز بیشتر از قبل نمایان می‌شود و هر چه سریع‌تر باید تدبیری برای حل این معضل اندیشیده شود؛ برای این امر نیازی به تشکیل سازمان جدید و یا وضع قوانین جدید نیست بلکه نهادهای اجرایی که با قوانین وضع شده فعلی فعالیت دارند، باید اقدامات خود را به درستی انجام داده و دقت بیشتری به خرج دهند.

موج معدن

تامین مالی ایمیدرو جهت بهسازی راههای مرتبط با معادن استان بوشهر

ایمیدرو در راستای توسعه زیرساخت معادن و طبق تفاهم نامه ۲ جانبه با راهداری بوشهر؛ برای بهسازی و اصلاح نقاط حادثه خیز در راه های خسارت دیده از حمل مصالح معدنی استان بوشهر؛ ۱۰۰ میلیارد ریال اختصاص می دهد.

در راستای اجرای مصوبات سفر رئیس جمهور به استان بوشهر مبنی بر "اختصاص مبلغ ۱۰۰ میلیارد ریال برای بهسازی و اصلاح نقاط حادثه خیز در راههای خسارت دیده از حمل مصالح معدنی توسط ایمیدرو در سال ۱۴۰۲» تفاهم نامه دو جانبه بین ایمیدرو و راهداری استان بوشهر امضا شده است.

موضوع این تفاهم نامه؛ لکه گیری و روکش آسفالت راههای مرتبط با معادن در جاده محدوده کارخانه آرد دشتی- سه راهی دمروبادان به طول ۱۵ کیلومتر اعلام شده است.

روزگار معدن
یکشنبه
۱۹فروردین ۱۴۰۳ • ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ • ۷ آوریل ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۲۷۹

یادداشت

بن‌بست فولاد؟

کامران وکیل
فعال معدنی

اواخر سال ۱۴۰۲ بانک‌مرکزی در بخشنامه‌ای صادرکنندگان زنجیره فولاد را به عرضه صد درصدی در سامانه نیما ملزم کرد. با توجه به روند سختی که صنعت فولاد برای برپا ماندن خود انجام می‌دهد، این مصوبه دولتی، عجیب و غیرکارشناسانه به نظر می‌رسد. در سال‌های اخیر، در نام‌گذاری شعار سال بر ضرورت حضور مردم و بخش خصوصی در اقتصاد اشاره و تاکید شده، ولی در عمل شاهد هستیم بخش خصوصی نه‌تنها کوچک‌ترین دخالتی در روند تصویب قانون‌هایی که بر فعالیت بنگاه‌هایشان موثر است ندارند، بلکه اختیار زیادی در اداره امور بنگاه نیز ندارند.در حقیقت باید بین اختیار و مسوولیت تناسب وجود داشته باشد. نمی‌توانیم از فردی بخواهیم مسوولیت رونق دادن به یک بنگاه را داشته باشد، ولی تمام اختیارات را از او سلب کنیم. مقام‌های دولتی در سخنان خود بارها به رونق صادرات و ارزآوری اشاره می‌کنند، اما در عمل شاهد تصمیمات متناقضی هستیم؛ دولت صادرات را نرخ‌گذاری می‌کند و حتی شفاف‌سازی صورت نگرفته که این نرخ بر مبنای چه مواردی تعیین شده است. در اقتصاد امروز ما همه‌چیز متاثر از نرخ دلار است و هرچه رئیس بانک‌مرکزی و وزیر اقتصاد بگویند نرخ ارز را قبول ندارند، بنگاه‌ها در بازار باید مطابق ارزش حقیقی دلار هزینه کنند. زمانی که یک بنگاه فولاد ورودی و خروجی متناسبی نداشته باشد، نمی‌تواند در بازارهای جهانی با قدرت ظاهر شود و این از دست دادن قدرت در بازار بین‌المللی بر اقتصاد ملی اثر می‌گذارد.این مصوبه برای کنترل مصارف ارزی تصویب شده است، اما باید دید آیا صاحبان بنگاه می‌توانند فرمول این نرخ‌گذاری را روی کاغذ به دست بیاورند؟ در فضای اقتصادی رو به رشد، بنگاه باید با فضایی شفاف مواجه باشد تا بتواند تکلیفش را روشن کند. بنگاهی که برای صادرات کالا باید از سامانه نیما استفاده کند، برای تجهیز ماشین‌آلات همان کارخانه یا باید در صف‌های طولانی دولتی قرار بگیرد یا به بازار آزاد رو بیاورد. چاره بهبود این شرایط عدم‌دخالت دولت در سهم واردات و صادرات و همچنین نرخ‌گذاری است. اگر دولت این مشکلات را حل نکند، به‌زودی شاهد تشدید مشکل اشتغال، کاهش ارزش پول ملی و تورم خواهیم بود.چالش صنعت فولاد باید از زاویه‌ای دیگر نیز مورد بررسی قرار گیرد. با نگاهی به درصد حجم ذخیره سدها نسبت به سال گذشته درمی‌یابیم که صنعت فولاد به‌عنوان صنعتی که نیازمند مصرف آب زیادی است از این جهت نیز تهدید می‌شود. فعالیت‌های معدنی ذاتا دیربازده هستند. در چرخه تولید فولاد باید سرمایه‌گذاری در معدن، تامین آب و گاز و... انجام شود که بسیار هزینه‌بر و زمان‌بر هستند.ولی شاهد هستیم که در آخر با دستوری‌سازی قیمت، ادامه سرمایه‌گذاری در این حوزه متوقف می‌شود؛ این یعنی توقف رشد صنعتی و ناتوانی کشور در استفاده از توانمندی‌ها.دولت برای بهبود شرایط کم‌آبی، طرح‌هایی مانند آب‌رسانی از خلیج‌فارس را در نظر گرفته است که فرآیند آن بسیار گران‌قیمت تمام می‌شود. طبق برآوردهایی که در ماه‌های گذشته انجام شده است، هزینه آب‌رسانی از خلیج‌فارس به اصفهان به ازای هر مترمکعب حدود ۲.۵یورو است که می‌شود ۲۵۰هزار تومان. برای تولید هر تن فولاد به حدود ۸۰مترمکعب آب نیاز است که یعنی در طرح گفته‌شده باید برای تولید یک‌تن فولاد ۲۰میلیون تومان برای تامین آب هزینه شود، این در حالی است که قیمت هر تن فولاد حدود ۲میلیون تومان است.بررسی مورد گفته‌شده نشان می‌دهد که در وضعیت کنونی صنعت فولاد با بن‌بست مهمی روبه‌روست و طرح کارآمدی برای حل این مشکل وجود ندارد. ایران و ترکیه هر دو از کشورهای صادرکننده سیمان هستند. در ترکیه از ۵۲کارخانه سیمانی که وجود دارد، فقط دو کارخانه در شهرها هستند و باقی کارخانه‌ها در کنار منابع آبی احداث شده‌اند.در مقابل کارخانه‌های صنعتی و پتروشیمی ایران عموما در شهرها هستند که این امر بحران آبی گسترده و حائز اهمیتی را به وجود آورده است. سال‌هاست کارخانه‌ها برای رفع مشکل آبی خود به استفاده از آب‌های زیرزمینی روی آورده‌اند که نتیجه‌ای جز بحران فرونشست دشت‌ها در پی نداشته است. اگر شرایط بر همین منوال پیش برود، علاوه بر بحران زیست‌محیطی شاهد بحران انسانی نیز خواهیم بود.

میلگرد بورسی به امید بهار

افزایش انتظارات تورمی به عنوان یک‌مولفه مهم و تاثیرگذار بر بخش فولاد در اولین هفته معاملاتی سال جدید موجب افزایش قیمت مقاطع طویل در بازار فیزیکی شد. با وجود این نیمی از انواع میلگردهای عرضه‌شده در تالار صنعتی بورس‌کالا مورد معامله قرار گرفت.

سال گذشته برای صنعت فولاد سالی همراه با انواع چالش‌ها بود که محدودیت‌های انرژی، ابهامات لغو عوارض صادراتی، افزایش نرخ حامل‌های انرژی و لغو معافیت مالیاتی از مهم‌ترین مولفه‌های مهم و موثر بر عملکرد فعالان فولادی بود. این در حالی است که در هفته‌های پایانی سال ۱۴۰۲ افزایش نرخ ارز نیز بر معاملات محصولات فولادی در رینگ فیزیکی تاثیرگذار بود و از این‌رو میزان معاملات طی هفته‌های پایانی سال کاهش یافت. با توجه به این موضوع که نوسان نرخ ارز محرک اصلی بازار فولاد به حساب می‌آید و از این‌رو محصولات زنجیره فولاد با افزایش قیمت همراه بودند و این افزایش قیمت باعث شده بود که مشتریان محصولات زنجیره فولاد از خرید امتناع کنند.سال گذشته تحت‌تاثیر افزایش قیمت مواد اولیه و همچنین کمبود انرژی، بیشتر کارخانه‌های تولیدکننده مقاطع طویل با مشکل کمبود مواد اولیه و به عبارت بهتر شمش مواجه بودند و از این‌رو میزان تقاضا برای شمش در تالار صنعتی و معدنی بورس‌کالا افزایش یافت. این در حالی است که بسیاری از واحدهای تولیدی با محدودیت‌های انرژی همراه بودند و از طرفی این موضوع موجب کاهش تولید شمش در کارخانه‌ها نیز شده بود که سبب می‌شد تحویل سفارش‌ها در ماه پایانی سال به تعویق بیفتد.

در ادامه وضعیت حاکم بر این صنعت این التهاب به بازار میلگرد نیز سرایت کرد، به طوری که در روزهای پایانی سال درصد کمی از میلگردهای عرضه‌شده مورد معامله قرار می‌گرفت و بیشتر خریدها به دلیل کمبود نقدینگی واحدهای تولیدی مقاطع طویل به صورت اعتباری انجام می‌شد.

با توجه به شرایط بخش فولاد در ماه پایانی سال ۱۴۰۲ و همزمان با ادامه افزایش نرخ ارز می‌توان ادامه شرایط رکود را برای این بخش پیش‌بینی کرد، چراکه بررسی معاملات روز چهارشنبه ۱۵فروردین‌ماه سال‌جاری نشان می‌دهد که تالار صنعتی و معدنی بورس‌کالای ایران در اولین روز معاملات رینگ مقاطع طویل میزبان ۸۳هزار و ۴۸۳تن انواع میلگرد بود که با استقبال ۹۴هزار و ۳۰۵تنی مواجه شد و در نهایت از این میزان حدود ۴۰هزار و ۷۶۱تن انواع میلگرد مورد معامله قرار گرفت و به عبارت بهتر حدود ۴۹درصد از میلگردهای عرضه‌شده به فروش رسید.

فعالان معدنی مطرح کردند:

سیاستگذاری دولت خلاف جهت بازارهای جهانی فولاد

گروه معدن

در اولین هفته کاری دولت در سال جدید مصوبه‌ای تصویب شد که هرچند به باور وزیر امور اقتصادی و دارایی نخستین خبر خوش برای صادرکنندگان و تولیدکنندگان کشور در سال ۱۴۰۳ بود اما این خبر چندان به مذاق معدنی‌ها خوش نیامد. ماجرا از این قرار است که آخرین مصوبه سال گذشته در اسفند ماه در خصوص عوارض صادراتی برای سال ۱۴۰۳ دوباره تکرار می‌شود.

با اینکه به باور احسان خاندوزی با این مصوبه صادرکنندگان می‌توانند تا پایان سال دست به توسعه صادرات بزنند اما فعالان و کارشناسان معدن باور دیگری دارند. بنا به نظر آنها این موضوع نه‌تنها خبر چندان خوشایندی هم نیست بلکه نشان می‌دهد مسوولان به اسم حمایت از تولید اما به ضرر فعالان اقتصادی در حوزه معدن گام برمی‌دارند. به این ترتیب با چنین تصمیمی شرایط از سال ۱۴۰۲ هم وخیم‌تر شده و تولید ضعیف‌تر! این موضوع نشان می‌دهد مسوولان برخلاف اینکه به نظر بخش‌خصوصی توجه کنند باور دارند که تصمیماتشان در راستای حمایت از تولید است و به هیچ‌وجه باور به اصلاح آن ندارند.

مساله این است که درست بعد از تصمیم دولت برای کاهش عوارض در اسفند ماه سال قبل بازار جهانی و قیمت‌های سنگ‌آهن، آهن، فولاد، گندله و چرخه زنجیره فولاد سقوط وحشتناکی داشت. موضوعی که نشان می‌دهد حالا که عوارض کاهش یافته ما با بحران صادرات روبه‌رو هستیم! بنابراین دولت در زمانی که قیمت‌ها در بازار جهانی مساعد بود عوارض را وضع کرد و مانع توسعه صادرات شد و حالا که قیمت‌های جهانی کاهشی شده‌اند، عوارض را کاهش داده که در نتیجه شانس صادرات را از صادرکنندگان می‌گیرد!

▣ خبری که خوش نیامد!

وزیر امور اقتصادی و دارایی در اولین هفته کاری دولت اعلام کرد: طبق تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۳ که در آخرین روزهای سال گذشته به دولت ابلاغ شد، دولت دو ماه فرصت داشت که درباره عوارض صادرات مواد خام و نیمه‌خام تصمیم خود را برای سال ۱۴۰۳ اعلام کند. از آنجایی که این اتفاق در سال ۱۴۰۲ با تاخیر رخ داده بود در نتیجه بسیاری از صادرکنندگان کشور ناراضی بوده و کالاهایشان در انبارها و کشتی‌ها معطل مانده بود تا بالاخره عوارض صادراتی تعیین تکلیف شود.

سیداحسان خاندوزی تصریح کرد: امسال هیات دولت مصوب کرد که همان مصوبه اسفند ماه ۱۴۰۲ برای سال ۱۴۰۳ هم تکرار شود و در نتیجه صادرکنندگان می‌توانند برای فرآیند صادرات تا پایان سال اقدام کنند.

به باور کارشناسان، دولت در آخرین اقدامات خود در شش ماهه دوم سال گذشته با وضع عوارض صادرات که یک خیانت بزرگ اقتصادی است و فقط در دنیا به جز ما دو کشور سودان و زیمبابوه هستند که عوارض صادراتی دارند، صادرات فولاد را تحت خطر و به شدت کاهش داد. متاسفانه براساس آمار اعلامی انجمن فولاد بالغ بر ۲۰درصد کاهش صادرات در سال ۱۴۰۲ داشته‌ایم.

درست قبل از انتخابات مجلس شورای اسلامی در اسفند سال گذشته بود که آمار جدید از سوی دولت منتشر شد اما به باور فعالان معدنی برخی اقلام کاهشی و برخی دست نخورده باقی مانده‌اند تا جایی که گفته می‌شود آنهایی که با دولت روابط حسنه داشته‌اند میزان عوارض پرداختی‌شان هم کاهشی شده اما محصولات معدنی بخش‌خصوصی دست نخورده باقی‌مانده و گاهی هم افزایشی شده‌اند. نرخ‌های جدید عوارض صادراتی محصولات زنجیره فولاد شامل سنگ‌آهن مگنتیت: ۲۰درصد (بدون تغییر)، سنگ‌آهن هماتیت: ۲درصد (۱۸واحد درصد کاهش)، کنسانتره سنگ‌آهن: ۵درصد (۱۵واحددرصد کاهش)، گندله سنگ‌آهن: ۲درصد (۱۸واحددرصد کاهش)، آهن اسفنجی: ۵درصد (بدون تغییر)، بیلت، بلوم و اسلب فولادی: یک‌درصد (یک واحد درصد کاهش) است اما مساله این است که موافقان حذف و کاهش عوارض باور دارند که مساله همچنان حل نشده باقی‌مانده و پیامدش تعطیلی بخش معدن خواهد بود.

تشکیل کمیته عوارض برای حل مشکل معدنی‌ها

کارشناس ارشد بازارهای جهانی در این خصوص به «جهان‌صنعت» گفت: در این بخشنامه جدید تنها ۱۶مورد لحاظ شده بود در صورتی که کالاهای صادراتی کشور خیلی بیشتر از اینها هستند. در نتیجه کمیته جدید در اتاق ایران زیر نظر کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق تشکیل شده که در آن تمامی تشکل‌ها حضور دارند و با عنوان کارگروه عوارض صادراتی فعالیت می‌کند. این کمیته بابت کاهش عوارض صادراتی کلیه کالاها در سال ۱۴۰۳ بررسی‌هایی را صورت داده و امیدواریم تا دو ماه آینده خروجی جلسات مشخص شود.

کیوان جعفری‌طهرانی با اشاره به سخنان خاندوزی گفت: این خبر تا حدی خوب بود و نگرانی‌ها را کاهش داده اما فراموش نکنیم که عوارض صادراتی که سال گذشته وضع شده به مدت ۵ ماه برای صادرات تاثیر سو گذاشت و لطمه زیادی به فعالان بخش معدن وارد کرد.

کارشناس ارشد بازارهای جهانی با اشاره به ناهماهنگی تصمیمات دولت با عرصه جهانی ادامه داد: درست بعد از اینکه اوایل اسفند عوارض برداشته شد بازار جهانی و قیمت‌های سنگ‌آهن، آهن، فولاد، گندله و چرخه زنجیره فولاد سقوط وحشتناکی داشت. در نتیجه حالا که این عوارض کاهش یافته ما بحران صادرات داریم.

طهرانی تصریح کرد: البته این مساله هر ساله اتفاق می‌افتد و متاسفانه دولت در زمانی که قیمت‌ها خوب بود عوارض را وضع کرد و حالا که قیمت‌ها کاهشی شده عوارض را کاهش می‌دهد در نتیجه شانس صادرات را از صادرکننده و کشور گرفته است.

او ادامه داد: کشور به تولید و صادرات مواد معدنی نیاز دارد. مساله مهم این است که تولید برای مصرف داخلی ضروری است و در ادامه احیای معادن باعث کاهش بیکاری و رونق اقتصادی در مناطق دورافتاده‌ای که معادن قرار دارند می‌شود. بنابراین دولت باید سیاستی اتخاذ کند که باعث توقف تولید و صادرات معادن نشود چراکه خیلی از معادن به صادرات وابسته هستند و هرگونه تصمیمی که دولت بگیرد و روی صادرات تاثیر سو بگذار باعث توقف فعالیت بسیاری از معادن به خصوص معادن کوچک و بخش‌خصوصی می‌شود.

▣ انتظار معدنی‌ها برآورده نشده

رییس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران با بیان اینکه هنوز اصلاحات مورد انتظار صورت نگرفته به «جهان‌صنعت» گفت: لیست مواد خام و نیمه‌خام به هیچ‌وجه مورد تایید اتاق بازرگانی، تولیدکنندگان و صادرکنندگان نیست. بنده با اینکه نماینده اتاق بودم اما در مخالفت هیچ برگه‌ای را امضا نکردم. سوال مهم این است که در این لیست خام و نیمه‌خام چه تفاوتی با هم دارند چراکه از نظر مسوولان همه یکسان هستند؟!

حسن حسینقلی تصریح کرد: بسیاری از مواد تولیدی خام نیستند بلکه محصول هستند ولی مسوولان می‌خواهند از آنها مالیات و عوارض گرفته و صنایع را تحت فشار قرار دهند. با اینکه بارها اعتراض کردیم و در شورای گفت‌وگو هم شخص خاندوزی قبول کرد که این افزایش تنها نیم‌درصد باشد اما متاسفانه اعلام کردند که اعداد مثل گذشته باقی خواهد ماند. هرچند ۱۶ قلم را در ظاهر اصلاح کردند اما در آخر ملاحظه کردیم که عوارض سنگ‌آهن کمتر از ۴۰درصد (که تحت عنوان سایر صادر می‌شد) ۲۰درصد شد. از طرفی کنسانتره سولفوره سرب را که ۲درصد بود به ۵درصد رساندند. مواردی که با شعار اصلاحات صورت گرفت اما مساله این است که بر این موضوع نمی‌توان اسم اصلاح را گذاشت بلکه نوعی تخریب است.

او با اشاره به مشکلات عرصه صادرات در کشور خاطرنشان کرد: در حالی عوارض را افزایش می‌دهند که ما مجبور هستیم در بازارها ورود کنیم و محصولات خود را به فروش برسانیم؛ بازارهایی که دست ما نیستند و رقابتی هستند. در این شرایط ما مجبور می‌شویم که ۵درصد ضرر کرده و زیر قیمت بفروشیم که در نوبه خود یک تهدید بزرگی برای صنایع است.

رییس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران تاکید کرد: تصمیم گرفته‌ام که دیگر صادرات انجام ندهم تا یک کارشناسی در وزارت امور اقتصادی و دارایی پیدا شود که اعلام کند که اقتصاد و توسعه مهم است و نه اینکه صرفا رو به مالیات‌گیری بیاوریم! چراکه برای هدایت اقتصاد این مساله در درجه دوم است.

سرکوب صادرات

حسینقلی با بیان اینکه چنین تصمیماتی تولید، اشتغال و صادرات را سرکوب می‌کند، ادامه داد: تا پولی ازمعدنی‌ها بگیرند و به شرکت‌های دانش‌بنیان بدهند معلوم نیست چقدر طول خواهد کشید! کدام از این شرکت‌ها صادرات داشته یا کارخانه تولیدی احداث کرده‌اند! اگر هم چندین مورد نادر دست به اقداماتی زده باشند باز همه وابسته به کارخانه تولیدی و شرکتی هستند که سرمایه‌شان را تامین کرده است.

او ادامه داد: مالیات که قبلا ۱۸درصد بود الان به ۲۵درصد رسانده‌اند که ۷۰درصد باعث تعطیلی همه شده است. این در حالی است که مسوولان این پول را گرفته و خرج بزرگ دولت می‌کنند. در ادامه مطرح می‌شود که ۵۰درصد می‌خواهند بیشتر مالیات بگیرند مگر با رشد ۳درصدی می‌شود ۵۰درصد مالیات گرفت؟ اینها نشان می‌دهد که مسوولان تنها بر بخش معدن فشار می‌آورند که تولیدکننده از برنامه‌های تولیدی و توسعه خود بزند و تنها بتواند زنده باشد.

رییس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران تاکید کرد: امیدواریم بالاخره شر تصمیمات منفی دولت کنده شود و رویه غیراقتصادی و امنیتی و سیاسی که در بخش معدن حاکم است از بین برود. کسانی سر کار بیایند که فکر اقتصاد و تولید و مردم باشند تا تولید واقعی شکل بگیرد.

او با توجه به آمارهای صادراتی گفت: امسال کسر صادرات داریم و واردات ما بیشتر از صادرات است. برای توسعه صادرات مسوولان باید کمک کنند که تولید رونق بگیرد. امسال هم مطمئن هستیم که با این اعداد و ارقام عوارضی شرایط بدتر می‌شود. البته هنوز امیدوار هستیم و مسوولان مربوطه قول داده‌اند که اعداد اصلاح شود.

روی موج خبر

بسته‌های تشویقی به فعالان معدنی تعلق می‌گیرد

مطالعات اخیر نشان داده است که عربستان سعودی دارای مقدار قابل‌توجهی از منابع معدنی دست نخورده به ارزش حدود ۲.۵ تریلیون دلار است. با این ثروت از منابع، این کشور قصد دارد به یک بازیگر پیشروی جهانی در اکتشاف و استخراج مواد معدنی تبدیل شود و در همین راستا، اقدام به سرمایه‌گذاری ۱۸۲ میلیون دلاری کرده است.در عربستان سعودی، دولت برنامه جدیدی به ارزش ۱۸۲ میلیون دلار برای تقویت رشد بخش معدن آغاز کرده است. این ابتکار بخشی از طرح بزرگ‌تر چشم‌انداز ۲۰۳۰ است که توسط ولیعهد، محمد بن سلمان هدایت می‌شود و هدف آن، تنوع بخشیدن به اقتصاد کشور و کاهش وابستگی آن به نفت است. بسته تشویقی شامل اقدامات مختلفی برای حمایت و ارتقای صنعت معدن در کشور می‌شود.بر اساس این گزارش، عربستان سعودی برای تقویت بخش معدن خود بسته تشویقی قابل‌توجهی به ارزش ۶۸۵ میلیون ریال سعودی (۱۸۲ میلیون دلار) معرفی کرده است. این برنامه برای کمک به شرکت‌های اکتشاف مواد معدنی در مراحل اولیه و تشویق سرمایه‌گذاری در این حوزه مهم طراحی شده است.به عبارت ساده‌تر، چشم‌انداز ۲۰۳۰ طرحی است که توسط ولیعهد عربستان سعودی برای کاهش اتکای این کشور به نفت و توسعه سایر بخش‌های اقتصاد ایجاد شده است. یکی از جنبه‌های مهم این طرح، بخش معدن محسوب می‌شود که برای به دست آوردن مواد معدنی مانند کبالت، لیتیوم، نیکل و عناصر خاکی کمیاب حیاتی است. این مواد معدنی برای ساخت باتری‌هایی که در فناوری‌های انرژی سبز مانند خودروهای الکتریکی و توربین‌های بادی استفاده می‌شوند، ضروری هستند. هدف عربستان سعودی با تمرکز بر این منابع از انتقال جهانی به منابع انرژی پاک‌تر و پایدارتر است.در این گزارش آمده است که وزارت صنعت و منابع معدنی عربستان همراه با وزارت سرمایه‌گذاری، مشوق‌هایی برای کمک به کاهش ریسک برای شرکت‌هایی که در حال اکتشاف منابع معدنی در عربستان هستند، ایجاد کرده‌اند. هدف این برنامه از طریق حمایت‌های مالی، تشویق شرکت‌ها به اکتشاف منابع معدنی در کشور است.

تاثیر حقوق دولتی بر معادن کوچک بررسی شد:

مرگ تدریجی معدن

با اینکه معدن کلیه صنایع داخلی را می‌چرخاند و می‌تواند به رونق اقتصادی کمک کند، اما در نگاه مسوولان اعتقادی به توسعه معدن به خصوص معادن کوچک دیده نمی‌شود.

متاسفانه امروز در شرایط زیان واحدهای تولیدی، روند فعالیت در بسیاری از معادن کوچک رو به افول و تعطیلی می‌رود و پیش‌بینی می‌شود فعالیت معادن کوچک در سال جاری از رونق بیفتد.به باور کارشناسان، تا زمانی که درآمد نفتی داریم مسوولان توجه لازم را به حوزه معدن نخواهند داشت. این در حالی است که اگر چنین مشکلاتی پیش روی معدن نباشد، فعالان این عرصه خود می‌دانند از کدام مسیر راه درست را بروند. در حالی که کارشناسان فرسودگی ماشین‌آلات معدنی و ممنوعیت واردات را مانع توسعه و شکوفایی بخش می‌دانند، تاکید می‌شود که بالا بردن حقوق دولتی معدن را زمین می‌زند و موجب تعطیلی معادن کوچک می‌شود.

با اینکه سال گذشته افزایش حقوق دولتی انتقادات بسیاری را با خود به همراه داشت، موضوع عوارض، تورم و مسائل و مشکلات ارزی نیز باعث شد کارشناسان و فعالان معدنی سال ۱۴۰۳ را سال بسیار بدی دانسته و باور داشته باشند که بسیاری از واحدهای معدنی به تعطیلی کشیده می‌شوند.

▣ چالش فرسودگی ماشین‌آلات معدنی

یکی از کارشناسان و فعالان بخش معدن معتقد است که این حوزه با چند مشکل عدیده از جمله فرسودگی ماشین‌آلات دست‌وپنجه نرم می‌کند که وزارت صمت باید به نوسازی ماشین‌آلات این بخش کمک کند.

نادعلی اسماعیلی‌دهج با بیان اینکه مزاحمت‌های محلی و همچنین مزاحمت‌های ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف از دیگر مشکلات این بخش است، اظهار کرد: در واقع همیشه از مزاحمت‌های منابع طبیعی و محیط‌زیست گلایه داشتیم و الان سازمان انرژی اتمی هم اضافه شده که باری روی بارهای دیگر بخش معدن و معدنکاران شده و انتظار داریم وزارت صمت برای رفع این مزاحمت‌ها با ما همکاری لازم را داشته باشد.

این فعال بخش معدن می‌گوید: مشکل بعدی که به اصطلاح بخش معدن را زمین می‌زند، بالا بردن حقوق دولتی بدون فکر کردن اساسی و مشورت با جامعه معدنکاری است. مساله اینجاست که قطعا با و چنین وضعی، معادن کوچک همه تعطیل می‌شوند. این در حالی است که علاوه‌بر موارد نام‌برده سازمان نظام مهندسی هم متاسفانه یک‌سری بارهای اضافی بر گرده معدن و معدنکاران می‌گذارد که باید این فشارها را تعدیل کنند تا بتوانیم فعالیت کنیم.

▣ الزام رفع ممنوعیت واردات ماشین‌آلات

این فعال معدنی ادامه داد: بخش معدن در بحث واردات هم مشکلات و موانع جدی دارد؛ بر فرض معدنکار می‌خواهد اقدام به واردات ماشین‌آلات کند، اما نمی‌گذارند در حالی که می‌خواهد دستگاه حفاری بیاورد که ۲۵۰۰متر بزند، اما مانع می‌شوند! این در شرایطی است که دستگاه‌های حفاری که بتواند این قابلیت را داشته باشد در کشور نیست، لذا باید واردات را آزاد کنند تا معدنکاران بروند دستگاه بیاورند و بتوانیم در عمق برویم؛ آن هم در وضعیتی که بسیاری از معادنی که الان داریم نیاز به حفاری عمیق دارد.این فعال بخش معدن با بیان اینکه اگر دولت مزاحمت‌ها را از بخش معدن بردارد بخش معدن خودش شکوفا می‌شود، گفت: به بهانه تولید جلوی واردات را گرفته‌اند در حالی که تولید داخل نداریم! در بخش به اصطلاح تولید نهایت سالی ۲ماشین در داخل مونتاژ می‌شود در حالی که نیاز کشور بیش از اینهاست. متاسفانه مسوولان ذی‌ربط خود را بازی می‌دهند و مونتاژ را تولید داخل می‌نامند آن هم در شرایطی که برای حفاری عمیق هم کاربردی نیست و نهایت تا ۵۰۰متری جواب می‌دهد. اسماعیلی‌دهج افزود: در بحث ماشین‌آلات هم وضعیت همین است در حالی که انتظار داریم اجازه بدهند خود معدنکاران ماشین‌آلات معدنی را وارد کنند. مساله اینجاست که به طور کلی اگر دولت از بخش معدن دست بردارد، معدن خودش می‌تواند فعالیت کند.

▣ چرخ کلیه صنایع به واسطه معدن می‌چرخد

این فعال معدنی در خصوص وضعیت حاکم بر صادرات مواد معدنی کشور اظهار داشت: بنده معتقدم به طور کلی چه در حال حاضر که تحریم هستیم و چه قبلا که تحریم نبودیم، کشور را معدن نجات داده است و الان هم که چرخ کشور می‌چرخد به خاطر مواد معدنی است، چون بخش معدن است که فولاد، سیمان، مصالح ساختمانی و غیره تولید می‌شود در حالی که آقایان تصورات دیگری دارند. اگر بر فرض به مدت دو ماه یک کیلو آهک به هیچ بخش تولیدی ندهیم کل صنعت از صنعت فولاد گرفته تا مس و ساختمان و غیره می‌خوابد.

اسماعیلی‌دهج ادامه داد: به طور کلی درد ما در کشور این است که مسوولان‌مان معدن را درک نکرده و نشناخته‌اند در غیراین صورت معادن کشور پتانسیل خوبی دارد و بنده با بیش از ۳دهه فعالیت در این حوزه معتقدم که کشور ما هنوز از نظر معادن بکر است، اما مسوولان کشور متاسفانه اعتقادی به معدن ندارند و تا زمانی که نفت باشد اعتقادی هم نخواهند داشت، در صورتی که معدن کلیه صنایع داخلی را می‌چرخاند.گفتنی است فعالان بخش معدن معتقدند دولت صرفا نگاه درآمدزایی به بخش معدن دارد و اگر این رویه ادامه پیدا کند مطمئنا طی سال‌های آینده این نگاه صدمه بسیاری به بخش معدن می‌زند و بخش معدن و صنایع معدنی به سمت سقوط پیش خواهد رفت.

▣ نقش دولت برای حفظ و بقای معادن کوچک

عضو هیات‌مدیره انجمن مس ایران درباره مشکل شرکت‌های کوچک در کشور گفت: با توجه به چالش‌های بخش معدن که روزبه‌روز در حال افزایش است، به‌نظر می‌رسد که امسال شرکت‌های معدنی کوچک و متوسط‌مقیاس دچار بحران‌های مالی و اقتصادی خواهند شد و دغدغه اصلی چنین شرکت‌هایی به احتمال زیاد نگهداری و حفظ شرکت خواهد بود.

احمد مشکانی اظهار داشت: قوانین، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادرشده و مشکلات عدیده معدنکاران باعث شده در سال ۱۴۰۲ رکود در بخش معدن شکل بگیرد و برخی معادن کم‌کار یا تعطیل شوند. با توجه به شعارهایی که برای رونق اقتصادی و شکوفایی کسب‌وکار بیان شده است و مشارکت همه آحاد را در آن نقش‌پذیر دانسته‌اند، نیاز در تغییر نگرش دولت به بخش خصوصی است.او اظهار کرد: اگر این مشکلات پیش‌آمده در سال‌های قبل برطرف و همچنان بخش خصوصی تقویت نشود و مشارکت آن در فضاهای اقتصادی مورد توجه قرار نگیرد، همانند سال‌های قبل مشکلات فزون‌تر و اقتصاد ضعیف‌تر خواهد شد، لذا لازم است دولت همبستگی بیشتری را با بخش خصوصی داشته باشد و شروع به مانع‌زدایی کند.عضو هیات‌مدیره انجمن مس ایران از جمله موارد مانع زدایی این امر را در چند مورد دانست و گفت: کم کردن حقوق دولتی با توجه به افزایش هزینه و کم سود شدن شرکت‌های کوچک تا متوسط با توجه به قوانین و شرع، ایجاد تسهیلات بانکی با بهره کم یک الی دو ساله، ورود ماشین‌آلات معدنی با قیمت مناسب و کنترل‌شده، تک‌نرخی کردن ارز و عدم قیمت‌گذاری دستوری، افزایش صادرات با برداشتن تعرفه‌های صادراتی، ایجاد حضور سرمایه‌گذاری خارجی، تعامل بین محیط‌زیست و منابع‌طبیعی با بخش معدن، جلوگیری از معارضان محلی و ایجاد فضاهای آموزشی از جمله موارد مورد توجه است.مشکانی گفت: مطابق با موارد فوق می‌توان به طورکلی به بخش معدن و مشخصا معادن کوچک و متوسط کمک کرد. در همین راستا بخش خصوصی هم با تلاش و ممارست خود می‌تواند به تولید کشور کمک کند و از طرفی با ایجاد فضای مناسب اقتصادی به اشتغالزایی و رونق اقتصادی رونق داده و باری را از دوش دولت بردارد. این رفتار دوطرفه می‌تواند در سال‌های سخت اقتصادی کمک به ارتقای کشور کند،بنابراین دولتمردان باید مواظب بخش معادن کوچک تا متوسط باشند تا این بخش به راه خود ادامه دهد و توامان دارندگان این نوع معادن هم به اقتصاد کشور کمک کنند. در غیر این صورت معادن کوچک تا متوسط امسال سال سختی را دارند و احتمال دارد برخی از این حیطه خارج شوند که به نفع کشور و اقتصاد کشور نیست. امیدواریم با همدلی و تلاش سال خوبی برای اقتصاد کشور داشته باشیم.

روزگار معدن
یکشنبه
● ۱۹فروردین ۱۴۰۳ ● ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ ● ۷ آوریل ۲۰۲۴
● سال هفتم ● شماره ۱۲۷۹

نقشی کلیدی قراضه‌ها در کاهش انتشار کربن

مصرف قراضه نقشی کلیدی در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و مصرف منابع اولیه دارد. آمارها نشان می‌دهد که مصرف هر تن قراضه برای تولید فولاد از انتشار ۱.۵ تن دی‌اکسید کربن، مصرف ۱.۴ تن سنگ‌آهن، ۷۴۰ کیلوگرم زغال‌سنگ و ۱۲۰ کیلوگرم سنگ‌آهک جلوگیری می‌کند. در نتیجه توسعه صنعت فولاد در آینده مبتنی بر دسترسی آسان به قراضه با عیار بالا است.فولاد به‌عنوان مهم‌ترین ماده مهندسی و ساختمانی می‌تواند بارها مورد بازیافت قرار گیرد، بدون اینکه خواص آن تغییری پیدا کند. در سال ۲۰۲۱، تخمین زده شده که صنعت فولاد دنیا حدود ۲.۳ میلیارد تن سنگ‌آهن، ۱.۱ میلیارد تن زغال‌سنگ متالورژیکی و ۶۸۰ میلیون تن قراضه فولادی را برای تولید ۱.۹۵ میلیارد تن فولاد خام، استفاده کرده است.

فولاد بازیافتی که به آن قراضه فولادی نیز گفته می‌شود، یکی از مهم‌ترین مواد خام این صنعت است. قراضه‌های فولادی عمدتاً ناشی از سازه‌های فولادی تخریب‌شده، وسایل نقلیه و ماشین‌آلات در پایان عمر خود و همچنین ضایعات تولیدشده در فرایندهای فولادسازی است.هر کارخانه تولید فولاد در واقع یک کارخانه بازیافت نیز هست و در تولید تمام محصولات خود از قراضه، تا درصد۱۰۰ در کوره قوس الکتریکی (EAF) و تا درصد۳۰ در کوره بلند (BF)، استفاده می‌کند. امروزه تقریباً تمام قراضه‌هایی که جمع‌آوری می‌شوند بازیافت می‌گردند و نرخ کلی بازیافت حدود ۸۵ درصد تخمین زده می‌شود.مصرف قراضه نقشی کلیدی در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و مصرف منابع اولیه دارد. آمارها نشان می‌دهد که مصرف هر تن قراضه برای تولید فولاد از انتشار ۱.۵ تن دی‌اکسید کربن، مصرف ۱.۴ تن سنگ‌آهن، ۷۴۰ کیلوگرم زغال‌سنگ و ۱۲۰ کیلوگرم سنگ‌آهک جلوگیری می‌کند. در نتیجه توسعه صنعت فولاد در آینده مبتنی بر دسترسی آسان به قراضه با عیار بالا است.درحالی‌که عرضه سنگ‌آهن می‌تواند با میزان تقاضا منطبق شود، در دسترس بودن قراضه تابعی از تقاضای فولاد و در نتیجه افزایش تولید قراضه در پایان عمر محصولات فولادی است. ظرفیت فولادسازی در جهان از اوایل دهه ۲۰۰۰ رشدی انفجاری داشت که عمدتاً ناشی از سرمایه‌گذاری‌های جدید در چین است. با در نظر گرفتن متوسط طول عمر محصولات فولادی برابر ۴۰ سال، این حجم فولاد در دهه آینده وارد بازار قراضه خواهد شد و کاهش قابل‌توجهی از انتشار آلاینده‌ها در صنعت فولاد را ممکن می‌سازد. سنگ‌آهن و زغال‌سنگ متالورژیکی عمدتاً در فرایند کوره بلند استفاده می‌شوند. در این فرایند، زغال‌سنگ به کک تبدیل شده (شکل تقریباً خالص کربن) که به‌عنوان سوخت اصلی و عامل احیاکننده در کوره بلند استفاده می‌شود.

استرالیا سلطان جدید لیتیوم جهان

مهدی نجفی

خرید سهام شرکت‌های نوظهور تولیدکننده لیتیوم در استرالیا افزایش چشمگیری را تجربه کرده است. اعتبار پایین‌تر و نیاز به سرمایه نقدی این شرکت‌های نوظهور، باعث شده است برخی از تولیدکنندگان برتر مواد اولیه به‌کار رفته در تولید باتری در جهان که برای تامین منابع خود با دیگر شرکت‌ها در حال رقابت هستند، تمایل به خرید این شرکت‌های تازه تاسیس پیدا کنند. به دلیل کاهش قیمت لیتیوم و ملی‌سازی صنعت لیتیوم در کشور شیلی در اوایل سال ۲۰۲۳، شرکتی مانند «Albemarle Corp» به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده لیتیوم در جهان، به دنبال خرید شرکت‌های تازه تاسیس تولیدکننده لیتیوم در استرالیا بوده و در حال حاضر نام ۸۰ شرکت را در فهرست احتمالی خود برای بررسی قرار داده است.

با این حال، شرکت «Albemarle Corp» تمایلی به خرید سهام تولیدکنندگان لیتیومی که ارزش‌های سهام و نام تجاری آن‌ها به دلیل روند صعودی قیمت‌ها افزایش پیدا کرده است، ندارد. با این حال این شرکت با در نظر گرفتن افزایش تقاضا برای لیتیوم از طریق فروش خودروهای الکتریکی و باتری‌های لیتیومی، برخی از پیشنهادهای خرید شرکت‌های تولیدکننده لیتیوم را نپذیرفته است.

به گفته بانک‌داران و تحلیلگران بخش معدن، این امر شرکت‌های خریدار را وادار می‌کند که تمرکز خود را به سمت برخی توسعه‌دهندگان لیتیوم در مراحل اولیه از جمله برخی شرکت‌هایی که برای تعیین کمیت ذخایر لیتیوم این ماده را استخراج می‌کنند، سوق دهند. بسیاری از این شرکت‌های اکتشافی قیمت کمتری دارند و با افزایش فعالیت‌های خود نیاز به سرمایه بیشتری خواهند داشت. کان پکر، تحلیلگر بانک «RBC Capital Markets» در سیدنی بیان کرد: ارزان‌ترین راه برای به دست آوردن لیتیوم، از طریق شرکت‌های استخراج‌کننده آن خواهد بود.

شرکت‌های اکتشافی لیتیوم زیادی وجود دارند که به دنبال گسترش تجارت اکتشاف منابع و ذخایر خود هستند و برای این کار تولیدکنندگانی را مقابل خود می‌بینند که می‌توانند سرمایه این کار را برای آن‌ها تامین کنند. وی بر این باور است که خرید سهام شرکت‌های اکتشافی، یک اقدام معقول در نظر گرفته می‌شود و فرصتی مناسب برای خریداران آن‌ها خواهد بود.

در حال حاضر شواهدی مبنی بر افزایش فعالیت‌های معاملاتی مرتبط با این شرکت‌ها وجود دارد. شرکت «Develop Global»، یک شرکت اکتشاف‌کننده فلزات پایه به همراه شرکت «Mineral Resources» در ماه جولای ۲۰۲۳ پیشنهاد خرید شرکت تولیدکننده لیتیوم «Essential Metals» را به مبلغ ۱۵۲/۶ میلیون دلار استرالیا (۹۷/۹۸ میلیون دلار آمریکا) ارائه داد. گفتنی است شرکت «Essential Metals» قصد دارد تا سال ۲۰۲۵، سنگ معدن لیتیوم را صادر کند.

در همین رابطه شرکت «SQM» شیلی به عنوان دومین تولیدکننده بزرگ لیتیوم در جهان، در ماه جولای ۲۰۲۳ پیشنهاد ۲۰ میلیون دلاری استرالیا را برای خرید ۱۹/۹۵ درصد از سهام شرکت «Azure Minerals» ارائه داد. شرکت «Azure Minerals» که در حال توسعه پروژه لیتیوم «Andover» است و قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ فرایند تولید در این پروژه را آغاز کند، در اواسط ماه آگوست ۲۰۲۳ اعلام کرد که این پیشنهاد خرید را نپذیرفته است. همچنین پیشنهاد ۳/۷ میلیارد دلاری شرکت «Albemarle Corp» در اوایل سال ۲۰۲۳ برای خرید سهام شرکت «Liontown Resources»، قبل از شروع فرایند تولید در آن در سال ۲۰۲۳ نیز پذیرفته نشد.

به نظر می‌رسد استرالیا در حال اجرای یک استراتژی مهم در رابطه با مواد اولیه معدنی است که بر اساس آن، این کشور با سرمایه‌گذاران و شرکای بین‌المللی برای تبدیل شدن به یک ابرقدرت در صنعت انرژی‌های تجدیدپذیر همکاری خواهد کرد. به گفته اندیشکده «Climate Capital Forum» استرالیا، این کشور که حدود نیمی از لیتیوم جهان را تامین می‌کند، به حدود ۱۰۰ میلیارد دلار استرالیا سرمایه برای جذب ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد دلار استرالیا سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تبدیل شبکه برق این کشور مبتنی بر انرژی‌های پاک نیاز دارد.

شرکت «WoodMackenzie» پیش‌بینی می‌کند که حجم تقاضای جهانی برای مواد اولیه به‌کار رفته در تولید باتری خودروهای الکتریکی تا سال ۲۰۳۰، با افزایش پنج برابری مواجه خواهد شد. اگرچه فناوری‌های مورد استفاده در تولید باتری‌ها در حال تحول است و بحث بر سر استفاده از مواد اولیه جایگزین همچنان وجود دارد اما هنوز از لیتیوم به عنوان یک عنصر اصلی نام برده می‌شود و تقاضا برای آن همچنان با روند صعودی مواجه است.

ژاوی فریدلند، مدیر بخش فلزات و معدن در شرکت «Goldman Sachs» در استرالیا و نیوزیلند عنوان کرد: چشم‌انداز فلزات مورد استفاده در تولید باتری به ویژه لیتیوم مثبت است و شرایط برای انجام فرایند ادغام و اکتساب شرکت‌های این حوزه مناسب به نظر می‌رسد.

▣ خریداران احتمالی

در حال حاضر فرایند ادغام و اکتساب شرکت‌ها بیشتر در توسعه زنجیره ارزش متمرکز شده است. در همین راستا شرکت «Mineral Resources» در نظر دارد یک واحد تولید لیتیوم مورد استفاده در تولید باتری‌ها را در استرالیا راه‌اندازی کند. در عین حال شرکت «Albemarle Corp» قصد دارد یک واحد تولید هیدروکسید در واحد تولید «Kemerton» خود بسازد. همچنین به نظر می‌رسد شرکت «SQM» در حال ساخت یک واحد تولید هیدروکسید لیتیوم است. گای الکساندر، مدیر بخش ادغام و اکتساب در شرکت حقوقی «Allens» اظهار داشت: از آنجایی که تاسیسات مستقر در صنایع پایین‌دستی به مواد اولیه نیاز دارند، تمایل به انجام فرایند ادغام و اکتساب در این بخش افزایش یافته است.

وی افزود: برخی از شرکت‌ها در نظر دارند قبل از افزایش شکاف عرضه که از حدود سال ۲۰۳۰ روند صعودی به خود می‌گیرد، جای پای خود را در روند عرضه محکم کنند.

از دیدگاه الکساندر، تا چند سال آینده انجام فرایند ادغام و اکتساب در این بخش به روند صعودی خود ادامه خواهد داد.

همچنین برخی شرکت‌های تولیدکننده بزرگ خودرو نیز انجام معاملات مرتبط با فرایند ادغام و اکتساب خود را افزایش خواهند داد.

در همین راستا، شرکت ژاپنی «Idemitsu» مقدار سهام خود در شرکت «Delta Lithium» را در ماه ژوئن ۲۰۲۳ به ۱۵ درصد افزایش داد. گفتنی است شرکت «Delta Lithium» قصد دارد در اواخر سال ۲۰۲۳، استخراج در پروژه لیتیوم «Mt Ida» خود را آغاز کند.تونی چونگ، یکی از شرکای شرکت حقوقی «Squire Patton Boggs» در شهر پرث استرالیا مطرح کرد: روند سرمایه‌گذاری در بخش لیتیوم همچنان ادامه خواهد داشت. تمایل شرکت‌های ژاپنی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های استرالیا افزایش یافته است و شرکت‌های بیشتری خواهان انجام این کار هستند.

با این حال، امکان سرمایه‌گذاری برای شرکت‌های چینی در زمینه مواد اولیه در استرالیا به دلیل نگرانی‌های مرتبط با امنیت ملی این کشور با محدودیت مواجه شده و استرالیا تمرکز خود را بر روی سرمایه‌گذاری کشورهای متحد خود معطوف ساخته است. اخیرا استرالیا مانع از خرید سهام شرکت تولیدکننده لیتیوم با نام «Bald Hill» در ماه جولای توسط یک شرکت مرتبط با چین شد. همچنین رقابت میان شرکت‌های کانادایی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های لیتیوم در استرالیا نیز با افزایش چشمگیری مواجه شده است. این مسئله تا حدی به دلیل نزدیکی کانادا به ایالات متحده آمریکا، دومین بازار بزرگ خودرو در جهان مرتبط است.

جیکوب استاشولم، مدیرعامل شرکت «Rio Tinto» در اوایل ماه آگوست ۲۰۲۳ بیان کرد: این شرکت به دنبال بررسی تعدادی از فرصت‌های احتمالی خرید و یا سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها و پروژه‌های لیتیوم است؛ ضمن اینکه این شرکت از داشتن دارایی لیتیوم در کانادا استقبال خواهد کرد. شرکت «Albemarle» در ماه آگوست ۲۰۲۳، حدود ۵ درصد از سهام شرکت «Patriot Metals» را تصاحب کرد اما آن طور که به نظر می‌رسد، پروژه «Corvette» شرکت «Patriot Metals» در استان کبک کانادا تا پایان سال ۲۰۳۰ به بهره‌برداری نخواهد رسید.

دیل هندرسون، مدیرعامل شرکت تولیدکننده لیتیوم «Pilbara Minerals» در گفت‌وگوی خود با خبرگزاری رویترز اظهار داشت: سرعت صدور مجوزهای فعالیت معادن و ارائه جدول‌های زمانی توسعه ذخایر معدنی در کانادا به اندازه استرالیا نیست.

لازم به ذکر است که ارزش جاری سهام شرکت «Pilbara Minerals» از حدود ۴۰ میلیون دلار استرالیا در اوایل سال ۲۰۲۰، به ۱۴/۵ میلیارد دلار استرالیا در حال حاضر افزایش یافته است.

همچنین اقدامات در جهت تسریع سرمایه‌گذاری‌ها و شوق و اشتیاق در صنعت لیتیوم افزایش یافته است.

معدن‌کاری سبز در گیر یک چالش اساسی

بهره‌برداری از معادن بدون درنظر گرفتن ابعاد مختلف آن، می‌تواند پیامدهای ناخواسته فراوانی را به‌دنبال داشته باشد. بخش معدن و صنایع معدنی در بسیاری از کشورها ازجمله مهم‌ترین مسیرها در رسیدن به توسعه‌پایدار بوده‌است. ایران نیز در سال‌های اخیر در تلاش است تا تمرکز بیشتری بر این بخش داشته و بتواند سهم بخش معدن و صنایع معدنی را در صادرات غیرنفتی افزایش دهد. این موضوع می‌تواند به تحقق شعار «معدن به‌جای نفت» نیز کمک کند هرچند که نباید این‌گونه برداشت کرد که معدن بتواند جایگزین کامل نفت شود، بلکه درآمدهای خود را به موازات این بخش افزایش می‌دهد.بخش معدن در برخی از کشورهای معدنی نیز علاوه‌بر اینکه منجر به توسعه‌پایدار نشده، بلکه به‌عنوان منبع اصلی درآمدی دولت، یک نظام ناکارآمد را به‌وجود آورده است. وجود معادن و کانسنگ‌های معدنی در هر نقطه‌ای از دنیا که باشد برای آن منطقه یک امتیاز وغنیمت به‌شمار می‌آید که با یک مدیریت صحیح و کارآمد و برنامه‌ریزی دقیق می‌تواند به سکوی پرتابی برای آن منطقه بدل شده و شکوفایی و پیشرفت را به ارمغان آورد. برای عبور از این بحران مدیریت مسائل معدن خصوصا بسط معادن سبز را می‌توان پیشنهاد کرد.معدن‌کاری سبز که از سال۲۰۰۲ در چین مطرح شد؛ به‌سرعت در کشورهای مختلف جهان مورد پذیرش قرار گرفت. در بین مناطق مختلف جهان، کشورهای اروپایی با داشتن سهم ۴۵درصدی از بازار جهانی معدن‌کاری سبز در سال۲۰۲۰، در این زمینه پیشرو هستند. علت آن‌هم عواملی مانند تمرکز این کشورها بر پذیرش فناوری‌های معدن‌کاری سبز و حمایت‌های همه‌جانبه دولت از این فعالیت‌ها است. معدن‌کاری سبز نوع مدرنی از الگوی معدن‌کاری است که به‌طور فراگیر کارآیی استخراج منابع و اثرات زیست‌محیطی را مدنظر قرارداده و بیشینه‌کردن کارآیی معدن‌کاری (بازیابی منابع)، کمینه‌کردن آثار زیست‌محیطی و ایجاد توازن و بهینه‌سازی منافع سرمایه‌گذاری و جامعه را دنبال می‌کند. معدن‌کاری سبز میزان تقاضاهای موجود برای منابع که ناشی از توسعه اقتصادی است را تعدیل می‌کند.در جهت دست‌یافتن به زمین‌های مناسب از توسعه به‌خصوص توسعه‌پایدار منطقه‌ای، بهره‌گیری از امکانات و قابلیت‌های هربخش از منطقه نیاز به برنامه‌ریزی دارد، بنابراین با برنامه‌ریزی درست و منطقی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی معدن‌کاری، اعمال نظارت هماهنگ بر جنبه‌های مختلف و اتخاذ قوانین محکم می‌توان علاوه‌بر توسعه اقتصادی، جنبه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی فلزات

چین حامی فلزات

عزم دولت چین برای تحریک اقتصاد با انتشار اوراق قرضه دولتی، ظرف روزهای پایانی ماه اکتبر و روزهای ابتدایی ماه نوامبر به تحریک بازارهای کالایی با محوریت فلزات آهنی و غیرآهنی انجامید. با وجود این، تحلیلگران تاثیر این محرک‌ها بر افزایش قیمت فلزات را کوتاه‌مدت ارزیابی می‌کنند و معتقدند، بحران بدهی شرکت‌های ساخت مسکن در چین، به‌زودی دومین اقتصاد جهانی را درگیر کرده و بعید است که دولت پکن بتواند از تبعات اقتصادی این بحران بزرگ مالی در امان بماند.بازار کالاهای صنعتی با محوریت فلزات، هفته ابتدایی ماه نوامبر (هفته منتهی به روز جمعه سوم این ماه) را افزایشی به پایان رساند. این در حالی بود که داده‌های اقتصادی چین شامل شاخص مدیران خرید رسمی و شاخص مدیران خرید Caixin انتظارات را برآورده نکرد و در محدوده رکود اعلام شد و در عین حال شرکت کانتری‌گاردن نیز از پس بازپرداخت سود اوراق قرضه به ارزش ۱۵میلیون دلار برنیامد. با این حال، عزم دولت پکن برای بازگرداندن اقتصاد به مسیر رشد با اعمال محرک‌های مالی متعدد در حال به بار نشستن است و این موضوع خود را در افزایش بهای فلزات ظرف روزهای پایانی ماه اکتبر و روزهای ابتدایی ماه نوامبر نشان داده است. سنگ‌آهن وارداتی به چین هفته منتهی به روز جمعه سوم نوامبر را افزایشی به پایان رساند. این دومین هفته متوالی است که بر نرخ این محصول افزوده می‌شود. در عین حال ظرف یک‌هفته منتهی به روز جمعه سوم نوامبر بر نرخ میلگرد فولادی در بازار داخلی چین افزوده شد. این رشد قیمت تنها شامل حال بازار چین نبود و در همین زمان بر ارزش فلزات غیرآهنی در بازارهای جهانی شامل معاملات آتی کامکس آمریکا و بورس فلزات لندن نیز افزوده شد.بازار آهن و فولاد چین ظرف هفته‌های اخیر با شدت‌گرفتن بحران ساخت مسکن در شرکت‌های توسعه‌دهنده املاک، آماج اخبار منفی قرار دارد. با وجود این، نرخ این محصول بی‌توجه به این داده منفی، در مسیر رشد قیمت نوسان دارد. بهای هر تن سنگ‌آهن عیار ۶۳.۵درصد وارداتی به بنادر شمالی چین در روز جمعه سوم نوامبر به ۱۲۵دلار و ۲۵سنت رسید که این رقم بیشترین نرخ فروش آن در بازه ۵۰روز اخیر و پس از نیمه سپتامبر بود. در عین حال این محصول بازده هفتگی مثبت ۴.۱درصدی و بازده ماهانه مثبت ۵درصدی را برای سرمایه‌گذاران رقم زد. صعود بهای سنگ‌آهن وارداتی به چین در شرایطی که بخش ساخت مسکن در این کشور در وضعیت مطلوبی قرار ندارد، با حمایت محرک‌های دولتی چین رقم خورده است.دولت چین هفته گذشته انتشار اوراق قرضه دولتی به ارزش یک‌تریلیون یوآن و لایحه‌ای را تصویب کرد که به دولت‌های محلی اجازه می‌دهد بخشی از سهمیه اوراق قرضه ۲۰۲۴ خود را برای حمایت از اقتصاد این کشور تامین کنند. در عین حال سیاستگذاران چینی در جریان نشست مالی که ظرف روزهای ۳۰ و ۳۱ اکتبر برگزار شد تصمیم گرفتند به تقاضای مالی معقول تمامی شرکت‌های مالی پاسخ مثبت بدهند. در عین حال عوامل بنیادی اثرگذار بر بازار سنگ‌آهن نیز از رشد قیمتی این محصول حمایت کرد. درواقع تقاضای مصرفی حامی رشد بهای سنگ‌آهن است. در این شرایط احتمال مداخله دولت چین برای جلوگیری از رشد مستمر قیمتی در بازار سنگ‌آهن مطرح است که این موضوع می‌تواند ترمز رشد بهای این محصول را بکشد.میزان تولید روزانه فولاد در چین هفته گذشته بالاتر از ۲,۴میلیون تن بود که این رقم بالاتر از میانگین هفتگی تولید در سال‌جاری است و سیگنالی افزایشی برای بازار سنگ‌آهن به همراه دارد. البته میزان تولید روزانه شمش فولاد این کشور، افت ۰,۵درصدی را نسبت به هفته قبل به ثبت رسانده است که این موضوع از صعود مستمر قیمتی در بازار سنگ‌آهن ممانعت می‌کند.صندوق بین‌المللی پول در گزارشی که در نیمه دوم ماه اکتبر از رشد اقتصادی کشورهای مختلف دنیا منتشر کرد اعلام کرد که بازار املاک و مستغلات همچنان عامل اصلی فشار بر اقتصاد چین است و این موضوع بر رشد جهانی تاثیر منفی خواهد گذاشت. براساس داده‌های اعلامی از سوی دفتر اداره ملی آمار در چین، قیمت مسکن در چین در ماه سپتامبر برای سومین ماه متوالی کاهش یافته که این کاهش نرخ به‌رغم تلاش دولت این کشور برای حمایت از این بازار بوده است. دولت پکن برای تحریک بخش مسکن در این کشور نرخ وام مسکن در این کشور را کاهش داد و محدودیت خرید خانه در شهرهای این کشور را کاهش داد، اما داده‌ها از آن حکایت دارد که این سیاست‌ها نتوانسته است به تحریک موثر بازار املاک در چین منجر شود.

برمدار جهان

قیمت روی افزایش می‌یابد؟

افزایش ظرفیت تولید روی طی سال‌های گذشته در چین و اندونزی، به سرعت بازار این فلز را از وضعیت کسری عرضه، به بازاری با وضعیت مازاد عرضه نه تنها در چین بلکه در سراسر جهان تبدیل کرد.

در ماه‌های پایانی ۲۰۲۳، بازار فلز روی وارد وضعیت مازاد عرضه شد و قیمت این فلز با ثبت میانگین دو هزار و ۶۵۸ دلار در هر تن، روند نزولی به خود گرفت. ثبت این قیمت به طور قابل‌توجهی با پیش‌بینی‌های اولیه ارائه شده تحلیلگران در بازار متفاوت بود. شرکت «BMI Research» با توجه به انتظار برای رشد متوسط حجم تقاضا در بازار روی، در ابتدا میانگین قیمت این فلز در سال ۲۰۲۳ را سه هزار دلار پیش‌بینی کرد اما در ادامه با اصلاح پیش‌بینی خود، قیمت روی را به دو هزار و ۵۵۰ دلار کاهش داد.

در ماه آوریل ۲۰۲۳، انجمن بین‌المللی مطالعه سرب و روی افزایش ۲/۱ درصدی حجم تقاضای روی را برای سال ۲۰۲۳ پیش‌بینی کرد که در ادامه این انجمن در ماه اکتبر همان سال، این عدد را به ۱/۱ درصد کاهش داد. حتی این انجمن در پایان سال ۲۰۲۳، کاهش ۰/۴ درصدی حجم تقاضا برای روی را برای سال مذکور برآورد کرد.

دلیل عمده این حجم از کاهش تقاضا، به وضعیت اقتصادی چین مربوط می‌شد که ۶۰ درصد از حجم تقاضای جهانی برای روی را به خود اختصاص داده است. باید توجه داشت که اقتصاد چین از زمان پایان محدودیت‌های وضع شده برای شیوع ویروس کرونا در اواخر سال ۲۰۲۲ در حال بازیابی است. علاوه‌براین، افزایش حجم عرضه روی تصفیه شده به دلیل کاهش قیمت انرژی در اروپا، منجر به ایجاد وضعیت مازاد عرضه این فلز در این قاره شد.

▣ قیمت روی در سال ۲۰۲۴ چگونه تغییر خواهد کرد؟

با توجه به کاهش سرعت فعالیت‌های اقتصادی جهانی، پیش‌بینی می‌شود روند نزولی قیمت فلزات پایه تا سال ۲۰۲۴ ادامه یابد. این موضوع به خصوص برای فلز روی که انتظار می‌رود روند کاهش حجم تقاضا و وضعیت مازاد عرضه آن در سال ۲۰۲۴ ادامه داشته باشد، بیشتر به چشم می‌آید.

بانک جهانی کاهش ۴ درصدی قیمت روی برای سال ۲۰۲۴ و به دنبال آن افزایش ۴ درصدی قیمت این فلز را در سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرده است. علاوه‌براین، شرکت «Fitch Ratings» با ارائه گزارشی در روز ۱۱ دسامبر ۲۰۲۳ پیش‌بینی کرد که قیمت روی در سال ۲۰۲۴، به حدود دو هزار و ۵۰۰ دلار کاهش خواهد یافت.

لازم به ذکر است که طبق ارزیابی‌های انجام شده، وضعیت تولید روی در سال ۲۰۲۳ نسبتا ثابت بود. انجمن بین‌المللی مطالعه سرب و روی در ماه اکتبر ۲۰۲۳ پیش‌بینی کرد که مقدار تولید جهانی این فلز در سال ۲۰۲۴ با ۳/۹ درصد افزایش، به ۱۲ میلیون و ۹۱۰ هزار تن خواهد رسید.

در سمت تقاضا، انتظار می‌رود عوامل متعددی که بر قیمت روی در سال ۲۰۲۳ تاثیرگذار بودند، همچنان تاثیرگذاری خود را در سال ۲۰۲۴ بر قیمت این فلز حفظ کنند. برخی از این عوامل شامل کاهش سرعت رشد اقتصاد جهانی به ویژه در آمریکای شمالی و اروپا است؛ جایی که افزایش نرخ‌های بهره بانکی، میزان سرمایه‌گذاری در بخش املاک و مستغلات و پروژه‌های سرمایه‌ای را کاهش داده که این مسئله خود عاملی برای کاهش میزان استفاده از فلزات پایه است.

علاوه‌براین، سرعت رشد بازیابی ضعیف بخش‌های املاک و مستغلات و تولید پس از پایان محدودیت های وضع شده کرونا در چین، حجم تقاضا برای روی را کاهش داده است. پیش‌بینی می‌شود که تاثیر بسته اقدامات حمایتی ارائه شده از سوی دولت چین در پایان سال ۲۰۲۳، در نیمه دوم سال ۲۰۲۴ به طور کامل تحقق پیدا کند.

هلن اوکلری، تحلیلگر ارشد فلزات پایه در موسسه «CRU»، اظهار داشت: به دلیل رکود در صنعت املاک و مستغلات و چشم‌انداز تیره وضعیت رشد اقتصادی چین، پیش‌بینی می‌شود که نرخ بهره در آمریکا و اروپا در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت.

با این حال، اگرچه بازار روی تصفیه شده با وضعیت مازاد عرضه مواجه است اما احتمال می‌رود کمبود کنسانتره روی، موجب افزایش اندک قیمت روی در سال ۲۰۲۴ شود.

کاهش قیمت روی همراه با روند نزولی حجم تقاضا برای این فلز ممکن است برخی از تولیدکنندگان را وادار کند که در سال ۲۰۲۴، به کاهش ظرفیت تولید خود ادامه دهند و یا حتی فرایند تولید خود را به طور موقت متوقف کنند. این مسئله خود عاملی برای افزایش قیمت روی در سال ۲۰۲۴ خواهد بود. در همین راستا، در ماه سپتامبر ۲۰۲۳، شرکت «Almina-Minas do Alentejo» اعلام کرد که فعالیت در معدن «Aljustrel» واقع در جنوب پرتغال را تا اواسط سال ۲۰۲۵ متوقف خواهد کرد. همچنین شرکت «Nyrstar»، یکی از شرکت‌های تابعه شرکت «Trafigura»، در پایان ماه نوامبر ۲۰۲۳ اعلام کرد که دو معدن روی تحت مدیریت خود واقع در ایالت تنسی آمریکا را موقتا تعطیل می‌کند.

شایان ذکر است که گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر در بلندمدت، حجم تقاضا برای روی را افزایش خواهد داد. از این فلز به عنوان روکش در پنل‌های خورشیدی و توربین‌های بادی استفاده می‌شود. علاوه‌براین، انتظار می‌رود با افزایش استفاده از باتری‌های غیرلیتیومی مانند باتری‌های هوا روی و افزایش تقاضا برای روی از سوی صنعت خودروهای الکتریکی، میزان مصرف این فلز با افزایش قابل‌توجهی همراه شود.

به غیر از خودروهای الکتریکی، از فلز روی به طور گسترده در صنعت خودروسازی برای تولید روکش‌های زنگ‌نزن و فولاد گالوانیزه استفاده می‌شود. به نظر می‌رسد میزان فروش جهانی خودرو در سال ۲۰۲۴ افزایش پیدا کند و به سطح قبل از آغاز همه‌گیری کرونا یعنی ۸۸ میلیون و ۳۰۰ هزار دستگاه خودرو برسد. در عین حال، انتظار می‌رود که تولید خودرو در سال ۲۰۲۴ با ثبت یک روند نزولی، به ۸۹ میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه خودرو افزایش یابد

به طور خلاصه، در صورت تداوم وضعیت مازاد عرضه، انتظار می‌رود قیمت روی در سال ۲۰۲۴ نسبتا ثابت باقی بماند. گفتنی است بازیابی روند رشد اقتصادی چین در سال ۲۰۲۴، همچنان با مشکلات زیادی مواجه خواهد بود. به علاوه، اگرچه بانک‌های مرکزی اروپا و آمریکای شمالی در تلاش هستند تا نرخ بهره را به ۲ درصد کاهش دهند اما افزایش نرخ بهره بانکی فعلی، همچنان تاثیر خود را بر سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در بخش املاک و مستغلات در صنایع مختلف از جمله فلزات و معادن حفظ خواهد کرد.

روزگار معدن
یکشنبه
• ۱۹فروردین ۱۴۰۳ • ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ • ۷ آوریل ۲۰۲۴
• سال هفتم • شماره ۱۲۷۹

یادداشت

مشکلی برای چهار فصل

آرش فرشیدفر
فعال صنعتی

ایران از جمله کشورهای غنی و ثروتمند جهان به لحاظ بهره‌مندی از ذخایر و پتانسیل‌های معدنی به شمار می‌آید؛ به نحوی که در حال حاضر در میان ۱۵ کشور برتر معدنی جهان قرار گرفته است.

در حال حاضر میزان ذخایر سنگ‌آهن جهان به عنوان مهم‌ترین ماده معدنی مورد استفاده در تولید فولاد، حدود ۱۸۰ میلیارد تن تخمین زده می‌شود و ایران با سهم حدود دو میلیارد و ۷۰۰ میلیون تنی، ۱/۵ درصد از ذخایر سنگ‌آهن جهان را در اختیار دارد.

بیشترین ذخایر سنگ‌آهن کشور در استان‌های خراسان رضوی، یزد و کرمان واقع شده که از جمله می‌توان به منطقه سنگان در جنوب استان خراسان رضوی اشاره کرد. با توجه به اهمیت تامین پایدار سنگ‌آهن و در ادامه تولید کنسانتره و گندله مورد نیاز شرکت‌های فولادی در راستای تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ و همچنین ارتقای جایگاه ایران در میان ۱۰ تولیدکننده برتر فولاد جهان در ماه‌های پیش رو، احداث کارخانجات تولید کنسانتره و گندله در مناطق آهن‌خیز کشور به ویژه سنگان در دستور کار قرار گرفته است.

شرکت فولاد شرق کاوه، یکی از شرکت‌های فولادی کشور به شمار می‌آید که هم‌اکنون با هدف تولید ۲/۵ میلیون تن کنسانتره در فاز اول و افزایش ظرفیت تولید کنسانتره به پنج میلیون تن در فاز دوم و همچنین تولید پنج میلیون تن گندله، در منطقه سنگان در حال فعالیت است.

از جمله مهم‌ترین چالش‌های پیش روی تمامی تولیدکنندگان کنسانتره در کشور، می‌توان به نبود محلی برای جمع‌آوری و دپوی اسلاری باطله اشاره کرد. به منظور رفع این معضل، ما سد باطله‌ای به ظرفیت ۲/۵ میلیون تن احداث کرده‌ایم و باطله موجود را در این سد رها می‌کنیم. در ادامه باطله جمع‌آوری شده در داخل سد پس از تبخیر آب باقیمانده، به محل‌هایی که برای دپوی باطله در نظر گرفته شده است، حمل می‌شود. همچنین به منظور برگشت آب اضافی به چرخه تولید، محلی را برای ذخیره آب در نظر گرفته‌ایم و از این طریق، حدود ۵۰ درصد آب را پس از ته‌نشین شدن گل‌ولای به چرخه تولید برمی‌گردانیم. در همین راستا، با توجه به مشکل کم‌آبی در سال‌های اخیر و استقرار صنایع آب‌بر در مجموعه معادن سنگ‌آهن سنگان، با هدف بهینه‌سازی مصرف آب و بازیافت آب همراه باطله و جلوگیری از مصرف بی‌رویه منابع زیرزمینی و جلوگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی، پروژه احداث سالن آبگیری از باطله جهت برگشت حدود ۹۵ درصد آب به چرخه تولید را در دست اقدام داریم و هم‌اکنون در حال تهیه اسناد مناقصه جهت انتخاب پیمانکار این پروژه زیست‌محیطی هستیم.

محدودیت تامین انرژی در روزهای مختلف سال، یکی دیگر از معضلاتی است که نه تنها تولیدکنندگان کنسانتره و گندله بلکه تمامی شرکت‌های فولادی با آن مواجهند؛ در همین راستا، احداث نیروگاه‌های خودتامین، می‌تواند نقش بسزایی در رفع این معضل ایفا کند. در راستای تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴، حدودا به ۸۰ میلیون تن کنسانتره نیاز داریم که در حال حاضر، ظرفیت تولید حدود ۶۰ میلیون کنسانتره در کشور ایجاد شده است. با توجه به توسعه نامتقارن در زمینه تولید گندله و آهن اسفنجی و اختلاف چشمگیری که با اهداف تعیین شده وجود دارد، ضرورت توسعه در این بخش در راستای تحقق افق ۱۴۰۴ بیش از پیش احساس می‌شود. یکی دیگر از چالش‌های مهم منطقه صنعتی سنگان، پایین بودن ظرفیت حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی است که با توجه اهمیت بالای این منطقه در زمینه تامین خوراک مورد نیاز شرکت‌های بزرگ فولادی همچون فولاد مبارکه و فولاد خوزستان، توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی باید در دستور کار دولت و مسئولان قرار بگیرد.

در حال حاضر بخش معدن و صنایع معدنی به عنوان یکی از شاخصه‌های مهم اقتصادی کشور، نقش مهمی در توسعه و رشد سرمایه‌گذاری ایفا می‌کند. در این راستا، دولت می‌تواند نقش مهمی در توسعه و رشد این بخش همگام با تصویب قوانین و مقررات کارشناسانه، تسهیل در اخذ مجوزهای لازم، ارائه تسهیلات مالی و اعتباری و تشویق به سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد داشته باشد. همچنین، دولت باید با ایجاد یک بستر مناسب برای صادرات محصولات معدنی و فلزی، زمینه حضور هرچه بیشتر فعالان این بخش در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را فراهم سازد. یکی دیگر از اقدامات مهم و ضروری که بنابر تاکید مقام معظم رهبری باید در دستور کار دولت قرار گیرد، کاهش تصدی‌گری و واگذاری امور به بخش خصوصی است؛ چراکه سرمایه‌گذاری فعالان بخش خصوصی در حوزه معدن و صنایع معدنی، توسعه اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر و در نهایت رشد اقتصادی راه به همراه خواهد داشت.

در حال حاضر فرسودگی ماشین‌آلات و عدم به‌روزرسانی تکنولوژی، یکی از مهم‌ترین چالش‌های بخش معدن به ویژه در حوزه اکتشاف و استخراج محسوب می‌شود. از این رو، به‌روزرسانی تکنولوژی و واردات ماشین‌آلات جدید در حوزه اکتشاف و استخراج سنگ‌آهن و در ادامه تولید کنسانتره و گندله، می‌تواند بهبود قابل‌توجهی در کیفیت و کمیت استخراج و تولید ایجاد کند. به علاوه، با بهره‌گیری از تکنولوژی‌های پیشرفته، دسترسی دقیق‌تر و سریع‌تری به معادن ایجاد شده و فرایند استخراج و تولید بهینه‌سازی خواهد شد. همچنین، استفاده از ماشین‌آلات جدید و پیشرفته، می‌تواند به کاهش هزینه‌های تولید و افزایش بهره‌وری کمک کند. با این حال، برای ارزیابی دقیق تاثیر به‌روزرسانی تکنولوژی و واردات ماشین‌آلات جدید، باید به شرایط خاص هر معدن و شرکت تولیدی نیز توجه کرد.

احداث فاز دوم کارخانه کنسانتره‌سازی با ظرفیت ۲/۵ میلیون تن در سال، مهم‌ترین طرح توسعه شرکت فولاد شرق کاوه محسوب می‌شود و با راه‌اندازی این کارخانه، ظرفیت تولید کنسانتره شرکت به پنج میلیون تن در سال خواهد رسید. در حال حاضر اسناد مناقصه این پروژه تهیه شده و در مرحله برگزاری است؛ همچنین کارخانه گندله‌سازی با ظرفیت پنج میلیون تن در سال در دست احداث قرار دارد که با بهره‌برداری از این پروژه، نام فولاد شرق کاوه در میان برترین تولیدکنندگان گندله مورد نیاز شرکت‌های بزرگ فولادی کشور قرار خواهد گرفت.

افزایش بیش از ۷ درصدی تولید آلومینا در سال ۱۴۰۲

مدیرعامل شرکت آلومینای ایران گفت: تولید آلومینا در سال ۱۴۰۲ به ۲۰۵ هزار و ۳۹۲ تن رسید که نسبت به مدت مشابه سال قبل و علی‌رغم محدودیت‌های موجود، بیش از ۷ درصد رشد را نشان می‌دهد.

مدیرعامل شرکت آلومینای ایران گفت: تولید آلومینا در سال ۱۴۰۲ به ۲۰۵ هزار و ۳۹۲ تن رسید که نسبت به مدت مشابه سال قبل و علی‌رغم محدودیت‌های موجود، بیش از ۷ درصد رشد را نشان می‌دهد.

عبدالله شه‌بخش بیان کرد: سال ۱۴۰۲ با تمام فرازونشیب‌هایی که داشت، به اتمام رسید اما هم‌دلی و همبستگی مثال‌زدنی خانواده آلومینا، تمام شدنی نیست. هر چند در این سال با محدودیت‌های برق، گاز و بوکسیت مواجه بودیم اما هیچ‌گاه از تعهد خود در قبال تولید پایدار و افزایش بهره‌وری دست نکشیدیم.

وی تصریح کرد: با تلاش و همت همکاران تا روز ۲۰ اسفند ماه، تولید هیدرات به ۳۶۵ هزار و ۳۲۰ تن رسید. این مهم در شرایطی محقق شده است که با قطع واردات بوکسیت ترکیه، مدول خوراک از ۴.۰۴ به ۳.۷۴ کاهش یافت و محدودیت برق از ۴۳۰ ساعت به ۵۶۰ ساعت و محدودیت گاز از ۵۷ روز به ۷۷ روز افزایش پیدا کرد؛ به همین دلیل اگر تدابیر و هوشمندی کارکنان مجموعه نبود، می‌توانست باعث کاهش ۱۰ درصدی تولید شود.مدیرعامل شرکت آلومینای ایران ادامه داد: تولید آلومینا تا مدت مذکور به ۲۰۵ هزار و ۳۹۲ تن رسید که نسبت به مدت مشابه سال قبل و علی‌رغم محدودیت‌های ذکر شده بیش از ۷ درصد رشد نشان می‌دهد. در بخش تولید آلومینیوم نیز با وجود تداوم محدودیت‌های برق در تابستان و اخیرا در زمستان، تولید شمش به ۳۵ هزار و ۳۵۳ تن رسید که افزایش ۰.۳۴ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.شه‌بخش عنوان کرد: مفتخریم که در سایه هم‌دلی و همبستگی وصف‌ناپذیر همکاران و انسجام تیم‌های متخصص و آگاه، نه‌تنها تردیدی از آینده در دل راه ندادیم بلکه با مدیریت تمام مسائل و مشکلات با قدرت و توان مضاعف به تولید ادامه دادیم و در مسیر تحقق اهداف شرکت گام برداشتیم.وی خاطرنشان کرد: در اجرای استراتژی‌های کلان شرکت، اقدامات خوبی در سال ۱۴۰۲ انجام شد. افتتاح نخستین کارخانه تولید هیدرات‌های ویژه در خاورمیانه در چارچوب استراتژی تنوع محصول و افتتاح طرح توسعه واحد فیلتراسیون گل قرمز آلومینای جاجرم در اجرای استراتژی افزایش بهره‌وری و کاهش قیمت تمام شده محصولات و بهره‌برداری از پروژه واسطه سنگین در راستای استراتژی پایداری تولید، از مهم‌ترین دستاوردهای شرکت آلومینای ایران در سال ۱۴۰۲ بود.

فولاد مبارکه، پیشرو در بازچرخانی آب و کاهش مصرف آب خام

گروه خبر

شرکت فولاد مبارکه در دهه اخیر با انجام اقدامات مؤثر و کسب افتخارات جهانی به الگویی در حوزه کاهش مصرف آب خام صنایع تبدیل شده است.

بحران کمبود آب در کشور ایران و به‌ویژه استان‌های فلات مرکزی در سال‌های اخیر به یکی از مسائل مهم و حائز اهمیت در جامعه تبدیل شده و همه ارکان جامعه باید برای حل این مسئله به دنبال راهکاری باشند تا به هر نحو، از گسترش آن جلوگیری شود.

یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار در بحث آب بخصوص در استان اصفهان، صنایع واقع شده در این استان است که بعضاً انگشت اتهام به سمت آنان رفته و برخی از علل اصلی کم‌آبی در این استان را، مصرف زیاد این صنایع می‌دانند. این در حالی است که در سال‌های اخیر باتوجه‌به مطالعات علمی انجام شده روی این موضوع، صنایع پرمصرف به سمت استفاده از روش‌هایی برای بهینه‌شدن مصرف آب رفته‌اند.

شرکت فولاد مبارکه به‌عنوان یکی از این صنایع، از آغاز بهره‌برداری قطع وابستگی به منابع ازجمله منابع آبی را در دستور کار خود داشته و به‌صورت ویژه از سال ۱۳۹۲ برنامه‌ها و پروژه‌های متعددی را در این زمینه انجام داده است. ازآنجاکه کاهش و قطع وابستگی به آب خام به‌عنوان یک فرهنگ در این مجموعه ایجاد شده، شاهد این هستیم که اقدامات تأثیرگذار فولاد مبارکه طی سال‌های اخیر از نسلی به نسل دیگر منتقل شده است.

طبق گفته سید یاسر طیب نیا، مدیرعامل این مجموعه، اقدامات کم‌نظیر فولاد مبارکه در راستای حل معضل آب در این صنعت منجر به کاهش چشمگیر میزان برداشت آب خام از رودخانه زاینده‌رود و ثبت رکوردی جهانی در صنعت فولاد شده است. در ادامه برخی از مهم‌ترین اقدامات و افتخارات این مجموعه در حوزه مدیریت مصرف منابع آبی تشریح می‌شوند.

تصفیه پساب خانگی، حاصل استراتژی استفاده از انرژی تجدیدپذیر

مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه می‌گوید: هم‌اکنون در عصر انقلاب صنعتی چهارم و رشد تکنولوژی و تحولات فناورانه، تلاش می‌کنیم مبادلات فناوری و همکاری‌ها را در سراسر زنجیره ارزش فولاد به‌منظور تولید فولاد کم‌کربن و کاهش استفاده از منابع تجدید ناپذیر ترویج کنیم. به همین منظور استراتژی اصلی ما برای تأمین انرژی، همچنان استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر است.

این شرکت علاوه بر تلاش برای تأمین برق پاک، کاهش برداشت آب خام با سرمایه‌گذاری در پروژه جمع‌آوری، تصفیه و بازچرخانی پساب‌های صنعتی و شهری در فرایند تولید را نیز در پیش گرفته که حاصل اجرای این پروژه در سال گذشته تأمین نزدیک به ۱۲ درصد از آب موردنیاز صنعت بوده و در سال جاری این میزان به حدود ۶۰ درصد رسیده است.

روش بازچرخانی پساب در خطوط تولید برای اولین‌بار در کشور توسط شرکت فولاد مبارکه انجام شده و این شرکت دارنده بزرگ‌ترین تصفیه‌خانه پساب در خاورمیانه است. تاکنون بازچرخانی پساب ۱۱ شهر از شهرستان‌های هم‌جوار کارخانه فولاد مبارکه برای تأمین آب این صنعت با راندمان ۹۰ درصد انجام شده و طرح جمع‌آوری پساب در ۶ شهر دیگر نیز اجرا خواهد شد. اما باید دید تاریخچه بازچرخانی و استفاده از پساب برای تأمین آب فولاد مبارکه از چه زمانی آغاز شده است؟

سید امیر طباطبائیان، مدیر انرژی و سیالات فولاد مبارکه در این باره می‌گوید: فولاد مبارکه از سال ۷۱، تمام پساب‌های فرایند تولید را در تصفیه‌خانه، تصفیه می‌کرد و پساب صنعتی این شرکت هیچگاه در محیط رها نمی‌شد. این پساب تصفیه شده، در حوضچه‌های پساب جمع‌آوری و به مصرف فضای سبز و درختان شرکت می‌رسید، همچنین در فصول سرد سال که نیاز به آب کمتری در فولاد مبارکه داشتیم به خارج از شرکت منتقل و در بخش کشاورزی مورداستفاده قرار می‌گرفت.

وی در خصوص آغاز خریداری پساب ۴ شهر اطراف کارخانه در سال ۹۲ ادامه می‌دهد: قرارداد اولیه این پروژه با سرمایه‌گذاری شرکت فولاد مبارکه و مشارکت آبفا استان اصفهان منعقد شد و طی قرارداد اجرایی با پیمانکاران در سال ۱۳۹۴، مقرر شد فولاد مبارکه شبکه‌های جمع‌آوری پساب شهری و تصفیه‌خانه‌های مربوطه را توسعه یا ایجاد کرده و بعد از ایجاد خطوط انتقال، مجموع پساب ۴ شهر به این مجموعه منتقل شود.

مدیر انرژی و سیالات فولاد مبارکه در خصوص تکمیل تصفیه‌خانه‌ها در سال ۱۳۹۸ عنوان می‌کند: همزمان با اجرای پروژه‌های اشاره شده در شهرهای اطراف، تصفیه‌خانه تکمیلی پساب شهری در سال ۹۸ باهدف تصفیه نهایی اجرا و مورد بهره‌برداری قرار گرفت و عملیات اجرایی فازهای بعدی که شامل افزایش ظرفیت و کیفیت تصفیه پساب است، همچنان در دست اقدام بوده و می‌توان امیدوار بود که در چند سال آینده بخش زیادی از آب موردنیاز فولاد مبارکه از این محل تأمین شود.

وی در رابطه با هزینه این پروژه می‌گوید: کل سرمایه‌گذاری در جمع‌آوری پساب‌های شهری نزدیک به ۵۸ میلیون یورو بوده و ۱۶ میلیون یورو نیز در فرایندهای تکمیل تصفیه‌خانه هزینه شد تا آب باکیفیت موردنیاز خطوط تولید شود.

ازجمله افتخارات شرکت فولاد مبارکه در سال‌های اخیر که در این پروژه هم تأثیرگذار بوده، بومی‌سازی و استفاده از امکانات و دانش داخلی برای تأمین تجهیزات موردنیاز است. در همین راستا، پمپ فشارقوی واحد تصفیه‌خانه آب و پساب شرکت فولاد مبارکه که یکی از تجهیزات مهم و با تکنولوژی پیشرفته در این تصفیه‌خانه بود، سال گذشته توسط کارگروه فنی متشکل از کارشناسان تعمیرات واحد تصفیه‌خانه، دفتر فنی تعمیرات فولاد مبارکه و شرکت انرژی و کار سپاهان بومی‌سازی شد. این تجهیز پیش از این توسط یکی از شرکت‌های آمریکایی ساخته می‌شد و اکنون پس از بومی‌سازی بیش از یک سال است که عملکرد خیلی خوبی در تصفیه‌خانه داشته است.

به‌طورکلی استفاده از پساب‌های شهری در فرایند تولید راهبرد مؤثری است که مجموعه فولاد مبارکه را مصمم کرده به‌منظور تأمین پایدار آب خود و در راستای عمل به مسئولیت‌های اجتماعی و بهبود فرایندهای زیست‌محیطی هم‌جوار کارخانه در این مسیر سرمایه‌گذاری کند.

پروژه مدیریت پایدار آب فولاد مبارکه، در بین ۵ پروژه برتر جهانی

شرکت فولاد مبارکه خود را یک شهروند مسئولیت‌پذیر در کنار مردم جامعه خود دانسته و در زمینه چالش‌های پیرامونی خود در حوزه‌های اجتماعی، محیط‌زیستی و اقتصادی، مسئولیت قبول کرده است. این شرکت «توسعه پایدار» را به‌عنوان یک راهبرد در خلق آینده‌ای بهتر برای کشور، از ابتدای بهره‌برداری تاکنون مدنظر قرار داده است.

پروژه مدیریت پایدار آب یعنی بازچرخانی پساب شهری جوامع محلی به‌منظور جایگزینی آب خام فولاد مبارکه به دلیل تأثیر در مدیریت پایدار منابع آبی و ایجاد ارزش مشترک با جامعه، به‌عنوان یکی از ۵ پروژه برتر فولادسازان جهان در بخش جایزه «مدیریت تعالی در پایداری» انجمن جهانی فولاد معرفی شد.

انجمن جهانی فولاد به‌عنوان معتبرترین انجمن صنعت فولاد در جهان هرساله از شرکت‌های عضو به دلیل مشارکت در صنعت فولاد طی یک دوره یک‌ساله در ۶ بخش تعالی در تولید فولاد کم‌کربن، بهترین نوآوری سال، تعالی در پایداری، تعالی در ارزیابی چرخه عمر محصول، تعالی در آموزش و مهارت و تعالی در برنامه‌های ارتباطی درون و برون‌سازمانی که صنعت را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند، پس از ارزیابی توسط داوران مستقل، قدردانی می‌کند. این رقابت باتوجه‌به حضور بزرگ‌ترین فولادسازان دنیا از معتبرترین جوایز صنعت فولاد در جهان است.

طی فرایند ارزیابی در بخش تعالی پایداری این دوره، ابتدا ۲۳ پروژه از طرف شرکت‌های مختلف فولادساز، متقاضی حضور در بخش جایزه تعالی پایداری شدند. سپس بر اساس چهار شاخص شامل تأثیرات مثبت و دستاوردهای پروژه، اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان، رهبری و امکان تکرارپذیری پروژه در شرکت‌های دیگر و مربوط بودن پروژه با مأموریت شرکت‌ها و اهمیت آن از نظر استراتژیک توسط هیئت داوران مستقل از کشورهای انگلستان، کانادا، هندوستان، کره جنوبی، آمریکا و برزیل مورد قضاوت قرار گرفتند.

در مرحله ارزیابی اولیه ۱۱ پروژه از بین شرکت‌کنندگان انتخاب و به مرحله بعدی راه یافتند و پس از ارزیابی مجدد، تنها ۵ پروژه برتر از شرکت‌های فولاد مبارکه، پوسکو، بائو استیل، JSW و TERNIUM AND ENARIS به مرحله نهایی راه یافت و در فهرست پایانی پروژه‌های انجمن جهانی فولاد در بخش پایداری قرار گرفت.

کسب گواهینامه استاندارد سیستم مدیریت بازدهی آب، گامی بیش رو به جلو

پس از معرفی پروژه مدیریت پایدار آب فولاد مبارکه به‌عنوان یکی از ۵ پروژه برتر بخش پایداری توسط انجمن جهانی فولاد، شرکت فولاد مبارکه با اجرای پروژه‌های متعدد بهبود و ارائه رویکرد استقرار استاندارد تخصصی در حوزه مدیریت منابع آبی در نواحی تولیدی، مجتمع فولاد سبا و ناحیه انرژی و سیالات، موفق به اخذ گواهینامه استاندارد سیستم مدیریت بازدهی آب ISO۴۶۰۰۱:۲۰۱۹ شد.

وجود سیاست شرکت فولاد مبارکه در استقرار استانداردهای مدیریتی به‌عنوان زبانی مشترک برای جاری‌سازی نظام‌مند و یکپارچه سیستم‌های مدیریت در سازمان، باعث شد که استقرار استاندارد تخصصی در حوزه مدیریت منابع آبی در نواحی تولیدی، مجتمع فولاد سبا و ناحیه انرژی و سیالات از سال گذشته در دستور کار قرار گیرد.

امیر نورایی، ممیز شرکت SGS در این زمینه می‌گوید: ارزیابی پروژه‌های بهبود مؤثر در حوزه بهره‌وری و بازدهی آب به‌راحتی در فولاد مبارکه قابل‌مشاهده است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به برج‌های خنک‌کننده هیبریدی در دست اجرای کولینگ‌تاورهای ناحیه آهن‌سازی اشاره کرد. کمتر جایی را می‌توان دید که چنین اقدامی را تعریف و اجرایی کرده باشد، چراکه هم نیاز به فاز مطالعاتی و پژوهشی دارد و هم ازنظر امور مهندسی و اجرا به این موارد پرداخته شده است.

همچنین محمدکاظم صباغی، مدیر ارشد خدمات فنی و پشتیبانی فولاد مبارکه معتقد است موضوعات ممیزی به‌ویژه موضوع آب در محل استقرار کارخانه فولاد مبارکه از اهمیت زیادی برخوردار است و مدیریت ممیزی آب یکی از اقدامات مؤثر در استفاده بهینه از منابع آبی به شمار می‌رود.

به گفته او، باتوجه‌به شرایط ویژه آب در کشور و استان اصفهان، قطعاً تمامی سازمان‌ها، شرکت‌ها و بنگاه‌های تولیدی به سمت مدیریت متفاوت در حوزه آب خواهند رفت؛ به همین علت این ممیزی‌ها و مدیریت بازدهی آب می‌تواند سازمان‌ها را در حوزه آب و استفاده بهینه آن یاری کند.

فولاد مبارکه، پیشرو در بازچرخانی آب و کاهش مصرف آب خام

سید امیر طباطبائیان، مدیر انرژی و سیالات فولاد مبارکه، در پاسخ به عدم ضرورت پیاده‌سازی این استاندارد به دلیل انجام اقدامات زیاد این مجموعه در حوزه کاهش حداکثری آب می‌گوید: به اذعان کارشناسان و متخصصان حوزه انرژی و سیالات، کارشناسان واحدهای تولیدی شرکت و تیم سیستم‌های مدیریت کیفیت، با انجام بهینه‌سازی‌ها و پیاده‌سازی این استاندارد، نکات بسیار زیادی در حوزه استانداردسازی مصرف آب آموخته‌ایم و علاوه بر اقداماتی که از ابتدای بهره‌برداری تاکنون در حوزه استفاده بهینه از منابع آبی در شرکت انجام شده، شاهد این بودیم که طی یک سال اخیر فرآیندها به‌صورت کاملاً علمی و آکادمیک در این حوزه دنبال و پیاده‌سازی شده و شرکت فولاد مبارکه مصمم است با استفاده از روش‌های جدید و به‌روز دنیا، در مسیر بهبود مصرف آب گام بردارد.

برگزاری نزدیک به ۸۰۰ نفر ساعت آموزش تخصصی استاندارد ایزو ۴۶۰۰۱:۲۰۱۹ توسط شرکت SGS با همکاری واحد آموزش و توسعه سرمایه‌های انسانی برای پست‌ها و نفرات کلیدی در کمیته‌های تحول، شناسایی ابزارهای اندازه‌گیری مرتبط و کالیبره کردن حدود ۵۰ تجهیز کلیدی تأثیرگذار با همراهی واحد کالیبراسیون و ابزار دقیق، بازطراحی و بهبود نقاطی از شرکت مانند تصفیه‌خانه نورد گرم باتوجه‌به الزامات استاندارد، انجام ممیزی داخلی و اجرای کامل اقدامات اصلاحی برای یافته‌های کشف‌شده، برنامه‌ریزی و اجرای دو مرحله ممیزی آمادگی و ممیزی مرحله اول صدور استاندارد با شرکت SGS و انجام بیش از ۹۰ درصد از اقدامات اصلاحی تدوین‌شده و برگزاری موفقیت‌آمیز ممیزی نهایی و صدور گواهینامه استاندارد مدیریت بازدهی آب و... از جمله اقدامات انجام شده در شرکت فولاد مبارکه طی یک سال گذشته در حوزه مدیریت بازدهی آب بوده است.

مشارکت در طرح انتقال آب دریای عمان، کاهش مصرف از حوضه آبریز زاینده‌رود

یکی دیگر از مهم‌ترین اقدامات شرکت فولاد مبارکه در راستای کاهش مصرف از رودخانه زاینده‌رود، مشارکت و تأثیرگذاری در طرح انتقال آب دریای عمان به اصفهان است که به گفته مدیرعامل این شرکت، فولاد مبارکه بیش از سهم و وظیفه خود در این طرح هزینه کرده است و او این نوید را می‌دهد که با اجرای این طرح، برداشت آب از زاینده‌رود طی ۵ سال به صفر برسد.انتقال آب دریای عمان به اصفهان با محوریت فولاد مبارکه، گامی دیگر در راستای پایداری آب برای صنعت استان اصفهان است. این طرح در ۲۰ نقطه از سیرجان تا اصفهان در حال پیشروی بوده و ۶ پیمانکار توانمند در این پروژه مشغول فعالیت هستند که شامل چند صد کیلومتر کریدور و چند ده کیلومتر لوله‌گذاری است.همچنین مدیر روابط‌عمومی فولاد مبارکه در بهمن‌ماه سال جاری خبر داد که فاز اول طرح انتقال آب از دریای عمان تا اوایل سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد که در صورت تکمیل کل طرح، مصرف آب کل صنعت از طریق دریا تأمین شده و برداشت آب خام برای بخش صنعت به صفر می‌رسد.شرکت فولاد مبارکه در مسیر دستیابی به تولید فولاد سبز تمام توان خود را به کار گرفته و به‌عنوان صنعتی پیشرو در کشور، اقدامات زیادی را در این زمینه انجام داده و یا در دست اقدام دارد.

اجرای پروژه‌های جمع‌آوری آب‌های سطحی و باران در فصول بارش یکی از پروژه‌های مهم در راستای پایداری شرکت فولاد مبارکه است که در این پروژه تمام نشتی‌ها و آب‌های سطحی در حوضچه‌های پساب جمع‌آوری می‌شود تا از این آب در فصول موردنیاز و در زمان‌های بحرانی استفاده شود. در همین راستا ظرفیت ذخیره‌سازی پساب تا ۱۰۰ درصد افزایش‌یافته و تاب‌آوری و پایداری فولاد مبارکه در حوزه آب به ۲ برابر افزایش‌یافته است.

تصفیه و بازچرخانی آب صنعتی در خطوط تولید، اقدامات لازم برای ایجاد زیرساخت‌های پایش و اندازه‌گیری مصارف، سرمایه‌گذاری بیش از ۲.۲ میلیارد دلار در راستای بهبود عملکرد محیط‌زیست، استفاده از بلودان برخی از واحدها به‌عنوان آب خوراک واحدهای دیگر، استفاده از آب ریجکت کم‌کیفیت به‌عنوان آب خنک‌کاری و فرآوری سرباره، جایگزینی برج‌های هیبریدی برای خنک‌کنندگی و همچنین استفاده از فناوری‌های جدید برای کاهش مصرف آب از دیگر اقدامات مجموعه فولاد مبارکه برای کاهش مطلق مصرف آب هستند.

گفتنی است، شرکت فولاد مبارکه اقدامات قابل‌توجهی در راستای استراتژی توسعه پایدار انجام داده و یکی از هدف‌گذاری‌های این شرکت، تبدیل‌شدن به الگوی ملی در زمینه زیست‌محیطی در دو سال آینده است. کاهش مصرف آب با اجرای طرح‌های بهینه‌سازی مصرف، تبدیل برج‌های خنک‌کننده‌تر به خشک در واحدهای احیا مستقیم ۱ و ۲، واحد خنک‌کاری تختال BWG و ماشین‌های ریخته‌گری تا سال ۱۴۰۴، ازجمله مهم‌ترین سیاست‌گذاری‌های فولاد مبارکه در افق ۵ ساله پیش‌رو است.

رشد تولید محصولات فولادی در چهارمحال و بختیاری

معاون امور معادن و صنایع معدنی استان چهارمحال و بختیاری گفت: کارخانه‌های فولادی این استان در یک سال اخیر یک میلیون و ۶۷۵ هزار تن محصول، تولید و روانه بازار مصرف کردند.

امیر ارسلان سیدین در خصوص تحقق جهش تولید در بخش فولاد استان، بیان کرد: در یک سال اخیر یک میلیون و ۶۷۵ هزار تن انواع محصول فولادی شامل میلگردهای آجدار، شمش، ورق‌های گالوانیزه و گالوالوم، آهن اسفنجی و فرآورده‌های نسوز در کارخانه‌های استان چهارمحال و بختیاری، تولید و روانه بازار مصرف شده است.وی افزود: این محصولات در ۱۰ کارخانه فعال فولادی استان تولید شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن ۹ درصد رشد داشت و امسال نیز در راستای تحقق شعار سال برای تولید بیشتر در این واحدهای صنعتی برنامه‌ریزی شده است؛ ضمن اینکه هم‌اکنون حدود دو هزار نفر به صورت مستقیم در واحدهای صنعتی فولادی چهارمحال و بختیاری مشغول به فعالیت هستند.

معاون امور معادن و صنایع معدنی استان چهارمحال و بختیاری با اشاره به سرمایه‌گذاری بیش از ۲۰ هزار میلیارد ریالی کارخانه‌های فولادی استان، عنوان کرد: صنعت فولاد از جمله صنایع باارزش و دارای ظرفیت بالا در زمینه صادرات و اشتغال به شمار می‌آید و به عنوان صنایع مادر در رشد صنایع پایین‌دست زنجیره تولید بسیار تاثیرگذار است.

سیدین خاطرنشان کرد: طرح‌های توسعه و تکمیل زنجیره تولید فولاد در چهارمحال و بختیاری، از مهم‌ترین ضرورت‌های حوزه صنعت در این استان محسوب می‌شوند. به همین منظور پیگیری‌هایی از سوی مسئولان ارشد چهارمحال و بختیاری در سطح ملی انجام شده است که نهایی شدن آن به تحول در توسعه و تکمیل زنجیره تولید فولاد استان، اشتغال‌زایی، کاهش نرخ بیکاری و رونق اقتصادی منجر خواهد شد.

تحقق اهداف مجتمع معادن سنگ آهن فلات مرکزی

مدیر مجتمع معادن سنگ آهن فلات مرکزی ایران گفت: اهداف تعیین شده مجتمع سنگ آهن فلات مرکزی در سال ۱۴۰۲، کاملا محقق شد و در بخش فروش نیز به اهداف تعیین شده دست یافتیم.حمید رحیمی مدیر مجتمع معادن سنگ آهن فلات مرکزی عنوان کرد: با توجه به شعار سال گذشته که بر مهار تورم و رشد تولید تاکید داشت برنامه مجتمع استخراج ۵ میلیون و ۸۰۰ هزار تن ماده معدنی، فروش ۲ میلیون تن سنگ آهن و تولید ۱۵۰ هزار تن سنگ آهن دانه بندی تعیین شد.وی افزود: اهتمام و کوشش کارکنان مجموعه در کلیه واحدهای مجتمع کلید دستیابی به این اهداف بوده است.

روزگار معدن
یکشنبه
● ۱۹فروردین ۱۴۰۳ ● ۲۷ رمضان ۱۴۴۵ ● ۷ آوریل ۲۰۲۴
● سال هفتم ● شماره ۱۲۷۹

ایران و ترکیه برای تبادل برق به توافق رسیدند

وزیر نیرو در دیدار با وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه ضمن اعلام آمادگی ایران برای توسعه هرچه سریعتر تبادل برق با ترکیه گفت: پیش‌بینی می‌کنیم در سریع‌ترین زمان ممکن فرایند عملیاتی کردن این مذاکرات محقق شود.

علی اکبر محرابیان در دیدار با "آلپ‌ارسلان بایراکتار»، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه که به ایران سفر کرده است، گفت: روابط سیاسی ایران و ترکیه در شرایط بسیار خوبی قرار دارد و در حوزه روابط اقتصادی نیز ظرفیت‌های بسیار بالایی برای توسعه همکاری‌ها میان دو کشور وجود دارد.

وزیر نیرو در همین رابطه اظهار داشت: یکی از مهم‌ترین حوزه‌های اقتصادی که امکان توسعه همکاری‌ها میان ایران و ترکیه در آن وجود دارد، حوزه انرژی به خصوص انرژی برق است که در دیدار اخیر رییس‌جمهور کشورمان با رییس جمهور ترکیه نیز بر آن تاکید شد.

وی در ادامه گفت: ترکیه اکنون یکی از مصرف کنندگان بزرگ برق در منطقه است و علاوه بر آن از امکان انتقال انرژی به اروپا نیز برخوردار است که این موضوع زمینه برای تبادل انرژی میان دو کشور را به لحاظ اقتصادی به شدت توجیه پذیر می‌کند.

محرابیان اضافه کرد: یکی از ویژگی‌های مهم صنعت برق ایران تفاوت قابل توجه میان ظرفیت تولید و مصرف در دو فصل زمستان و تابستان است که همین موضوع زمینه را برای تبادل برق با کشور ترکیه به عنوان یکی از همسایه‌های راهبردی کشور توجیه پذیر می‌کند.

وی با ابراز رضایت از مذاکرات صورت گرفته با وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه ادامه داد: در این دیدار مذاکرات بسیار خوبی پیرامون تبادل برق با کشور ترکیه انجام شد و پیش‌بینی می‌کنیم در سریع‌ترین زمان ممکن فرایند عملیاتی کردن این مذاکرات محقق شود.در ادامه این دیدار وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه نیز درباره مذاکرات صورت گرفته با وزیر نیرو جمهوری اسلامی ایران در حوزه برق و انرژی گفت: هدف اصلی من از این سفر و دیدار با وزیر نیروی ایران پیگیری توافق صورت گرفته میان روسای جمهور دو کشور در کشور ترکیه پیرامون ضرورت افزایش ظرفیت تعاملات اقتصادی به ویژه از طریق تبادل برق است.

آلپ ارسلان بایراکتار در همین خصوص بیان کرد: روسای جمهور دو کشور رقم ۳۰ میلیارد دلار را به عنوان هدف مبادلات اقتصادی در نظر گرفته اند و همانطور که می‌دانیم یکی از راه‌های مهم تحقق این هدف توسعه همکاری‌های دو کشور در حوزه انرژی است.

عملکرد یکساله مجتمع گاز پارس جنوبی

مهدی کاوه‌ای

مدیرعامل مجتمع گاز پارس‌جنوبی با تشریح عملکرد این مجموعه در سال۱۴۰۲، از افزایش جذب سرمایه در پالایشگاه‌های سیزده‌گانه پارس‌جنوبی خبر داد. احمد باهوش در گفت‌وگو با «شانا» با بیان اینکه در سالی که گذشت توانستیم با تولید مستمر و پایدار گاز و محصولات جانبی در ارسال گاز شیرین به خط سراسری، تامین خوراک پتروشیمی‌های مستقر در پارس‌جنوبی، حجم صادرات محصولات و... نقش بسیار مهم و راهبردی در رشد اقتصادی کشور ایفا کنیم، افزود: گشایش پروژه افزایش ظرفیت واحد بودارکننده پالایشگاه اول پارس‌جنوبی از جمله اقدام‌های انجام‌شده همسو با اهداف تعیین‌شده بوده‌است.

وی اظهار کرد: با تلاش و نوآوری متخصصان و کارکنان داخلی پالایشگاه اول، پارسال پروژه تامین و افزایش ظرفیت واحد بودارکننده پالایشگاه اول از پالایشگاه سوم پارس‌جنوبی با موفقیت پایان یافت.

مدیرعامل مجتمع گاز پارس‌جنوبی تاکید کرد: با اجرای موفقیت‌آمیز این پروژه، تولید سالانه ۵۵۰تن ماده‌بودارکننده به تولید ۸۰۰تن در سال‌می‌رسد.

به گفته باهوش، یکی از ویژگی‌های مهم واحد بودارکننده گاز، دومین واحد بودارکننده گاز در دنیا و نخستین واحد بودارکننده در خاورمیانه است. وی ادامه داد با دریافت خوراک از پالایشگاه سوم پارس‌جنوبی امید است بتوانیم ظرفیت تولید را تا ۴۵درصد افزایش دهیم. باهوش در ادامه بیان کرد: به‌طور کلی ۲۰میلیاردتومان در این پروژه هزینه و سرمایه‌گذاری شده و در بازه زمانی یکساله، ۶۰میلیاردتومان، حدود یک‌میلیون دلار برای کشور صرفه‌جویی اقتصادی در پی دارد. وی با تاکید بر جذب سرمایه در این مجموعه عظیم‌گازی کشور، اظهار کرد: ضمن پایش مستمر روند جذب بودجه‌های سرمایه‌ای در واحدهای زیرمجموعه مجتمع، نسبت به مرتفع‌کردن موانع و رشد جذب بودجه‌اقدام شده به‌نحوی‌که در مجموع تاکنون جذب بودجه در سال۱۴۰۲، ۶۴درصد بوده که نسبت به سال‌پیش از آن با رشد ۱۵درصدی روبه‌رو بوده‌است.

کاهش انتشار گازهای مشعل

باهوش با اشاره به کاهش انتشار گازهای مشعل در مجتمع گاز پارس‌جنوبی از پیشرفت ۲۵درصدی این پروژه تا پایان سال۱۴۰۲ خبر داد و افزود: با اجرای پروژه کاهش انتشار گاز مشعل تا پایان مردادماه سال۱۴۰۳، حدود ۱۲۰۰میلیون مترمکعب در سال‌در مجموع ۱۲ پالایشگاه این مجموعه کاهش انتشار گاز مشعل نسبت به سال۱۴۰۱ خواهیم‌داشت.

وی ادامه داد: پروژه کاهش انتشار گاز مشعل در ۱۲ پالایشگاه پارس‌جنوبی تا پایان سال۱۴۰۲، بیش از ۲۵درصد پیشرفت داشته و انتظار داریم با تکمیل این پروژه تا پایان مرداد ۱۴۰۳ حجم انتشار گاز مشعل از روزانه ۸.۷ به ۵.۳میلیون مترمکعب در روز برسیم که اکنون این مقدار به روزانه ۷.۴میلیون مترمکعب رسیده‌است. به گفته وی، با پایان‌یافتن پروژه‌های فروش گازهای باقی‌مانده مشعل سالانه بیش ازهزارمیلیون مترمکعب دیگر کاهش خواهیم‌داشت.

مدیرعامل مجتمع گاز پارس‌جنوبی در ادامه با تاکید بر بهره‌مندی از توان داخلی در این مجموعه، بیان کرد: ۱۳پالایشگاه پارس‌جنوبی از ابتدا تا انتهای سال۱۴۰۲ ضمن استفاده ۹۰درصدی از تولیدات و تجهیزات داخلی و حمایت از فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و جوانان ایرانی، توانست با ثبت بیشترین حجم استفاده از قطعات و تجهیزات سازندگان داخلی، رتبه نخست کشور را میان زیرمجموعه‌های وزارت نفت به خود اختصاص دهد.

حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان

باهوش افزود: کسب این موفقیت بزرگ، نشانه حمایت تمام‌قد مجتمع گاز پارس‌جنوبی از جوانان خلاق و نوآور در شرکت‌های دانش‌بنیان و تولیدکنندگان ایرانی است. وی با تاکید بر همکاری مثبت بین دانش‌بنیان‌ها و بزرگ‌ترین مرکز تولید گاز کشور توضیح داد: حمایت از تولید باراول، سازندگان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان از شعارهای شاخص مجتمع گاز پارس‌جنوبی در سال‌های اخیر بوده‌است.

باهوش با اشاره به ساخت بسیاری از تجهیزات برای نخستین‌بار در کشور، یادآور شد: مجتمع گاز پارس‌جنوبی ساخت داخلی بیش از ۹۰درصد تجهیزات حساس و راهبردی از این مسیر را در کارنامه دارد. وی اعلام کرد: کالاهای ساخت داخل ضامن تولید پایدار در پالایشگاه‌های مجتمع گاز پارس‌جنوبی است و تاکنون بیش از ۱۱هزار و ۵۸۹کالای ایرانی در سراسر پالایشگاه‌های بزرگ‌ترین پایتخت تولید گاز کشور استفاده شده‌است. مدیرعامل مجتمع گاز پارس‌جنوبی در ادامه تصریح کرد: شرکت‌های سازنده قطعات و تجهیزات داخلی خوشبختانه با افزایش کیفیت محصولات خود، نیاز بزرگ‌ترین مجتمع گازی کشور را بررسی و شناسایی کرده‌اند و مجتمع گاز پارس‌جنوبی از ابتدای سال۱۴۰۲ تاکنون، بیش از ۱۵۲قلم کالای حیاتی با قرارداد ساخت بار اول را در دستور کار دارد.

قرارداد ساخت بار اول

باهوش ادامه داد: تعداد اقلام در قرارداد ساخت‌بار اول مصوبات معاونت علمی، فناوری و اقتصاددانش‌بنیان ریاست‌جمهوری در مجتمع گاز پارس‌جنوبی با سازندگاه داخلی از سال۹۹ تاکنون بیش از ۲۷۱ قلم کالا است. وی گفت: قطعات کمپرسورهای رفت و برگشتی، پمپ‌های صنعتی و گریز از مرکز، کمپرسور هوای ابزار دقیق، شیرهای کنترل، الکترو موتورهای ضدانفجار، هیترهای صنعتی ضدانفجار، قطعات UPS صنعتی، کنترل دور موتور، سیستم‌های تنظیم‌کننده اتوماتیک ولتاژ (AVR)، سیستم‌های کنترل توربین، انواع آشکار ساز شعله و گاز، آنالایزرهای گازی، سیستم تشخیص نفوذ، سیستم ارتعاش سنج، اتصالات ابزار دقیق، مولکولارسیو، آنتی فوم، کاتالیست، روغن توربین و کمپرسور از اقلام حیاتی ساخت داخل و مورداستفاده در پالایشگاه‌های مجتمع گاز پارس‌جنوبی هستند.

مدیرعامل مجتمع گاز پارس‌جنوبی همچنین از امضای هشت قرارداد پژوهشی با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در سال۱۴۰۲ خبر داد و گفت: این هشت قرارداد با دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، دانشگاه صنعتی شاهرود، پژوهشگاه صنعت نفت، پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای، دانشگاه تهران، دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، دانشگاه خلیج‌فارس بوشهر و پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی امضا شده‌است.

تحریم‌ها مانع تعمیرات پالایشگاه‌های نفت روسیه شدند

همزمان با حملات پهپادی اوکراین به زیرساخت انرژی، تحریم‌های امریکا کار تعمیرات تجهیزات پالایشگاهی در روسیه را دشوار کرده‌اند. به گزارش ایسنا، هنگامی که مهندسان شرکت نفتی لوک اویل روسیه در چهارم ژانویه متوجه شدند که یک توربین در بزرگ‌ترین پالایشگاه آنها شکسته است، به سرعت پی بردند که مساله، فراتر از یک مشکل جزئی است.

تنها یک شرکت بود که می‌دانست چطور واحد تولید بنزین را در پالایشگاه نورسی، واقع در حدود ۴۳۰ کیلومتر شرق مسکو، تعمیر کند. به گفته پنج منبع آگاه، مشکل این بود که این شرکت، امریکایی است. این شرکت یعنی شرکت چندملیتی مهندسی نفت UOP پس از حمله روسیه به اوکراین در فوریه سال ۲۰۲۲، از روسیه خارج شده بود. یک منبع نزدیک به لوک اویل که مایل نبود نامش فاش شود، گفت: مهندسان برای یافتن قطعات یدکی به اطراف شتافتند و چیزی پیدا نکردند. سپس کل واحد فقط متوقف شد.

چهار منبع دیگر گفتند: این واحد که یک کراکر کاتالیزوری برای تبدیل هیدروکربن‌های سنگین‌تر به بنزین است، از ژانویه از تولید خارج شده است و به دلیل عدم تخصص در داخل روسیه، مشخص نیست چه زمانی می‌توان آن را تعمیر کرد. واحد KK-۱، یکی از تنها دو کراکر کاتالیزوری در این پالایشگاه است. به گفته دو منبع، در نتیجه پالایشگاه نورسی که چهارمین پالایشگاه بزرگ روسیه است، تولید بنزین را تا ۴۰ درصد کاهش داده است. به گفته حداقل ۱۰ منبع صنعتی روسیه، پالایشگاه لوک اویل، نمونه‌ای از مشکلات گسترده‌تر در بخش انرژی روسیه است که در آن برخی از شرکت‌های نفتی در مواجهه با تحریم‌های غرب برای تعمیر پالایشگاه‌های خود که با کمک شرکت‌های مهندسی امریکایی و اروپایی ساخته شده‌اند، با مشکل مواجه هستند.به گفته منابع صنعتی، این مشکلات با حملات پهپادهای اوکراینی که دستکم دوازده پالایشگاه روسیه را در سال میلادی جاری هدف حمله قرار دادند، تشدید شده است.طبق محاسبات رویترز، این حملات باعث شد پالایشگاه‌های روسیه در سه ماهه اول، ۱۴ درصد از ظرفیت خود را تعطیل کنند. سرگئی واکولنکو، کارشناس صنعت انرژی روسیه و عضو غیر مقیم بنیاد کارنگی برای صلح بین‌المللی، گفت: اگر حملات پهپادها با این سرعت ادامه پیدا کند و پدافند هوایی روسیه بهبود نیابد، اوکراین می‌تواند پالایشگاه‌های روسیه را سریع‌تر از آن‌چه شرکت‌های روسی قادر به تعمیر آنها باشند، کاهش دهد. الکساندر نواک، معاون نخست وزیر روسیه، دیپلمات ارشد انرژی روسیه، هفته گذشته گفت: تاسیسات آسیب دیده نورسی، ظرف یک یا دو ماه آینده فعالیت خود را از سر خواهند گرفت زیرا شرکت‌های روسی سرگرم کار برای تولید قطعات یدکی مورد نیاز هستند. وی همچنین گفت: بیشتر پالایشگاه‌های روسیه، تولید خود را پس از حملات پهپادی افزایش داده‌اند و هیچ کمبودی در بازار سوخت داخلی وجود ندارد. نیکلای شولگینوف، وزیر نفت روسیه، روز چهارشنبه بدون ارایه جزئیات بیشتر، گفت: تمام پالایشگاه‌ها تا ژوئن تعمیر خواهند شد. پالایشگاه نورسی در نزدیکی شهر نیژنی نووگورود، ظرفیت تولید ماهانه ۴۰۵ هزار تن بنزین معادل ۱۱ درصد از کل بنزین روسیه را دارد. بنا بر محاسبات رویترز با در نظر گرفتن میانگین قیمت بنزین ۵۸۷ دلار در هر تن روسیه، لوک اویل از وقفه فعلی این پالایشگاه، تقریبا ماهانه ۱۰۰ میلیون دلار در درآمد ضرر خواهد کرد.

شرکت هانی ول اینترنشنال که شرکت مادر UOP است، در بیانیه‌ای به رویترز گفت: از فوریه سال ۲۰۲۲ هیچ تجهیزات، قطعات، محصولات یا خدماتی به پالایشگاه نیژنی نووگورود و همچنین به پالایشگاه اسلاویانسک که به‌طور مستقل مدیریت می‌شود، ارایه نکرده است. پالایشگاه اسلاویانسک در ۱۸ مارس مورد حمله پهپاد اوکراینی قرار گرفت و برای مدت کوتاهی دچار آتش سوزی شد. هانیول از طریق ایمیل به رویترز گفت: ما فعالانه در حال کار برای شناسایی و قطع هرگونه ارسال احتمالی محصولات خود به روسیه از طریق اشخاص ثالث هستیم. این شرکت گفت: با تمام الزامات مجوز صادرات قابل اجرا، قوانین و مقررات تحریمی مطابقت دارد. امریکا و متحدانش از زمان حمله به اوکراین، هزاران هدف روسیه را تحریم کرده‌اند و حدود هزار شرکت اعلام کرده‌اند که از این کشور خارج می‌شوند.

اقتصاد ۲.۲ تریلیون دلاری متمرکز بر صادرات روسیه، در مدت دو سال تحریم‌های بی سابقه، از آنچه مسکو یا غرب پیش بینی می‌کردند، تاب آورتر بوده است. به گفته بیش از ۱۰ منبع صنعتی روسیه، شرکت‌های غربی مانند UOP و گروه مهندسی سوییس ABB، فناوری و نرم‌افزار را برای تمام ۴۰ پالایشگاه بزرگ روسیه در دو دهه گذشته تامین کرده‌اند. هر پالایشگاه ترکیبی از تجهیزات روسی و خارجی دارد. یک سخنگوی ABB در گفتنگو با رویترز تایید کرد که پس از شروع جنگ در فوریه سال ۲۰۲۲، دریافت سفارشات جدید در روسیه را متوقف کرده و پس از انجام تعهدات قراردادی فعلی خود، هیچ برنامه‌ای برای بازگشت به روسیه ندارد. هیچ یک از این پنج منبع نگفتند که خرابی توربین پالایشگاه نورسی در ژانویه، در نتیجه حملات پهپادی بوده است.

اما منابع گفتند که مشکلات در این کارخانه تنها پس از آن بدتر شد که نورسی برای اولین بار توسط پهپادهای اوکراینی در فوریه، هدف حمله قرار گرفت و سایر تجهیزات آسیب دیدند و فشار بیشتری بر کل پالایشگاه وارد شد. همانند امریکا، قیمت بنزین از نظر سیاسی، یک موضوع حساس در روسیه است و مقامات تلاش می‌کنند افزایش قیمت را محدود کنند. اقدامات اخیر شامل اعمال ممنوعیت ۶ ماهه صادرات بنزین در ماه فوریه بود. اوکراین می‌گوید به پالایشگاه‌های روسیه حمله می‌کند زیرا می‌خواهد با کاهش درآمدهای دولتی و کاهش سوخت ارتش، ماشین جنگی کرملین را تضعیف کند. واکولنکو که رییس سابق استراتژی شرکت گازپروم نفت روسیه بود، گفت: پهپادها دهها، اگر نگوییم صدها برابر، ارزان‌تر از هزینه تعمیر هستند که در جنگ فرسایشی مهم است. او چند روز پس از شروع جنگ اوکراین، این شرکت و روسیه را ترک کرد. روسیه دومین صادرکننده بزرگ نفت در جهان است. از زمانی که کشورهای غربی، تحریم‌هایی را علیه مسکو اعمال کردند، این کشور بیشتر صادرات نفت و محصولات خود را به آسیا و آفریقا تغییر داده است. به گفته بیش از ۱۰ معامله‌گر نفت روسیه، اگر مسکو با کاهش شدید تولید پالایشگاه‌ها مواجه شود، مجبور خواهد شد صادرات سوخت را به نفع نفت خام کاهش دهد. روسیه نفت خام را فقط برای چند خریدار بزرگ مانند چین، هند و ترکیه عرضه می‌کند، اما تعداد خریداران سوخت این کشور نسبتا گسترده‌تر است زیرا می‌تواند سوخت را برای مصرف کنندگان کوچک‌تر فاقد سیستم‌های پالایشی بزرگ در آفریقا و امریکای جنوبی، ارسال کند. قدمت صنعت پالایش روسیه به دهه ۱۹۴۰ باز می‌گردد که امریکا، تجهیزات را تحت برنامه وام-کرایه در طول جنگ جهانی دوم ارایه کرد.

پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، شرکت‌های نفتی روسیه ده‌ها میلیارد دلار برای ارتقا با کمک شرکت‌هایی مانند UOP و ABB سرمایه‌گذاری کردند. شرکت UOP به ارتقای پالایشگاه‌های نورسی و اسلاویانسک کمک کرد. اما در پاسخ به پرسش رویترز، مشخص نکرد که به کدام پالایشگاه‌های دیگر روسیه، خدمات رسانی کرده است.

امریکا برای جلوگیری از انتقال فناوری به روسیه، تحریم‌هایی را علیه شرکت‌هایی در سراسر جهان از جمله در ترکیه اعمال کرده است. کشورهای تحت تحریم‌های غرب مانند روسیه و ایران، مدت‌هاست که موفق شده‌اند روزنه‌هایی برای تهیه قطعات یدکی تجهیزات ساخت غرب مانند هواپیما یا خودرو پیدا کنند اما تجهیزات پالایش بسیار نادرتر و تخصصی‌تر است. یکی از این پنج منبع گفت: شرکت‌های غربی برای جلوگیری از واردات قطعات یدکی روسیه از طریق کشورهای ثالث، کنترل‌های خود را تشدید کرده‌اند. بر اساس گزارش رویترز، دو نفر از منابع آگاه گفتند: لوک اویل از شرکت‌های چینی خواسته است تا واحد KK-۱ را در نورسی تعمیر کنند. این منابع نام شرکت‌های چینی را ذکر نکردند. یکی از این منابع گفت: چین فناوری را در اختیار دارد. اما اغلب این به معنای جایگزینی کامل و پرهزینه واحد است تا تعمیر معمولی، ارزان و منظم.

تسهیل گری و ایجاد امنیت در فضای صنعت نفت برای جلب سرمایه‌های مردمی

کارشناس انرژی گفت: شرط ورود سرمایه‌های راکد مردمی به‌منظور افزایش تولید نفت و گاز، تسهیل‌گری و ایجاد امنیت در فضای صنعت نفت برای جلب این سرمایه‌ها است.«محمدصادق مهرجو» در گفت‌وگو با ایرنا با اشاره به عملکرد دولت در سال گذشته و شعار سال افزود: با توجه به اینکه رهبر معظم انقلاب امسال را به «جهش تولید با مشارکت مردم» نامگذاری کرده‌اند و در سخنرانی اخیر ایشان در جمع مسوولان و کارگزاران نظام مجدد مورد تاکید معظم له قرار گرفت، تحلیل زمینه‌های ایجاد و تحقق این مهم در صنعت نفت نیازمند بررسی روند رشد تولید در سال‌های اخیر به‌ویژه در زمینه افزایش تولید و صادرات نفت خام در دولت سیزدهم است.وی بیان‌داشت: البته نباید این نکته را از نظر دور داشت که افزایش تولید نفت و گاز برخلاف سایر صنایع دیگر کشور به شکلی ناگهانی و در کمتر از یک‌سال تحقق نخواهد یافت و باید طی دست‌کم سه سال به جذب سرمایه و همچنین اقدامات توسعه ای لازم اقدام کرد تا پس از طی مدت زمان مورد انتظار تولید به شکلی افزایشی خود را در نمودار تولید نفت و گاز کشور نشان دهد.این کارشناس انرژی در ادامه گفت: اگر بخواهیم زمینه‌های حضور و مشارکت بیشتر مردم در صنعت نفت را مورد بررسی قرار دهیم، می‌توان به شرکت‌های دانش بنیان کوچک که نقش مهمی را در فعالیت‌های فناورانه صنعت نفت ایفا می‌کنند اشاره کرد. هرچند از سال ۱۴۰۰ در قالب طرح‌های افزایش تولید در زمینه چاه‌های بسته و کم‌بازده خود را در بالادست صنعت نفت نشان دادند.مهرجو با اشاره به مشارکت مردم در صنعت نفت خاطرنشان کرد: یکی دیگر از راه‌های مشارکت مردم در جهش (افزایش) تولید نفت و گاز، ایجاد فضای مناسب برای ورود سرمایه‌های مردمی (که به‌طور عمده در اختیار بانک‌ها است)، به چرخه سرمایه‌گذاری مستقیم در طرح‌های توسعه‌ای از طریق ایجاد مشوق‌های لازم جهت جذب این سرمایه‌ها است که مبلغ قابل توجهی است.

این کارشناس انرژی ادامه‌داد: شرط ورود سرمایه‌های راکد مردمی، تسهیل‌گری و ایجاد امنیت در فضای صنعت نفت برای جلب این سرمایه‌ها است.وی تاکید کرد: لازمه اصلی رشد تولید، تامین سرمایه در صنعت نفت است و بر اساس آمار موجود ظرفیت جذب سرمایه‌های کشور در بانک‌ها طی سال تا رقم سه‌هزار همت نیز برآورد می‌شود که معادل تقریبا ۶۰۰ میلیارد دلار است و اگر یک سوم از این میزان هم جذب بخش‌های مختلف صنعت نفت شود، به رشد تولید در سال‌های آینده منجر خواهد شد.مهرجو اظهار داشت: یکی دیگر از راه‌های جلب مشارکت سرمایه‌های مردمی در صنعت نفت، ایجاد زمینه لازم برای مشارکت بیشتر مردم در بورس انرژی (به‌ویژه نفت خام) است. طی سال‌های گذشته طرح ایجاد بورس انرژی (نفت) در کشور به عنوان یک ایده جذاب برای ورود بیشتر ظرفیت‌های مردمی جهت خرید درصدی از نفت خام تولیدی در کشور مطرح شد که البته هیچگاه نتوانست از حد یک ایده به شکل یک امکان عملی تبدیل شود.

وی افزود: ایجاد سازوکار لازم همانند آنچه که در تالار بورس‌های معتبر بین المللی برای انجام معاملات نفت خام وجود دارد می‌تواند سرمایه‌های مردمی را از طریق کارگزاری‌ها به سمت بورس انرژی (یا در قالب فرابورس) هدایت کرده و ضمن ایجاد انگیزه و جذب سرمایه در این بورس، نسبت به تحرک بیشتر بازار انرژی کشور بخصوص در بخش نفت بیانجامد.کارشناس انرژی در پایان گفت: ایجاد بازارهای ثانویه در بخش انرژی کشور برای انجام معاملات انواع مختلف حامل‌های انرژی با توجه به ظرفیت کشور جهت تولید انواع حامل‌ها نظیر برق تجدیدپذیر یا تولید فرآورده‌های نفتی در پالایشگاه‌های کوچک مقیاس، از دیگر زمینه‌های ورود بخش‌های مردمی در قالب شرکت‌های خصوصی است.

وی تصریح‌کرد: این همه اما در صورتی محقق خواهد شد که نه فقط در فضای عمومی کشور تسهیل گری لازم برای ورود بخش‌های مردم‌نهاد به بخش‌های تولیدی مهیا شود، بلکه تصدی گری دولت نیز در بخش‌هایی که امکان کاهش نقش وجود دارد اتفاق بیفتد.

موج انرژی

استمرار کاهش عرضه اوپک

قیمت نفت در روز جمعه پنجم آوریل به افزایش خود ادامه داد و دومین هفته متوالی سیر صعودی خود را رقم زد که ناشی از افزایش تنش‌های ژئوپلیتیک در اروپا و خاورمیانه، همراه با نگرانی‌ها در مورد کاهش عرضه و چشم‌انداز خوش‌بینانه برای تقاضای جهانی سوخت بود. به گزارش رویترز و تا لحظه تنظیم این گزارش، نفت برنت با ۵۹سنت افزایش به ۹۱.۲۴ دلار در هر بشکه رسید، درحالی‌که نفت‌خام وست‌تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۴۳سنت افزایش، ۸۷.۰۲ دلار در هر بشکه فروخته شد. هر دو شاخص در بالاترین سطح خود از اکتبر۲۰۲۳ قرارگرفته‌اند که نشان‌دهنده اعتماد روبه‌رشد در حرکت بازار نفت است.

دانیل هاینس و سونی کوماری، تحلیلگران ANZ با اشاره به ترکیبی از شاخص‌های مثبت اقتصادی، محدودیت‌های عرضه مداوم و افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک، این روند را مهم دانسته و تخمین زدند قیمت برنت در تابستان به ۹۵ دلار در هر بشکه برسد. چشم‌انداز ژئوپلیتیک نقش مهمی در افزایش بهای نفت داشته‌است. وعده انتقام‌جویی ایران از اسرائیل پس از حمله به سوریه، همراه با حملات مداوم پهپادهای اوکراینی به پالایشگاه‌های روسیه، نگرانی‌هایی را در مورد اختلالات احتمالی در عرضه جهانی سوخت ایجادکرده است. یکی از مقامات ناتو تخمین‌زده که این حملات ممکن است بیش از ۱۵درصد از تولید سوخت روسیه را مختل کرده باشد و اختلال عرضه را تشدید کند. علاوه‌بر این، سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) و متحدانش که مجموعا اوپک‌پلاس نامیده می‌شوند، سیاست عرضه نفت خود را در این هفته بدون تغییر حفظ کردند و از کشورهای عضو خواستند تا پایبندی خود را به کاهش تولید افزایش دهند. تحلیلگران ANZ پیش‌بینی می‌کنند که رعایت دقیق‌تر سهمیه‌های تولید می‌تواند منجر به کاهش بیشتر تولید شود و به‌طور بالقوه تولید را کمتر و موجودی‌ها را در سه‌ماهه دوم کاهش دهد.

علاوه بر این، با کاهش صادرات نفت‌خام توسط مکزیک و امارات‌متحده‌عربی، عرضه نفت سنگین در سطح جهان کاهش یافته‌است. تحلیلگران موسسه مالی جی‌پی‌مورگان به رشد یک و نیم‌میلیون بشکه‌ای در روز در سه‌ماهه اول اشاره کردند که قطعا باعث افزایش قیمت نفت خواهد شد. درحالی‌که سرمایه‌گذاران منتظر انتشار داده‌های اشتغال در آمریکا هستند، مسیر قیمت نفت در کوتاه‌مدت در معرض تحولات ژئوپلیتیک و پویایی عرضه و تقاضا در بازار جهانی نفت باقی خواهد ماند.

پایبندی به استراتژی فعلی

اوپک‌پلاس، ائتلاف کشورهای تولیدکننده نفت به رهبری عربستان‌سعودی و روسیه، اخیرا تصمیم گرفته تا استراتژی فعلی خود را برای کاهش تولید نفت در نیمه اول سال‌حفظ کند. این تصمیم که در جلسه آنلاین اعضای کلیدی به‌دست آمد، بر تعهد این گروه به تثبیت بازارهای جهانی نفت درمیان تنش‌های ژئوپلیتیک و عدم‌اطمینان اقتصادی تاکید می‌کند. اوپک‌پلاس قصد دارد با پایبندی به کاهش تولید به میزان تقریبی ۲میلیون بشکه در روز، سطح عرضه را کنترل و در نتیجه از قیمت نفت که در روزهای اخیر به ۹۰ دلار در هر بشکه افزایش یافته، حمایت کند. منطق پشت این سیاست ایجاد تعادل بین پویایی عرضه و تقاضا عنوان‌شده‌است. با وجود نگرانی‌ها در موردفشارهای تورمی و پیامدهای بالقوه برای سیاست‌های پولی، اوپک معتقد است که حفظ انضباط تولید برای حفظ ثبات بازار حیاتی است.

این رویکرد توسط عبدالعزیز بن‌سلمان، وزیر انرژی عربستان‌سعودی که به‌طور مداوم از احتیاط در مدیریت عرضه نفت درمیان پس‌زمینه افزایش نوسانات حمایت کرده، هدایت می‌شود، با این حال هنوز چالش‌ها در مورد میزان اتحاد اعضا به کاهش عرضه باقی‌مانده‌است. کشورهایی مانند عراق و قزاقستان برای اجرای کامل کاهش تولید موردتوافق خود با مشکل مواجه شده‌اند که این امر پرسش‌هایی را در مورد اثربخشی مکانیزم‌های اجرایی اوپک ایجادکرده است. برای رسیدگی به این مسائل، از کشورهای عضو خواسته شده‌است تا برنامه‌های مفصلی را تا پایان آوریل ارائه کنند که تعهدات خود را برای دستیابی به اهداف تولید مشخص می‌کند.

پیامدهای گسترده بر بازارهای جهانی

در نهایت، تصمیمات اتخاذشده توسط اوپک‌پلاس در ماه‌های آینده پیامدهای گسترده‌ای بر بازارهای جهانی انرژی خواهد داشت که مسیر قیمت نفت را شکل می‌دهد و بر چشم‌انداز اقتصادی کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کنندگان نفت تاثیر می‌گذارد. از آنجاکه این اتحاد با پیچیدگی‌های پویایی عرضه و تقاضا دست‌وپنجه نرم می‌کند، توانایی آن برای عبور از این چالش‌ها توسط فعالان بازار و سیاستگذاران در سراسر جهان به‌دقت زیرنظر خواهد بود. در ماه‌های اخیر، افزایش تولید نفت ایالات‌متحده و جریان‌های نفتی در حال تحول جهانی، صادرات نفت‌خام آمریکا را به سطوح بی‌سابقه‌ای رسانده و بازارهای سنتی اوپک را با چالش مواجه کرده است. از اروپا تا آسیا، افزایش خرید نفت‌خام آمریکا به دلیل ترکیبی از عوامل، از جمله تحریم‌ها علیه روسیه و عدم‌قطعیت‌های مربوط به رفع تحریم‌های ونزوئلا بوده‌است.

در اروپا، نگرانی‌ها در مورد واردات نفت‌خام روسیه و ونزوئلا منجر به افزایش واردات نفت از ایالات‌متحده شده که با تاخیر در حمل‌ونقل به دلیل درگیری‌هایی که بر مسیرهای سنتی کشتیرانی تاثیر می‌گذارد، تشدید شده‌است. در نتیجه ایالات‌متحده شاهد رکورد صادرات ۴میلیون بشکه‌ای در روز بوده که نسبت به سال‌های گذشته افزایش قابل‌توجهی داشته‌است. افزایش صادرات نفت‌خام آمریکا را می‌توان به رونق تولید نفت این کشور نسبت داد که سال‌گذشته به رکورد ۱۳میلیون بشکه در روز رسید.

در همین‌حال، اوپک‌پلاس به محدودکردن عرضه خود برای تقویت قیمت نفت‌خام ادامه‌می‌دهد و فرصت‌هایی را برای تولیدکنندگان آمریکایی ایجاد می‌کند تا سهم بیشتری از بازار را تصاحب کنند. اروپا به دلیل تحریم‌های غرب علیه مسکو پس از تهاجم روسیه به اوکراین، به‌عنوان بزرگ‌ترین خریدار نفت‌خام آمریکا ظاهر شده‌است.

گنجاندن نفت‌خام وست‌تگزاس اینترمدیت (WTI) در قیمت‌گذاری برنت، انگیزه بیشتری برای خرید نفت‌خام آمریکا در اروپا ایجادکرده است. شایان ذکر است، هلند با میانگین ۶۵۲هزار بشکه در روز، بیشترین حجم صادرات نفت‌خام آمریکا را در سال۲۰۲۳ داشت. صادرات نفت‌خام ایالات‌متحده به چین نیز افزایش قابل‌توجهی داشته و نسبت به سال‌های گذشته دوبرابر شده، زیرا روسیه در پی تحریم‌های غرب به‌دنبال بازارهای جدید است.

روزگار معدن

یکشنبه
۱۹ فروردین ۱۴۰۳
۲۷ رمضان ۱۴۴۵
۷ آوریل ۲۰۲۴
سال هفتم
شماره ۱۲۷۹

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر: ۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲
امورمشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه: شاخه‌سبز

www.rouzegaremadan.ir ● www.instagram.com/Madandaily ● www.twitter.com/Madandaily ● https://t.me/rozegarmadan ● E-mail:info@madandaily.com

معامله ۲ میلیون و ۲۵۲ هزار تن محصول در بورس کالا

در معاملات هفته گذشته بازار فیزیکی بورس کالای ایران ۲ میلیون و ۲۵۲ هزار و ۱۸۴ تن انواع محصول به ارزش ۲۰ هزار میلیارد تومان دادوستد شد.به لحاظ حجم سیمان، فولاد، سنگ آهن سنگین‌وزن‌های تالار صنعتی و معدنی و قیر و وکیوم باتوم نیز سنگین‌وزن‌های تالار پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی بودند.تالار محصولات صنعتی و معدنی شاهد معامله یک میلیون و ۸۲۹ هزار و ۵۸۶ تن انواع کالا به ارزش ۱۰,۹ هزار میلیارد تومان در هفته گذشته بود.در این تالار یک میلیون و ۸۹ هزار و ۳۵۶ تن سیمان، ۳۱۰ هزار تن سنگ آهن، ۲۱۳ هزار و ۶۸۰ تن فولاد، ۲۱۱ هزار تن آهن اسفنجی، ۵ هزار و ۵۵۰ تن آلومینیوم معامله شد.در تالار فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی ۱۱۸ هزار و ۶۹۹ تن قیر، ۱۰۷ هزار و ۱۰۰ تن وکیوم باتوم، ۹۴ هزار و ۸۸۱ تن مواد پلیمری، ۳۳ هزار و ۸۴ تن مواد شیمیایی، ۳ هزار و ۳۱۴ تن روغن، ۶۴۰ تن لوب کات، ۳۵۰ تن گوگرد و ۳۴۰ تن گازها و خوراک ها معامله شد. بازار فرعی نیز شاهد معامله ۸۳۰ تن انواع کالا و محصول به ارزش۲۳,۲ میلیارد تومان بود.

کارتن

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

روزهای بد بورس در آغاز سال

گروه بورس: بورس تهران در هفته معاملاتی اخیر روند نزولی داشت و مجددا بازدهی منفی برای سهامداران به جای گذاشت و این بازدهی منفی در حالی بود که اغلب کارشناسان پیش بینی می‌کردند که حداقل بورس در دو الی سه هفته معاملاتی ابتدای سال روندی صعودی و سودده داشته باشد؛ اما این روزها شاهد روند نزولی در بازارها هستیم.طی روزهای معاملاتی گذشته نقدینگی افراد حقیقی از صندوق‌ها و سهام مختلف خارج شد. درست است بازار در این روزها عدد بسیار بالایی در خروج نقدینگی به خود ندیده است اما همین موضوع باعث شده یک جو بی اعتمادی در ابتدای سال ایجاد می‌شود. چراکه در سال‌های اخیر بورس تهران حداقل در هفته‌های ابتدایی معاملات سبزپوش می‌شد؛ اما امسال دوباره همه‌چیز عوض شد و بازدهی منفی را شاهد بودیم. قیمت دلار بازار آزاد هر روز رو به افزایش است و در حال حاضر قیمت دلار بازار آزاد در محدوده ۶۴ هزار و ۶۵۰ تومان قرار دارد و این درحالی رخ می‌دهد که قیمت دلار در بازارهای رسمی در محدوده ۴۰ هزار تومان قرار دارد. این تفاوت قیمتی محدوده بسیار بالایی است و اکنون دو راهکار وجود دارد نخست کاهش قیمت دلار بازار آزاد و دوم افزایش قیمت دلار نیمایی است که این فاصله قیمتی در بازار کاهش یابد و به نوعی بازارها به تعادل برسد. فاصله قیمتی بسیار بالا برای بورس نیز مضر است یعنی صورت مالی‌ها به همان دلار ۴۰ هزار تومانی معامله می‌شوند و از سوی دیگر سهامداران به قیمت دلار بازار آزاد توجه دارند و این گپ قیمتی باعث شده که بازار سهام در یک شرایط جدید فرو برود.

▣ بورس ارزنده

در حال حاضر بازار سرمایه یکی از ارزنده‌ترین بازارها در ایران است. به این دلیل که از نظر معیار p/e بسیار در شرایط مطلوبی قرار دارد و همچنین بازار از نظر دلاری در کف تاریخی خود یعنی بین ۱۴۰ تا ۱۴۵ میلیارد دلار ایستاده است و با توجه با اختلاف ۵۰ درصدی نرخ دلار نیما و بازار آزاد یکی از ظرفیت‌های بازار سرمایه برای رشد کاهش این اختلاف است؛ یعنی افزایش نرخ دلار نیما به سمت بازار آزاد، اما یکسری تهدیدها نیز وجود دارد. مثل نرخ بهره بالای بدون ریسک که به بالای ۳۴ درصد رسیده که با توجه به سیاست‌های بانک مرکزی ادامه این روند قابل پیش‌بینی است. تهدید دوم اما عدم پیش‌بینی‌پذیر بودن سیاست‌های کلان بر بازار سرمایه است. مانند عدم ثبات اقتصادی و تصمیمات یک‌شبه، بنابراین در حالت معمول رشد بازار سرمایه در سال جدید انتظار می‌رود حداقل به اندازه تورم باشد و از طرفی ریزش بیشتری را برای بازار سرمایه متصور نیستم و نقطه فعلی را کف بازار می‌توان در نظر گرفت، اما هر تغییری در سیاست‌های اقتصادی می‌تواند باعث ایجاد انتظارات مطلوب‌تری شود که این وضعیت اصلا در بازارهای دیگر قابل تصور نیست.پیمان مولوی، کارشناس بازار سرمایه در صفحه خود نوشت: «بازار سهام ایران در شرایط عدم تعادل است، این یعنی افرادی در بازار حضور دارند که به دنبال سودشان هستند و می‌خواهند زیان‌شان را در سال‌های گذشته جبران کنند. این افراد چشم‌اندازشان به بازار کوتاه‌مدت بوده و بازار سهام را بازاری برای حفظ سرمایه نمی‌دانند. همچنین اگر از بعد اقتصاد دستوری به بازار نگاه کنیم، شاهد فشارهای متعدد به صنایع هستیم؛ به‌طوری‌که شرکت‌های فعال در بازار سهام توان سرمایه‌گذاری به دلیل وجود ریسک‌های متعدد را ندارند. در حالی که امید می‌رفت شاخص بازار سهام چهار میلیون واحد باشد این شاخص در کانال دو میلیون واحد متغیر مانده است زیرا خروجی و حرکت نقدینگی به سمت بازارهای طلا، دلار و خودرو است. مشکل دیگر که حقوقی‌ها با آن درگیر هستند، کاهش تقاضا در کسب‌وکارها است که موجب شده سود شرکت‌ها نیز کاهش یابد. چشم‌انداز بازار سهام، چشم‌انداز خاصی نیست البته این به معنای آن نیست که بازار سهام از تورم ممکن است عقب بماند. ممکن است از تورم جلو بیفتد اما باید رکورد چهار هزار واحد را شاهد باشیم تا به نقطه موازی سایر بازارها به لحاظ بازده نسبت به سال ۱۳۹۹ برسد. با تشدید تنش سیاسی، متاسفانه شاهد ریزش بیشتری خواهیم بود چراکه ناخودآگاه سهامدارانی که سال‌های قبل آمده‌اند و پس‌اندازهای ریز خود را به این بازار منتقل کردند، ریسک‌گریز هستند و سریع از این بازار خارج می‌شوند»

▣ بورس در هفته اخیر

شاخص کل در آخرین روز کاری هفته به رقم ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار و ۹۰۶ واحد رسید و نسبت به آخرین روز معاملاتی هفته قبل ۱۰ هزار و ۴۸۰ واحد پایین‌تر ایستاد و بازدهی هفته شاخص بورس منفی ۰,۴۶ درصد شد. شاخص هم وزن نیز در پایان هفته نسبت به هفته پیشین ۱۰ هزار و ۷۴۳ واحد پایینتر ایستاد و بازدهی منفی ۱.۴ درصدی را ثبت کرد. شاخص کل بورس تهران در روز شنبه کاهش ۲۶۰ واحدی داشت و روز سه‌شنبه شاخص ۱۵ هزار و ۷۲۶ واحد ریزش کرد. در روز چهارشنبه نیز شاخص کل ۵ هزار و ۶۴۲ واحد رشد کرد. در این هفته، میانگین ارزش معاملات بازار سهام ۲۲ هزار و ۶۱۳ میلیارد تومان بود. میانگین ارزش معاملات خرد بورس نیز ۴ هزار و ۴۱۱ میلیارد تومان بود که نسبت به رقم ۵ هزار و ۶۳ میلیاردی هفته پیشین، کاهش ۱۳ درصدی داشته است. میانگین ارزش صف‌های فروش در هفته اخیر ۱۱۹ میلیارد تومان بود که از میانگین هفته پیشین ۲۲ میلیارد تومان کمتر بود و افت ۱۶ درصدی داشته است. بالاترین رقم هفته ۱۷۸ میلیارد تومان بود که در روز سه‌شنبه ثبت شد و کمترین رقم ۸۶ میلیارد تومان بود که در روز شنبه ثبت شد. میانگین ارزش صف‌های خرید در هفته اخیر ۱۰۹ میلیارد تومان بود که از میانگین هفته گذشته ۱۲۴ میلیارد تومان کمتر بود. در این هفته، میانگین ارزش صف‌های خرید ۵۳ درصد کاهش یافته است. بالاترین رقم هفته ۱۲۸ میلیارد تومان بود و در روز شنبه ثبت شد. پایین‌ترین رقم به روز سه‌شنبه برمی‌گردد که ۷۶ میلیارد تومان بود. در اولین روز معاملاتی هفته، ۳۴ میلیارد تومان پول حقیقی از بورس خارج شد. در روز سه‌شنبه نیز ۵۵۴ میلیارد تومان پول حقیقی خارج شد. در آخرین روز معاملاتی هفته نیز پول حقیقی خارج شد که ارزش آن ۲۸۴ میلیارد تومان بود. در مجموع کل هفته ۸۷۲ میلیارد تومان پول حقیقی از بورس خارج شد و میانگین روزانه خروج پول حقیقی ۲۹۱ میلیارد تومان بود.

▣ برترین‌های هفته اخیر

آمار معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران نشان می‌دهد در هفته منتهی به ۱۷ فروردین ۲۷۱ شرکت در تالارها و بازار فرعی کالا و محصولشان را عرضه کردند که به معامله ۲ میلیون و ۲۰۹ هزار تن انواع کالا و محصول به ارزش ۱۸.۴ هزار میلیارد تومان منتهی شد. ارزش معاملات ۱۰ شرکت برتر ۷.۶ هزار میلیارد تومان برآورد شد. بورس کالای ایران برترین‌های بورس کالا در هفته منتهی به ۱۷ فروردین را براساس ارزش فروش شرکت‌ها در بازار فیزیکی اعلام کرد. جزییات رتبه‌بندی جایگاه شرکت‌ها از لحاظ فروش به شرح زیر است: پالایش نفت اصفهان با ثبت معامله ۹۹ هزار تن وکیوم باتوم و لوب کات سبک به ارزش یک هزار و ۴۰۸ میلیارد تومان در رتبه نخست ایستاد. صباوفلاد خلیج فارس با فروش ۹۰ هزار تن آهن اسفنجی بریکت به ارزش یک هزار و ۲۹۶ میلیارد تومان، دوم شد. فولاد خوزستان با فروش ۴۴ هزار و ۶۰۰ تن شمش بلوم، آرگون و تختال به ارزش ۹۳۹ میلیارد تومان، سوم شد. معدنی و صنعتی چادرملو با ثبت معامله ۹۰ هزار تن گندله سنگ آهن و شمش بلوم به ارزش ۷۷۱ میلیارد تومان در رتبه چهارم ایستاد. نفت جی با فروش ۵۲ هزار و ۶۰۰ تن قیر به ارزش ۷۵۹ میلیارد تومان پنجم شد. معدنی و صنعتی گل گهر با ثبت معامله ۱۲۰ هزار تن گندله سنگ آهن به ارزش ۶۲۱ میلیارد تومان، ششم شد. پالایش نفت تهران با فروش ۲۸ هزار و ۹۵۰ تن لوب کات سنگین و سبک، وکیوم باتوم و گوگرد گرانوله به ارزش ۵۲۴ میلیارد تومان در رتبه هفتم ایستاد. سنگ آهن گهرزمین نیز با ثبت معامله ۱۱۰ هزار تن گندله و کنسانتره سنگ آهن به ارزش ۴۹۵ میلیارد تومان هشتم شد. سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران ۳۵ هزار تن آهن اسفنجی به ارزش ۴۵۰ میلیارد تومان فروخت نهم شد. آهن و فولاد ارفع با فروش ۲۰ هزار تن شمش بلوم و ثبت ارزش ۴۲۱ میلیارد تومان دهم شد.

پول پشت در بورس

بازار سهام هفته گذشته در مسیر نزولی حرکت کرد تا با کاهش ۰.۴۶درصدی، میزان نوسان شاخص کل از ابتدای سال به رشد ۲.۵۴درصدی برسد. به این ترتیب یکی از عملکردهای نوسانی بورس تهران در سه‌سال گذشته از ابتدای سال تا اینجای کار به ثبت رسیده است. در بخش حجم معاملات روزانه نیز با سقوط ارزش دادوستدهای خرد به زیر ۴هزار میلیارد تومان، این نماگر مهم به سطح ۳۹۶۵میلیارد تومان رسید و حدود ۱۳.۱۷درصد کاهش را نسبت به هفته قبل نشان داد که به‌خوبی عمق رکود کنونی را نشان می‌دهد.میانگین روزانه ارزش معاملات خرد سهام از ابتدای سال، ۴۳۲۵ میلیارد تومان برآورد می‌شود، اما نسبت به اسفندماه این سنجه آماری روند افزایشی را نشان می‌دهد. البته بازار سهام از ابتدای سال تنها هفت‌روز معاملاتی را پشت سر گذاشته است. در حیطه سیاستگذاری، در روزهای گذشته گام جدی در راستای افزایش کنترل انتظارات تورمی برداشته نشد و دلار، طلا و سکه سطوح قیمتی جدیدی را لمس کردند؛ شرایطی که امکان به تعادل رسیدن بازارها به اثر تنش‌های جدید منطقه‌ای و متعادل شدن عرضه و تقاضا در کوتاه‌مدت را تضعیف می‌کند. با توجه به اینکه در بخش سیاست خارجی کشور، تحولات روزهای گذشته نیز به دایره ابهامات بازارها اضافه شده است، این مساله در تشدید فضای انتظار تا پایان یافتن ابهامات برای ورود تقاضای موثر سهامی تاثیرگذار است. کارشناسان بازار سهام در شرایط کنونی یکی از نکات بورس نسبت به بازارهای موازی را ارزندگی بازار سهام می‌دانند. اکثریت آنها این‌گونه پاسخ می‌دهند که «بخشی» از نمادها کمتر از ارزش ذاتی در حال معامله هستند و کلیت بازار سهام در سطوح تعادلی قیمت قرار دارد و گران نیست. به همین دلیل آغاز فصل مجامع (تقاضا برای سهام سودمحور و ارزنده) و امیدواری سهامداران به دریافت مجوز افزایش نرخ فروش محصولات شرکت‌ها با فرض مقاومت ارز و نرخ‌های جهانی برای عقبگرد قیمتی می‌تواند برای بورس تهران، جذابیت ویژه‌ای بسازد و به کمک ارزندگی بازار بشتابد. تحلیلگران اقتصادی معتقدند بازارهای ارز و طلا کماکان فاقد توجیه سرمایه‌گذاری در نرخ‌های کنونی هستند و حباب در اطراف این بازارها پرسه می‌زند.با این حال، روند منفی یکپارچه حاکم بر فضای معاملات به دلیل ریسک‌های متعدد موجب شده است تا حتی تحلیلگران بورسی نیز نسبت به وضعیت بازارسهام به دیده انتقاد بنگرند. در واقع ریسک‌های گوناگون تحلیل‌پذیری نمادها را عملا با ابهام مواجه کرده است. از این رو تحلیل‌گریزی بورس به مثابه امتیاز منفی برای بازار مذکور محسوب می‌شود، به‌طوری که عدم‌تحلیل‌پذیری بازار سهام متاثر از ریسک‌های بیرونی سبب شده است تا سرمایه‌گذاران توجه کافی به ارزندگی سهام نداشته باشند. به لحاظ رفتاری شاید نتوان توضیحی برای این تناقض یافت. با پیشروی ابهامات، بازارهای کم‌ریسک‌تر در اولویت سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند و طبیعی است که با توجه به بی‌اعتمادی حاکم بر معاملات تالار شیشه‌ای، سهام ریسک‌پذیر نتوانند جای پای محکمی در میان بازارها باز کنند؛ مگر اینکه دلار و طلا به روند افزایش قیمتی که در پیش گرفته‌اند ادامه دهند. روند صعودی قیمت در بازارهای جهانی نیز همچنان تعجب کارشناسان را به دنبال داشته است. در همین راستا، قیمت نفت برنت و طلای جهانی در سطوح جدیدی قرار گرفت. به این ترتیب می‌توان گفت انتظارات تورمی که در بازارها شکل گرفته ممکن است سبب سرایت این وضعیت به معاملات سهام بنیادی نیز شود. البته دراین میان باید توجه داشت که اتخاذ سیاستگذاری‌های اقتصادی جدید به طور مشخص بر روند بازار سهام اثرگذار است. با این اوصاف باید دید بورس در هفته جاری چه سمت و سویی به خود خواهد گرفت. در همین رابطه، محسن افشارمنش، کارشناس بازارسرمایه، با بیان اینکه بورس در هفته جاری به‌شدت تحت‌تاثیر رفتارهای سیاسی و اتفاقات نظامی خواهد بود، افزود: به نظر می‌رسد در روزهای آینده بورس به مرور متعادل شود و در روزهای آینده از احتیاط سهامداران کاسته شود. وضعیت بازارهای موازی و شیب تند قیمت‌ها در بازارهای موازی شرایطی را به وجود آورده که بازارسهام چاره‌ای جز همسو شدن با این شرایط را ندارد. به گفته او، اگر قیمت‌ها به‌ویژه در بازار طلا به ثبات برسد، رشد بورس آغاز خواهد شد. به عبارت دیگر می‌توان اینطور بیان کرد که با شکل‌گیری انتظارات تورمی جدید بازار سهام نیز به‌زودی وارد رقابت با سایر بازارها می‌شود. افشارمنش در پاسخ به این پرسش که بورس تحت چه شرایطی جاماندگی خود از بازارهای رقیب را جبران می‌کند، گفت: مهم‌ترین محرک بورس در سال‌جاری «دلار» است. این محرک اگر با کاهش فاصله نرخ دلار نیما با دلار آزاد همراه شود، طبیعتا موجب کوچ سرمایه به بورس نیز خواهد شد. البته انتخابات آمریکا و میزان صادرات و قیمت نفت ایران نیز از جمله عوامل موثر بر رشد بورس است. از سوی دیگر روند صعودی قیمت در بازارهای جهانی نیز می‌تواند تعیین‌کننده باشد. همان‌طور که ملاحظه می‌کنیم اکنون نیز افزایش قیمت اونس طلا، شگفتی ناظران و کارشناسان را به همراه داشته است. در همین راستا، کاهش نرخ بهره فدرال‌رزرو و رونق بازار کامودیتی‌ها می‌توانند محرک رشد بورس محسوب شوند. اکنون گمانه‌زنی‌های جدی در مورد چشم‌انداز مثبت مس جهانی مطرح می‌شود. این موضوع بازی تقاضا را به سمت یکی از پرچالش‌ترین بخش‌های بازارجهانی سوق می‌دهد و سبب افزایش سریع تحولات قیمتی در ارزش این بازار خواهد شد. بازار سهام فروردین ۱۴۰۳ را با احتیاطی مضاعف آغاز کرد. این در حالی است که یک سناریوی محتمل در خصوص این بازار از «آغاز رشد بورس در نخستین ماه سال» حکایت می‌کرد. اما نه‌تنها این اتفاق رخ نداد، حتی طی هفت‌روز معاملاتی اخیر بازار سه روز منفی و چهار روز مثبت را در کارنامه خود ثبت کرده است. بازدهی شاخص سهام از ابتدای سال با رشد ۲.۵درصدی همراه بوده، این درحالی است که به نظر می‌رسید طی این مدت عملکرد مطلوب‌تری را به نمایش بگذارد. اما چرا بورس فروردین را برخلاف انتظارات توفانی استارت نزد؟ در این باره نیز محسن افشارمنش توضیح داد: تنش‌های سیاسی به صورت مستقیم بازارسهام را تحت‌تاثیر قرار داد.درواقع وضعیت سیاسی کشور و چشم‌انداز مبهم در این بخش باعث شده است تا پول با احتیاط وارد بازار سهام شود. یکی از نکات مهم که در این بازار تعیین‌کننده است، بازگشت اعتماد به بورس است. بنابراین سیاستگذاری‌های مبهم که اثرات ضدبورسی برجای می‌گذارد سبب از دست رفتن اعتماد بیشتر از این بازار می‌شود. از این‌رو باید دید سیاستگذار در سال جدید چه برنامه‌ای برای وضعیت اقتصادی کشور و کنترل انتظارات تورمی دارد. رفتار سرمایه‌گذاران از بی‌اعتمادی نسبت به تالارشیشه‌ای خبر می‌دهد؛ به‌خصوص اینکه دولت از نظر تامین منابع در تنگنا قرار دارد و ممکن است دست به سیاست‌هایی بزند که به ضرر بازار سرمایه است. این وضعیت درحالی است که به اعتقاد اکثر کارشناسان، قیمت دلار و طلا آمیخته به حباب است. با این حال پول با اکراه بسیار وارد بورس می‌شود. به نظر می‌رسد این شرایط به‌زودی تغییر کند. با توجه به چشم‌انداز مثبت طلای جهانی به نظر می‌رسد، فلز زرد همچنان به تاخت و تاز قیمتی ادامه دهد. روی کاغذ اوضاع به نفع بورس است و به‌زودی بازار سهام روی خوش به سهامداران نشان خواهد داد.

یادداشت

تحلیل تکنیکال یا بنیادی؟

میلاد نصیری
تحلیلگر بازار سهام

وقتی هنگام صبح با استفاده از اپلیکیشن‌های مسیریابی به دنبال یافتن نزدیک‌ترین مسیر برای رسیدن به محل کار یا دانشگاه خود هستید، از بین گزینه‌های پیشنهادی در نهایت مجبورید تنها یک‌مسیر را انتخاب کنید. اما روش‌های مختلف تحلیلی در بازار سرمایه مانند مسیرهای جدا از هم نیستند و نه‌تنها اجباری برای انتخاب نیست، بلکه مکمل یکدیگر هستند.

سرمایه‌گذاران برای یافتن گنج، فانوس به دست، در میان بیابانی تاریک قرار دارند و روش‌های مختلف تحلیلی را می‌توان به سوخت یک فانوس تشبیه کرد. آنها در طول زمان با یادگیری انواع روش‌های تحلیلی و علوم مختلف و کسب تجربه به صورت آهسته و پیوسته قدرت نور فانوس خود را افزایش می‌دهند.

هر دو روش تحلیلی طرفداران متعصب خود را دارد.

تحلیلگران تکنیکال، تحلیل بنیادی را زمان‌بر و فاقد اطلاعات لازم برای زمان خرید و فروش و تحلیلگران بنیادی، آن را غیرقابل اعتماد می‌دانند. حتی برخی پا را فراتر گذاشته و با نادیده گرفتن نقش احساسات معامله‌گران در معاملات، تحلیل تکنیکال را صرفا خط‌خطی‌هایی می‌دانند که هیچ پشتوانه علمی ندارد. در راستای اثبات این ادعا، عملکرد بخش عمده‌ای از تحلیلگران تکنیکال بیشترین کمک را به آنها می‌کند؛ چرا که در بهترین حالت فقط ۱۰درصد کسانی که خود را تحلیلگر تکنیکال می‌دانند بر این روش تحلیلی مسلط هستند.

اما افرادی که به طور کلی این روش تحلیلی را زیر سوال می‌برند، باید دلیل شکل‌گیری نمودارهای کاملا مشابه در بازارهای مختلف را که معامله‌گران مختلفی دارند بیان کنند. حد فاصل زمستان ۹۸ تا شهریور ۹۹، سهم‌های بزرگ بازار سرمایه ایران مانند «فملی»، «ومعادن»، «کچاد»، «وغدیر» و... طی ۵موج بین ۵۰۰درصد تا ۱۰۰۰درصد رشد کردند.

مدتی بعد دقیقا همین میزان رشد با شباهت‌های زیاد در نحوه حرکت، این بار نه توسط معامله‌گران ایرانی، بلکه توسط معامله‌گرانی از سراسر جهان برای بیت‌کوین و اتریوم رقم خورد. این تنها یک نمونه از اتفاقات مشابه در بازارهای مختلف است.

هم تحلیل تکنیکال و هم تحلیل بنیادی در بازار سرمایه ایران نسبت به کشورهای توسعه‌یافته مانند بازارهای اروپا و آمریکا کاربردی‌تر هستند. در فرضیه بازار کارآ، هرچه یک بازار استانداردتر و شفاف‌تر باشد، کار برای تحلیلگران سخت‌تر یا نشدنی است. به همین دلیل در کشورهای توسعه‌یافته حجم صندوق‌هایی که مدیریت غیرفعال دارند بسیار بالاست.

در این فرضیه هم تحلیل تکنیکال رد می‌شود و هم تحلیل بنیادی. دلیل مردود شدن تحلیل بنیادی کاملا مشخص است. شفافیت بسیار بالا، انتقال سریع اطلاعات به سرمایه‌گذاران، تنوع بسیار بالای ابزارهای مالی و حجم انبوهی از تحلیل‌های شرکت‌های حرفه‌ای باعث می‌شود که اکثر شرکت‌های موجود در بازار نزدیک به ارزش ذاتی خودشان معامله شوند. اما در بازار بورس ناکارآی تهران شرایط متفاوت است.

برخی معامله‌گران برای رد کردن عملکرد تحلیل بنیادی در بازار این‌گونه استدلال می‌کنند که مثلا در حالی که ارزش واقعی شرکت X مبلغی در حدود ۱۰هزار میلیارد تومان است، در بازار در حدود ۳هزار میلیارد تومان در حال دادوستد است و نه‌تنها در مسیر رشد قرار ندارد، بلکه روزبه‌روز در حال افت قیمت است.

بنابراین تحلیل بنیادی کاربردی ندارد! اما همین اتفاق دلیلی بر کارکرد تحلیل بنیادی در بازار ایران است. تحلیل بنیادی تنها وظیفه دارد شرکتی را که زیر ارزش واقعی در حال معامله است به شما نشان دهد. بالاخره امواج سهمگین نقدینگی از راه خواهند رسید و ارزش بازار آن شرکت نه‌تنها به ۱۰هزار میلیارد تومان، بلکه احتمالا در دوره‌های رشد بازار به ۲۰ تا ۳۰هزار میلیارد تومان هم می‌رسد. همین ناکارآ بودن بورس تهران و موفقیت‌های شگفت‌انگیزی که برخی نهادهای مالی نوپا در بخش خصوصی به دست آورده‌اند، نخبگان مالی را به‌رغم همه مشکلات، همچنان به سرمایه‌گذاری در بورس تهران ترغیب می‌کند.

در فرضیه بازار کارآ، کارکرد تحلیل تکنیکال در همان مرحله اول رد می‌شود و شاید این نظریه چندان منصفانه نباشد. اگر بپذیریم که تحلیل تکنیکال در بازارهای کارآ کاربردی ندارد، به صورت اتوماتیک به این نتیجه خواهیم رسید که بازار بزرگ و بین‌المللی کریپتوکارنسی‌ها هم بازاری غیرکارآست، چرا که تحلیل تکنیکال در آن کاربرد گسترده‌ای دارد.

از نظر نگارنده آنچه قدرت تحلیل تکنیکال را افزایش می‌دهد تنها شبیه نمودارهاست. بازار رمزارزها و بازارهای سهام ایالات‌متحده در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ میلادی نمونه‌ای از بازارهای کارآیی هستند که به دلیل شیب مناسب نمودارها در دوره‌های زمانی روزانه، تحلیل تکنیکال در آنها کاربرد گسترده داشته است. دلیل استفاده معامله‌گران بازار فارکس از اهرم‌های بالا هم همین مساله است. بازار فارکس بسیار عمیق است و کندل‌ها حتی در دوره‌های زمانی ۵دقیقه تحلیل‌پذیر هستند، در نتیجه تحلیلگران با کوچک کردن دوره‌های زمانی به نمودارهای پرشیب می‌رسند و سود جزئی معامله را با استفاده از اهرم به درصد قابل‌توجهی تبدیل می‌کنند.

در کشور ما هم به دلیل نوسانات شدید نرخ ارز، حتی سهم‌های بزرگ و بالغی مانند «فولاد» و «فملی» هم نمودارهای مناسبی برای تحلیل تکنیکال دارند. اولین و اصلی‌ترین مشکل تمامی تحلیلگران کم‌تجربه، نداشتن شناخت صحیح از بازار سرمایه است؛ مشکلی که شاید زیربنای مشکلات بعدی باشد. این شناخت، در طول زمان حاصل می‌شود.

افرادی در کمتر ۱۰سال و افرادی چه‌بسا پس از ۳۰سال فعالیت همچنان به شناخت صحیحی از بازار سرمایه نرسیده باشند. پیش از این در یادداشتی با عنوان «تکنیکالیست کم‌تجربه» به تفصیل نقاط ضعف تحلیلگران تکنیکال تازه‌کار بررسی شد.

یک تحلیلگر بنیادی تازه‌کار نیز مشکلات و ضعف‌های خود را دارد. او پس از صرف ساعت‌ها زمان روی صورت‌های مالی یک شرکت، به تحلیل دقیق و بی‌نقصی می‌رسد. همه نسبت‌های مالی در بهترین شرایط و وضعیت فروش و سودسازی شرکت در شرایط مناسبی قرار دارد. حالا نوبت به یک سوپرگزارش می‌رسد که روانه کدال می‌شود.

با دیدن یک صف خرید قوی، تمام زحمات خود را به بار نشسته می‌بیند. اما در کمتر از فقط یک‌هفته، مات و مبهوت، صف فروش سهمی را می‌بیند که برنامه‌ریزی کلانی روی آن کرده بود. احتمالا یا در میان اخبار در جست‌وجوی یک اتفاق غیرمنتظره برای شرکت است یا به دنبال نقص‌های فنی تحلیل خود است.

اما نه اتفاق ناگواری برای شرکت رخ داده است و نه تحلیل آن تحلیلگر مشکلی دارد. مشکل از بازار است که اتفاقات گذشته چندان اهمیتی برایش ندارد و خریدار اتفاقات آینده است.

در واقع سقوط یک سهم پس از یک گزارش رویایی تنها یک پیام داشت: «هر آنچه باید، رخ داد». اگر آن تحلیلگر باهوش باشد خیلی سریع متوجه می‌شود که باید به دنبال پیش‌بینی اتفاقات آینده باشد.

در اقتصاد خام‌فروش ایران، قیمت‌های جهانی نقش گسترده‌ای در تحولات بورس ایران دارد و حالا برای پیش‌بینی قیمت‌های جهانی در سال‌های آینده یا باید از تحلیل تکنیکال یا از پیش‌بینی‌های مجلات و موسسات خارجی استفاده کند که همیشه هم قابل اعتماد نیستند. پس از حمله روسیه به اوکراین زمانی که در تابستان ۲۰۲۲ نفت در بالای ۱۰۰دلار قرار داشت، بانک جی‌پی‌مورگان، پیش‌بینی کرد که نفت به ۳۸۰دلار در هر بشکه می‌رسد. شش‌ماه بعد زمستان شد و نفت ۶۰دلاری از راه رسید!مجموعه مشکلاتی که برای یک تحلیلگر بنیادی تازه‌کار پیش می‌آید باعث می‌شود که او متوجه شود قدم‌های یک تحلیلگر بنیادی هم چندان محکم و استوار نیست.

تنها قدم‌های افرادی استوار است که دست به خرید اوراق قرضه می‌زنند. اما زیر پای یک تحلیلگر تکنیکال تازه‌کار به مراتب خالی‌تر از تحلیلگران بنیادی تازه‌کار است و بهترین راه برای شروع تحلیلگری بازار سهام، دست و پنجه نرم کردن با صورت‌های مالی شرکت‌ها در یک نهاد مالی است و تحلیل تکنیکال در نوبت بعدی قرار دارد.اما اگر در ابتدای کار شرایط به نفع یک تحلیلگر بنیادی باشد، در بلندمدت شرایط تغییر می‌کند. تحلیلگر تکنیکالی که پس از دیدن دوره‌های رشد و ریزش به شناخت خوبی از بازار رسیده است، نقاط ضعف گذشته‌اش به نقاط قوت او تبدیل می‌شود و با استفاده از تحلیل تکنیکال به طیف گسترده‌ای از بازارهای مالی و دارایی‌ها دسترسی دارد و به‌رغم اینکه چرخ‌دنده‌های بازار او را به یک انسان صبور تبدیل کرده است، زمان و شرایط صبوری و فرار ناگهانی از بازار را به‌خوبی تشخیص می‌دهد. او تحلیل‌های بنیادی نهادهای مالی معتبر را که به مراتب بیش از گذشته در دسترس قرار گرفته و در آینده تعدادشان بیشتر هم خواهد شد بررسی می‌کند و با پیش‌بینی‌هایی که از قیمت ارز و نرخ‌های جهانی دارد، دست به دخل و تصرف در آن تحلیل‌ها می‌زند و با استفاده از تحلیل تکنیکال به دنبال یافتن زمان ورود پول به یک دارایی مستعد می‌رود. تنوع و ورود انواع صندوق‌های اهرمی و بخشی و افزایش آپشن‌ها هم به مراتب وزنه را به سمت تحلیلگران تکنیکال سنگین کرده است؛ ابزارهای مالی جدیدی که تنها نیاز به تحلیل تکنیکال دارند. او حتی نسبت به گزارش‌ها هم واکنش مناسب‌تری نشان خواهد داد.به طور مثال پس از یک ریزش سنگین، او با دیدن یک الگوی مناسب و واگرایی‌های پی در پی به یک گزارش فاجعه‌بار واکنش متفاوتی نشان می‌دهد. او برخلاف سایرین متوجه می‌شود اوضاع از شرایط فعلی بدتر نمی‌شود و برای فروش در قیمت‌های بهتر می‌توان صبر کرد. اگر برخلاف هم‌قطاران متعصب خود نیم‌نگاهی به صورت‌های مالی داشته باشد، در دوره‌های رشد بازار می‌تواند از جنون حاکم بر بازار استفاده بهتری کند. او متوجه می‌شود بازار در حالت over value قرار گرفته است اما نیازی به فروش یا جنگیدن با روند نیست؛ با جنونی که بر بازار حاکم است همراه می‌شود و برخلاف سایر فعالان متوجه می‌شود به جای آماده شدن برای شکست مقاومت‌ها باید خود را برای یک زلزله ویرانگر مهیا کند. به طور کلی اگر نگوییم برتری در بلندمدت با تحلیلگران تکنیکال است، حداقل می‌توانی بگوییم یک تکنیکالیست با ۱۰سال سابقه فعالیت، افق دید وسیع‌تری نسبت به یک تحلیلگر بنیادی هم‌سابقه خود دارد و البته قراردادن هر دو این رویکردها کنار هم دید جامع‌تری را در معامله‌گری فراهم می‌کند.